

Εντυπο κλειστό Αρ. Αδ. 1133/25.2.97 Κ.Δ.Α.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ετος 13ο - Τεύχος 50

(Απρίλιος - Ιούνιος 1998)

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

	Σελ.
☐ Από τη Συνεταιριστική ζωή	
♦ Αριστ. Ν. Κλήμης: Η απαραίτητη μετεξέλιξη των συνεταιρισμών με βάση τις πιθανολογούμενες συνθήκες και ανάγκες κατά τον 21 ^ο αιώνα: Η περίπτωση της Ελλάδος	65
♦ Βασ. Ιορδ. Ιλαντζής: Τα 50 χρόνια της Σ.Ε.Κ.Ε.	77
♦ Το Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (ΙΣΕΜ): Πρακτικά της Γενικής Συνέλευσης	83
☐ Επίκαιρα κείμενα Αγροτικής Οικονομίας και Αγροτικής Πολιτικής	
♦ Γ. Π. Ζανιάς: Προσδιοριστικοί παράγοντες και μελλοντικοί προσανατολισμοί της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ)	89
♦ Μ. Β. Φεφές: Η μεταρρύθμιση της Κ.Α.Π. και ο ρόλος των συνεταιρισμών	97
☐ Σκέψεις και παρατηρήσεις από την επικαιρότητα	
♦ Εσφαλμένες ή μήπως και δυσφημιστικές εκφράσεις;	105
♦ Ο Καταναλωτής KONSUM COOP της Θεσσαλονίκης	105
☐ Μνήμη Συνεταιριστών	
♦ Εμμ. Μαραγκουδάκη: Λίγα λόγια για τον Μανιό Καλούδη	107
☐ Νομικά κείμενα και θέματα	
♦ Αντ. Χατζηβασιλείου: Κωδικοποίηση (ανεπίσημη) των νόμων περί Συνεταιρισμών 2169/93, 2181/94 και 2538/97	109

Revue Cooperative «**SINETERISTIKI PORIA**» Cooperative Review

25, Koumoundourou Str. - Athens 104 37

Sommaire a page **128** - Table of contents page **128**

Στην Ελλάδα της Ευρώπης, στον κόσμο του 2000
υπάρχει μία εταιρία

ΤΟΣΟ ΜΕΓΑΛΗ

για να σας προσφέρει σύγχρονα προγράμματα
που ταιριαζουν στις ανάγκες σας

ΟΣΟ ΚΑΙ ΦΙΛΙΚΗ

για να είναι δίπλα σας κάθε στιγμή με σιγουριά.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Μια Εταιρία σύγχρονη, δυναμική και ανθρωπινή.

Με ένα πλήθος πρωτοποριακών και εξειδικευμένων προγραμμάτων
που αγκαλιάζει τις ανάγκες σας.

ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

- ΦΩΤΙΑΣ
- ΜΕΤΑΦΟΡ
- ΠΡΟΣΟΦΙΚΩΣΤΕ ΚΑΤΗΜΑΤΩΝ
- ΑΤΟΜΙΚΩΝ
- ΟΜΑΔΙΚΩΝ
- ΑΣΤΥΡΙΟ ΕΥΘΥΛΙΩΣ
- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
- ΚΑΡΩΠΩ
- ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
- ΑΥΤΟΜΟΒΗΤΩΝ
- ΕΚΚΑΘΕΩΝ
- ΥΔΑΤΟΚΑΛΑΜΠΕΚΕΩΝ
- ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΓΧΕΛΜΑΤΩΝ
- ΔΕ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
- ΕΞΕΙΔΙΚΥΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- ΟΡΓΑΝΟΚΗΤΩΝ
- ΝΕΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ
- ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΚΕΡΑΤΩΝ
- ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ
- ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
- ΜΟΡΙΑ ΖΩΩΝ

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

- ΕΛΑΣΤΙΚΑ
- ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ
- ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

**ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ**

ΚΟΥΤΟ ΟΣΟΣ ΟΤΙ ΚΙ ΘΥ ΤΥΧΕΙ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΚΟΜΠΟΥΣΣΙ ΥΠΕΡΥΠΕΡΕΣΣΙ Α. Συγγρού 360, 171 21 Ν. Σηφιας
Τηλ.: (01) 9238 612, 9238 712, 9238 812, 9238 902, ΤΙΧ, 223 004 ΑΘΩΟ ΟΕ, FAX: (01) 9238 928

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 13ο - Τεύχος 50

(Απρίλιος - Ιούνιος 1998)

Το Περιοδικό μας — που είναι έκδοση της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού σε συνεργασία με το επιστημονικό δυναμικό του Ινστιτούτου Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών και άλλους ειδικούς — είναι περήφανο που η συνεταιριστική ιδεολογία και εφαρμογή στην Ελλάδα τιμήθηκε από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών στο πρόσωπο του γνωστού επιστήμονα και αγωνιστού επί 10ετίες συνεταιριστή Αριστ. Ν. Κλήμη, που — εκτός από την άλλη πολλαπλή δραστηριότητά του στον τομέα των Συνεταιρισμών και της Αγροτικής Οικονομίας — υπήρξε συνιδρυτής της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού το 1972 και Γεν. Γραμματέας της τα πρώτα χρόνια της δραστηριότητάς της, αλλά και υπεύθυνος για την οργάνωση-έκδοση του περιοδικού κατά τα 2 πρώτα χρόνια της έκδοσης του (1986 και 1987) με προοπτική να το περάσει — όπως έγινε — στην αρμοδιότητα και ευθύνη νεότερων επιστημόνων συνεταιριστών.

Η τελετή της αναγόρευσής του σε επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Γεωργικής Οικονομίας του Πανεπιστημίου (αρμόδιου και για την ύλη των Συνεταιρισμών) έγινε την 18 Μαρτίου 1998 (έπειτα από απόφαση του Τμήματος της 4.7.1996) με το καθιερωμένο τελετουργικό που ήταν:

- Εισήγηση του Πρυτάνεως, Καθηγητή κ. Σπ. Κυρίση.
- Παρουσίαση του έργου του τιμωμένου από τον Καθηγητή του Τμήματος Γεωργικής Οικονομίας κ. Κ. Παπαγεωργίου.
- Ανάγνωση των κειμένων του Ψηφίσματος της Αναγόρευσης από τον Πρόεδρο του Τμήματος Καθηγητή κ. Νικ. Μαρτίνο.
- Ανάγνωση του κειμένου του τίτλου του Επίτιμου Διδάκτορος από τον Πρύτανη Καθηγητή κ. Σπ. Κυρίση.
- Περιένδυση του τιμωμένου με την τήβεννο του Πανεπιστημίου από τον Πρύτανη.
- Ομιλία του τιμωμένου μετά την αναγόρευση του σε Επίτιμο Διδάκτορα.

Λυπούμεθα που δεν είναι δυνατό να παρουσιασθούν τώρα από τις λίγες σελίδες που έχει το

περιοδικό μας όλα τα κείμενα της τελετής. Στη συνέχεια δίδεται η ομιλία του κ. Κλήμη με το επίκαιρο θέμα «Η απαραίτητη μετεξέλιξη των συνεταιρισμών με βάση τις πιθανολογούμενες συνθήκες και ανάγκες κατά τον 21ο αιώνα. Η περίπτωση της Ελλάδος»

Η ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΠΙΘΑΝΟΛΟΓΟΥΜΕΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

*Ομιλία του ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ Ν. ΚΛΗΜΗ
κατά την αναγόρευσή του σε Επίτιμο Διδάκτορα
του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών*

Κύριε Πρύτανη,

Απευθύνομαι με συγκίνηση και με τον απαιτούμενο βαθύτατο σεβασμό και με τις θερμές ευχαριστίες μου, στις Πρυτανικές Αρχές του Γεωπονικού Πανεπιστημίου, στον κ. Πρόεδρο του Τμήματος Γεωργικής Οικονομίας, τον κ. Εισηγητή και τους κ. Καθηγητές.

Και σε σας, Κυρίες και Κύριοι, που είχατε την ευγένεια να έλθετε και να συμμετάσχετε στην τελετή αυτή, που είναι για μένα το αποκορύφωμα μιας μακράς και χωρίς διακοπή εθελοντικής πνευματικής πορείας στην υπηρεσία του γενικότερου δεσμού των Συνεταιρισμών και της Αγροτικής Οικονομίας - Αγροτικής Πολιτικής.

Κύριε Πρύτανη, Κυρίες και Κύριοι, προτού να προσπαθήσω να αναπτύξω το θέμα της ομιλίας μου, η συγκίνηση και οι μνήμες επιβάλλουν να τονίσω ότι εδώ, στο Πνευματικό αυτό Ίδρυμα, έγινε η κατήχησή μου και υφάνθηκε ο δεσμός μου με τους Συνεταιρισμούς και την Αγροτική Οικονομία.

Στην Ανωτάτη Γεωπονική Σχολή των νεανικών μου χρόνων δεν ήταν δυνατό να προσπαθήσω να εισέλθω ως φοιτητής και να μορφωθώ στην επιστημονική της ειδικευση, επειδή η οικογένειά μου δεν είχε τα απαιτούμενα οικονομικά μέσα.

Και όμως την διάβηκα την πόρτα της, όχι τη μεγάλη που οδηγούσε στην επιστημονική κατάρτιση, αλλά τη μικρή «της παρ' αυτή» Σχολής Συνεταιριστών. Όχι για επιστημονική μόρφωση, αλλά για επαγγελματικό βιοπορισμό - μετά από σύντομη φοίτηση - σε κάποιον Συνεταιρισμό ή, πιθανόν, και στην Εποπτεία Συνεταιρισμών της ΑΤΕ, αν θα γινόταν σχετικός διαγωνισμός επιλογής.

Και εδώ, στη Σχολή Συνεταιριστών, η επιδίωξη βιοπορισμού μετατράπηκε σε ιδεολογία και πίστη.

Η μεταμόρφωση έγινε όταν άκουσα διδασκαλία πολύ συγγενική με τον ψυχικό μου κόσμο. Και, κυρίως, όταν γνώρισα περισσότερο τις καθηγητικές προσωπικότητες, που είχαν όχι μόνον πολλές γνώσεις και διδακτικές ικανότητες, αλλά κυρίως ευγένεια, ήθος, αγάπη για τους σπουδαστές.

Ο εισηγητής, Καθηγητής Κ. Παπαγεωργίου, αναφέρθηκε στη φοίτησή μου και στους Καθηγητές μου, τους αείμνηστους Σταύρο Παπανδρέου, Αριστοτέλη Σίδηρη, Γεράσιμο Μολφέτα, Αθανάσιο Μουλούλη, Στράτο Παπαϊωάννου.

Τα βιώματα από τη Σχολή Συνεταιριστών και η παράλληλη γνωριμία μου με τον κορυφαίο συνεταιριστή Θεόδωρο Τζωρτζάκη, ήταν το ισχυρότατο πνευματικό δίχτυ που με κράτησε υπηρέτη της συνεταιριστικής ιδέας. Ωστε στη συνέχεια, με την

είσοδό μου στον τραπεζικό κλάδο της ΑΤΕ (και όχι στον εποπτικό, αφού δεν γινόταν διαγωνισμός) και την εξασφάλιση οικονομικής δυνατότητας για παράλληλες με την εργασία μου σπουδές στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, άρχισα να συνδέω συνεχώς όλες τις από εκεί επιστημονικές γνώσεις με τις υπηρεσιακές μου εμπειρίες με τον Συνεταιρισμό, ως θεωρία και εφαρμογή. Και έτσι να προκύπτει διαδοχικά, από τα πρώτα νεανικά φοιτητικά χρόνια, ένα εξελισσόμενο συγγραφικό έργο εξειδικευμένο για τους συνεταιρισμούς όλων των μορφών και από πολλές οπτικές γωνίες, αρχικά πρακτικά και εκλαϊκευτικά και όσο προχωρούσαν οι συνεταιριστικές γνώσεις μου (με την μελέτη των ελληνικών βιβλίων και βιβλίων κορυφαίων γαλλόφωνων συνεταιριστών) προχωρούσα και σε συγγραφή-έκδοση βιβλίων στον συνεταιριστικό χώρο και στην αγροτική οικονομία και αγροτική πολιτική, βιβλίων που εύρισκαν ηθική ενίσχυση από τις κριτικές και τις παροτρύνσεις αξιόλογων ανθρώπων του χώρου (πρακτικών και πανεπιστημιακών).

Διακινδυνεύω αυτές τις προσωπικές αναφορές, διότι είναι η διευκρίνιση της ιδιόρρυθμης περιπτώσεώς μου ως εθελοντού συνεταιριστή σε όλη μου τη ζωή, χωρίς να ανήκω επαγγελματικά ούτε στον εποπτικό κλάδο του Κράτους-ΑΤΕ, ούτε στον κλάδο των συνεταιριστικών υπαλλήλων, ούτε στις τάξεις των αιρετών συνεταιριστών του αγροτικού χώρου.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, οι δεσμοί μου με τους καθηγητές της Ανωτάτης Γεωπονικής υπήρξαν στενοί, τόσο στην Υπηρεσία Συνεταιριστικής Εκπαιδεύσεως των Συνεταιριστικών Οργανώσεων, όπου είχα διοικητικά και εκπαιδευτικά καθήκοντα και όπου αρκετοί από τους παλαιούς Καθηγητές μου έδιναν τα φώτα τους, όσο και με στενότερες συνεργασίες μου με τον Καθηγητή Χρυσό Ευελπίδη (ως Γενικός Γραμματέας της Εταιρείας Γεωργοοικονομικών Μελετών, όπου εκείνος ήταν Πρόεδρος) και τον Καθηγητή-Ακαδημαϊκό Νικόλαο Ρουσσόπουλο (ως Γενικός Γραμματέας της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού, όπου εκείνος ήταν Πρόεδρος). Και αργότερα με τον Καθηγητή Νικόλαο Χριστοδούλου, ως Διοικητή της Αγροτικής Τράπεζας.

✱

Και τώρα με το θάρρος που μου δίνουν αυτές οι παλαιές δραστηριότητες, θα τολμήσω να ασχοληθώ, από το βήμα τούτο, που τόσο μεγαλόκαρδα παραχώρησε το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο στη ταπεινότητά μου, με το θέμα της ομιλίας μου, που είναι: «Η απαραίτητη μετεξέλιξη των Συνεταιρισμών, με βάση τις πιθανολογούμενες συνθήκες και τις ανάγκες κατά τον προσεχή 21^ο αιώνα: Η περίπτωση της Ελλάδος».

Τα θέμα είναι ευρύτατο, όμως η ανάπτυξη θα γίνει περιληπτικά μέσα στο χρόνο που επιτρέπεται.

Δεν είναι απαραίτητο για το σεβαστό επιστημονικό ακροατήριο, να αναπτύξω εδώ τα ιστορικά για τη διαμόρφωση του θεσμού των σύγχρονων Συνεταιρισμών (μέσα στις έντονες πνευματικές και κοινωνικές-οικονομικές ζυμώσεις του 19^{ου} αιώνα), την έννοια, τις δραστηριότητες, την εξάπλωση και τις διακλαδώσεις των μορφών με τις οποίες ο θεσμός των Συνεταιρισμών τρέχει πίσω από τις ανάγκες των ανθρώπων κάθε τόπου και εποχής, για να εξυπηρετήσει τα οικονομικά και κοινωνικά μικρομεσαία άτομα, τόσο τους καταναλωτές όσο και τους παραγωγούς υλικών αγαθών και υπηρεσιών, ώστε να μην υποδουλώνονται στις εκμεταλλευτικές οικονομικές δυνάμεις, που «ιδεολογία» τους είναι να αναζητούν το μεγάλο κέρδος για το κεφάλαιο.

Μόνο θα υπομνήσω ότι από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, που άρχισαν να πολλαπλα-

σιάζονται στην Ευρώπη οι Συνεταιρισμοί σύγχρονου τύπου έως το 1895, που συμμετάχθησαν στη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση, το έργο τους υπήρξε πολύ αξιόλογο, με το ξεκαθάρισμα μάλιστα των αρχών και της ιδεολογίας του θεσμού, μέσα από τα 31 έως σήμερα παγκόσμια Συνέδριά τους, από το 1895 έως το 1995, ώστε να μπορούν να εξυπηρετούν κατά τον καλύτερο τρόπο το βασικό τους σκοπό που προανέφερα.

Αυτά τα ελάχιστα για τον θεσμό και για τη γενική βαθμιαία μετεξέλιξη, που προέρχεται από την ίδια τη φύση του θεσμού και είναι στοιχείο της προσαρμογής και επιτυχίας του παγκόσμια.

*

Αν εξετάσουμε όμως την τελευταία περίπου 30ετία του αιώνα μας, θα δούμε ότι, για διάφορους λόγους, οι μεταβολές πολλών βασικών στοιχείων της γενικότερης ζωής υπήρξαν και γίνονται παγκόσμια ταχύτατες, ριζικές, ανατρεπτικές. Και άρχισε να επικρατεί ένα καθεστώς που εν μέρει διαμορφώθηκε και εν μέρει διαμορφώνεται με βάση αρχές, όρους και συνθήκες εντελώς διαφορετικές από αυτές των παλαιότερων δεκαετιών.

Έτσι, έχουν καθιερωθεί ή τείνουν σε καθιέρωση - με μεγάλη επιμονή και ταχύτητα - από τις δυνάμεις της ευρύτερης σήμερα εξουσίας, με διάφορες συμφωνίες τους, η παγκοσμιότητα των αγορών και η απόλυτα ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών, των κεφαλαίων, της εργασίας. Με την ελεύθερη αυτή κίνηση άρχισαν να δημιουργούνται μεγάλα προβλήματα στις επιμέρους εθνικές οικονομίες (που τα βλέπουμε πάλι και τις τελευταίες μέρες). Αλλά και αντιδράσεις σοβαρές, επιστημονικές και λαϊκές, που υποστηρίζουν ότι παράλληλα με τις διάφορες συμφωνίες που απελευθερώνουν κυρίως τις κεφαλαιοκρατικές δυνάμεις, πρέπει να δημιουργηθούν και αντίστοιχοι μηχανισμοί για κοινωνική GATT, Μάαστριχτ και τις άλλες συμφωνίες.

Όλα αυτά τίθενται, συζητούνται, κυοφορούνται αλλά δεν είναι βέβαιο τότε, πώς και πόσα τελικά θα επακολουθήσουν. Είναι πολλοί οι σχεδιασμοί για περαιτέρω αποφάσεις. Έτσι, το μέλλον είναι αβέβαιο. Για το λόγο αυτό και στην επικεφαλίδα του θέματος της ομιλίας αυτής υπάρχει η διατύπωση για πιθανολογούμενες συνθήκες και εξελίξεις.

*

Όλα τα παραπάνω έχουν και θα έχουν τον αντίκτυπό τους και στην θετική ή αρνητική προσαρμογή και μετεξέλιξη του θεσμού των Συνεταιρισμών γενικότερα αλλά και ειδικότερα κατά τόπους, ανάλογα με τις υλικές και κυρίως τις ανθρώπινες συνθήκες σε κάθε χώρα.

Ήδη οι αρμόδιοι των Συνεταιριστικών Οργανώσεων, η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση, οι Κεντρικές Οικονομικές Οργανώσεις, τα Ινστιτούτα, οι ειδικοί πανεπιστημιακοί και άλλοι ερευνητές, έχουν από καιρό αισθανθεί τους πρώτους σοβαρούς αντίκτυπους (κυρίως στον καταναλωτικό τομέα και άρχισαν να τους αισθάνονται ισχυρούς και στον αγροτικό τομέα). Γι' αυτό και προσπαθούν να ευαισθητοποιήσουν τον συνεταιριστικό κόσμο, ώστε να μελετηθούν και να γίνουν οι προσαρμογές και η μετεξέλιξη σύντομα και σωστά.

Δεν είναι δυνατό, βέβαια, να επεκταθώ εδώ στην αναφορά και περιγραφή των ενεργειών αυτών, για τις οποίες υπάρχει αξιόλογη σχετική ξένη και ελληνική βιβλιογραφία.

*

Εκείνο το βασικό, που πρέπει να σημειωθεί σχετικά με την σεισμική αυτή διαταραχή των τελευταίων ετών, που μαζί με την έκρηξη στις θετικές επιστήμες, στην τεχνολογία και στον αγώνα των δυνάμεων που πρωταγωνιστούν στις ταχύτατες εξελίξεις για να δημιουργηθεί, όπως λένε, ένας καλύτερος κόσμος (αυτό θα φανεί από τις εξελίξεις μέσα στις προσεχείς δεκαετίες), είναι ότι ο θεσμός του Συνεταιρισμού των μικρών και αδύναμων και μικρομεσαίων οικονομικά προσώπων, όχι μόνο δεν έχει τεθεί στο περιθώριο από τις νόμιμες ηγεσίες, που προσπαθούν να κατευθύνουν τον νέο δημιουργούμενο κόσμο, αλλά γίνεται από αυτές - τις ηγεσίες - συνεχώς αναφορά σε αυτόν (τον Συνεταιρισμό), τονίζεται η πολλαπλή σημασία του και επιστάται η προσοχή των Κρατών και του παγκόσμιου κοινού για να χρησιμοποιείται μελλοντικά ο θεσμός όσο το δυνατόν ευρύτερα και βαθύτερα, ώστε να συμβάλλει πολλαπλά στον περιορισμό των πόνων που επιφέρει ο τοκετός ενός νέου οικονομικού σκηνικού παγκόσμιας ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών, προσώπων και κεφαλαίων. Σκηνικό χρήσιμο, που όμως δεν πρέπει να καταστρέφει τις συμφέροντες για τις κοινωνίες περιφερειακές και τοπικές εξειδικεύσεις και τους καλούς θεσμούς που υπάρχουν (και πρέπει να υπάρχουν) ανάλογα με τις φυσικές συνθήκες και τον ανθρώπινο παράγοντα και τις δυνατότητές τους, για την ωφέλεια γενικότερα των τοπικών κοινωνιών.

Εντελώς ενδεικτικά αναφέρω ότι τις κυριότερες νεότερες επίσημες αναγνωρίσεις- επικλήσεις έχουν διατυπώσει και διατυπώνουν συνεχώς:

1ον) Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, με τα ψηφίσματα της Γενικής Συνελεύσεώς του της 16^{ης} Δεκεμβρίου 1992, το νεότερο της 23^{ης} Δεκεμβρίου 1994 και το πρόσφατο της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1996, που όλα στηρίζονται σε αναλυτικές εισηγήσεις του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, που μάλιστα έχουν διατυπωθεί (και αυτό αποδεικνύει την σοβαρότητά τους και όχι το ευκαιριακό) με την συνεργασία αρμοδίων διεθνών Οργανισμών και Οργανώσεων. Θα ήταν ευτύχημα να υπήρχε η δυνατότητα χρόνου να αναφερθώ περισσότερο στο περιεχόμενο αυτών των συστάσεων του ΟΗΕ.

2ον) Συνεχείς είναι επίσης οι ενισχύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο οι υποβοηθητικές ρυθμίσεις για τους Συνεταιρισμούς σε πολλούς Κανονισμούς, όσο και ιδιαίτερα οι εκθέσεις που συντάχθηκαν έπειτα από μελέτες αρμοδίων και παρουσιάστηκαν και εγκρίθηκαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σε συνδυασμό με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ε.Ε. και που είναι γνωστές με τα ονόματα των τελικών εισηγητών. Αυτές είναι: Η έκθεση Mihr το 1982, η έκθεση Αυγερινού το 1985 και η έκθεση Trivelli το 1988.

Ακόμη, θα έπρεπε να μνημονεύσουμε και άλλα στοιχεία για την σημασία που δίνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στον πολλαπλό ρόλο των Συνεταιρισμών, όπως:

Η σύσταση σε αυτή Διευθύνσεως «Κοινωνικής Οικονομίας» (των Συνεταιρισμών και των συναφών επιχειρήσεων),

Η συστηματική οργανική εκπροσώπηση στην Ε.Ε. των αγροτών, και των Συνεταιρισμών από τις Οργανώσεις COGEGA (Γενική Επιτροπή Γεωργικού Συνεργατισμού της Ε.Ε.) και COPA (Επιτροπή Γεωργικών Επαγγελματικών Οργανώσεων),

Η εν εξελίξει διαδικασία για κατάρτιση-έγκριση Καταστατικού Ευρωπαϊκού Συνεταιρισμού, που θα διευκολύνει τις οικονομικές συναλλαγές μεταξύ οργανώσεων διαφόρων κρατών (που έχουν ακόμα διαφορετικές νομοθεσίες περί Συνεταιρισμών).

✱

Όμως, ποια είναι η περίπτωση η δική μας, η περίπτωση της Ελλάδος, στο θέμα αυτό της προσαρμογής και μετεξέλιξης του Συνεταιρισμού ως θεσμού;

Και η περίπτωση της Ελλάδος βρίσκεται, οπωσδήποτε, μέσα στο παγκόσμιο σκηνικό, αφού είναι εδώ και χρόνια μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όλων των Συμφωνιών, υποχρεώσεων, δικαιωμάτων και ενεργειών που προκύπτουν από αυτή, όπως και μέλος άλλων διεθνών Οργανώσεων και Συμφωνιών, που βαθμιαία, όλο και περισσότερο, αποφασίζουν και οδηγούν σε έναν άλλο κόσμο διεθνών σχέσεων, αλληλεπιδράσεων, τρόπου ζωής.

Πρωταρχικά, λοιπόν, πρέπει να γίνει κατανοητό από τους εδώ ηγετικούς μηχανισμούς (κράτος, κόμματα, διάφορες ηγεσίες) αλλά και από όλα τα άτομα, ότι και στον τομέα των Συνεταιρισμών δεν επιτρέπεται να αυτοσχεδιάζουμε.

Οφείλουμε να παρακολουθούμε τις γραμμές και τις εφαρμογές και να προσαρμόζουμε και τη δική μας περίπτωση στις ευρωπαϊκές και παγκόσμιες υποχρεώσεις. Δηλαδή και στο ότι όλες οι μελέτες, εκτιμήσεις, συστάσεις, νοθεσίες των διαφόρων εκδηλώσεων της παγκόσμιας Ηγεσίας (που αναφέραμε) προς τις Κυβερνήσεις και τους Λαούς, στο να προσέξουν και να χρησιμοποιήσουν αναπτυξιακά τον Συνεταιρισμό, απευθύνονται και προς τους κάθε λογής Έλληνες αρμοδίους, ώστε να το κάνουν αυτό σύμφωνα με τις αρχές και τη φύση του θεσμού, όπως διαπλάστηκε και υπάρχει και δρα διεθνικά και με την απαιτούμενη ως υποχρέωση ευμένειά τους έναντι αυτού, καθ' ό ποσοστό ο Συνεταιρισμός ως θεσμός εξυπηρετεί γενικότερα την ανάπτυξη και την κοινωνική ειρήνη και τις ιδιαιτερότητες αδύναμων οικονομικά ατόμων και τόπων, δεν επιδιώκει την εκμετάλλευση των τρίτων (του κοινού) από τα οργανωμένα σε συνεταιρισμούς άτομα αλλά τουναντίον προστατεύει και εξασφαλίζει ευρύτατες ομάδες πληθυσμών από την οικονομική και κοινωνική εκμετάλλευση. Διότι αποτελεί αδάπανο εργαλείο ανάπτυξης, σχολείο της υπεύθυνης κοινωνικής δημοκρατίας και συνδεδετικό στοιχείο κοινωνικής αρμονίας. Και κυρίως διότι έχουν οι συνεταιρισμοί πολλά στοιχεία και δυνατότητες που δίνουν απαντήσεις στα μεγάλα ερωτηματικά που άρχισαν να εμφανίζονται παγκόσμια. Και είναι αξιόλογο αντίβαρο στις ακρότητες που δημιουργούν μερικές από τις εφαρμογές της παγκοσμιοποίησης και των απόλυτα ελεύθερων κανόνων της αγοράς, κανόνων που φαίνεται να κατευθύνονται τώρα περισσότερο από τη βουλιμία του διεθνούς κεφαλαίου και όχι από τις διακηρύξεις των πρωτεργατών για κοινωνία των Λαών.

✱

Πέρα από αυτά, όμως, οφείλουμε να κατανοήσουμε ότι η μετεξέλιξη και ο εκσυγχρονισμός των Συνεταιρισμών στην Ελλάδα είναι δύσκολος, ακόμη και μόνο στο να φτάσουμε τα σημερινά επίπεδα εξέλιξης των Συνεταιρισμών άλλων κοινωνιών, με τις οποίες οφείλουμε να προχωρούμε με τα ίδια βήματα, ως μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και ότι ακόμη πιο δύσκολο είναι να κάνουμε τα απαιτούμενα νέα μεγάλα βήματα εκσυγχρονισμού και μετεξέλιξης (στα οποία προχωρούν ήδη οι Συνεταιρισμοί των κοινωνιών άλλων Κρατών).

Και είναι πολύ δύσκολα αυτά, διότι, συγκριτικά, υπάρχει μεγάλη καθυστέρησή μας, που οφείλεται σε διάφορους λόγους, όπως:

Η χρονική καθυστέρησή μας, όσον αφορά την έναρξη χρησιμοποίησης του θεσμού στη χώρα μας (μόλις από το 1915) αλλά και τον τρόπο που έγινε μέσα στις τότε συνθήκες.

Ακόμη, το ότι μέσα στο διάστημα που άρχισε να χρησιμοποιείται ο Συνεταιρισμός

στην Ελλάδα, σχεδόν αμέσως έπειτα από τους νικηφόρους πολέμους του 1912/13, που δημιούργησαν μια διπλάσια σε έκταση Ελλάδα, με δυνατότητες αλλά και προβλήματα και που έπρεπε να αφοσιωθούμε από τότε σε συστηματική οργανωτική και αναπτυξιακή προσπάθεια, συνέβησαν στη χώρα μας τόσα πολλά και με σύντομη διαδοχή, γνωστά σε όλους ζημιόγωνα γεγονότα, ώστε απαιτήθηκε δύο και τρεις φορές να ξαναρχίσουν κυριολεκτικά από την αρχή οι Συνεταιρισμοί με την εισφορά νέων μερίδων, με τη χρέωσή τους για δημιουργία των απαραίτητων εγκαταστάσεων, για οργάνωση του μηχανισμού τους κλπ. Πολύ περισσότερο όταν μέσα στις χρονικές αυτές περιόδους των επιζήμιων πολεμικών και άλλων γεγονότων, δεν ήταν μόνο οι Συνεταιρισμοί που, ως οικονομικές μονάδες, υπέστησαν καταστροφές εγκαταστάσεων και εκμηδενισμό των κεφαλαίων τους και του όλου μηχανισμού τους αλλά αποδυναμώθηκαν και εξαρθρώθηκαν οι περισσότερες από τις αγροτικές και άλλες επαγγελματικές οικονομίες των μελών τους από τους πολέμους, την κατοχή, τους πληθωρισμούς και τους διχασμούς.

Ακόμη διότι στην Ελλάδα, με τις γνωστές φυσικές συνθήκες (την στενότητα γης σε συσχετισμό με τον πληθυσμό της, τις άγονες ορεινές και νησιωτικές περιοχές), οι λεγόμενες «αγροτικές εκμεταλλεύσεις» σε πολύ μικρό βαθμό είναι οργανωμένες οικονομικές εκμεταλλεύσεις αλλά κυρίως είναι (και κυρίως ήταν τις προηγούμενες δεκαετίες) η έκφραση μιας μίζερης ζωής. Και τώρα πάλι άρχισε φοβερός επικίνδυνος ανήφορος, με συνέπειες απρόβλεπτης έκτασης, μετά την περίοδο μιας επιφανειακής κάπως καλής εποχής λόγω επιδοτήσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά την οποία εποχή δεν έγιναν, δυστυχώς, όσα έπρεπε να γίνουν για την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό, με ευθύνη γι' αυτό των Κυβερνήσεων αλλά και των περιφερειακών και κεντρικών Συνεταιριστικών και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων των αγροτών.

Ακόμη υπάρχει καθυστέρηση, διότι στην Ελλάδα παρεμποδίστηκε επί χρόνια η ανάπτυξη ισχυρών και πραγματικών ακομμάτιστων επαγγελματικών οργανώσεων των αγροτών, που να φροντίζουν για τις βελτιώσεις στην υποδομή και για την προαγωγή των γενικότερων συμφερόντων των αγροτών, όπως σε άλλες χώρες, όπου μάλιστα οι αγροτικοί Συνεταιρισμοί προήλθαν ως μία από τις ευρύτερες ενέργειες των επαγγελματικών αγροτικών Οργανώσεων.

Ακόμη, διότι οι διάφορες μορφές των Συνεταιρισμών των εργατών και γενικά του αστικού χώρου, που είχαν αξιόλογη άνθηση την πρώτη κυρίως δεκαετία μετά το 1915, αφέθηκαν χωρίς οποιαδήποτε ενίσχυση και κατεύθυνση. Ενώ οι Συνεταιρισμοί των αγροτών, μετά την πρώτη 15ετία (που πρόσφεραν πολλά στην αγροτική ανάπτυξη) κυριολεκτικά στραγγαλίσθηκαν από τις τροποποιήσεις στη νομοθεσία είτε χρησιμοποιήθηκαν από τις δύο δικτατορίες για εξυπηρέτηση μη συνεταιριστικών επιδιώξεων και γενικά υπέστησαν ανεπίτρεπτες επεμβάσεις όσο καμιά από τις άλλες μορφές οικονομικής οργάνωσης (τις Α.Ε., τις άλλες εταιρείες κεφαλαίου και τα σωματεία).

Και, κυρίως, διότι τις τελευταίες δεκαετίες, η αγροτική κυρίως συνεταιριστική ανάπτυξη ανακόπηκε και ισχυρά φρούρια προσφοράς συνεταιριστικών υπηρεσιών στα μέλη (ως παραγωγών ή ως καταναλωτών) διαλύθηκαν, επειδή τα κόμματα επέπρασσαν συστηματικά και επίσημα (με τους νόμους) στην κατάληψη των Διοικήσεων των Συνεταιρισμών για εξασφάλιση κομματικής πελατείας και άσκηση κοινωνικού έργου όχι με δαπάνες των Κυβερνήσεων (που ασκούσαν την όποια πολιτική τους την αντίθετη προς τις συμβατικές υποχρεώσεις του Κράτους έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης) αλλά μέσω αφόρητου δανεισμού τους.

Και για πολλά άλλα, που ο χρόνος δεν επιτρέπει να επεκταθώ.

Για να γίνει λοιπόν το ταχύτερο δυνατό η πρόπευσα μετεξέλιξη στην ελληνική συνεταιριστική κίνηση, πρέπει να υπάρχει και να εφαρμόζεται το κατάλληλο βασικό πρόγραμμα τόσο από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους όσο και από το Κράτος, σε ό,τι αυτό είναι αρμόδιο.

Δυστυχώς στη χώρα μας δεν υπάρχει ένα τέτοιο βασικό πρόγραμμα και πρέπει να υπάρξει. Να διατυπωθεί, να συζητηθεί, να εγκριθεί και να παρακολουθείται η προσαρμογή και η εφαρμογή του, ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες ποικίλες συνθήκες.

Δεν τολμώ να διανοηθώ, ότι ένας οποιοσδήποτε μελετητής έχει την ικανότητα αλλά και το δικαίωμα να διατυπώσει μόνος κατευθύνσεις και πρόγραμμα και να υποδείξει αυτά που μόνον η σοβαρή συζήτηση των υπευθύνων αρμοδίων και ειδικών παραγόντων της συνεταιριστικής κίνησης, γύρω από στρογγυλό τραπέζι, θα είναι δυνατόν να κάνει με σύστημα και υπομονή, ώστε να συνδυάζεται το θεωρητικό ή το σε άλλη χώρα ορθό με τις συνθήκες και τις ανάγκες και τις δυνατότητες ενός τόπου, όπως η Ελλάδα.

Μόνο με το δικαίωμα του ανθρώπου που επί 64 χρόνια παρακολουθεί, μελετά, συγγράφει και μετέχει εθελοντικά και σε κάποιο βαθμό στο συνεταιριστικό γίγνεσθαι του τόπου αυτού και γνωρίζει λεπτομερειακά την ιστορική εξέλιξη των Συνεταιρισμών και παράλληλα, επίσης λεπτομερειακά, την στάση του Κράτους (στη νομοθεσία, τις κυβερνητικές αποφάσεις, κλπ.), καθώς και των άλλων δυνάμεων που επιδρούν στη διαμόρφωση των καταστάσεων, έχω θέσει κατά καιρούς, με κείμενά μου, μερικά πράγματα, ως συνεισφορά στην προσπάθεια για την κατάρτιση ενός αξιόλογου προγράμματος και κυρίως για την υπερνίκηση εμποδίων ή εκτροπών που ζημιώνουν, παρεμποδίζουν τη συνεταιριστική ανάπτυξη-μετεξέλιξη σε σωστό δρόμο. Και υπενθυμίζω συχνά τη διδασκαλία παλαιότερων ιδεολόγων μεγάλων συνεταιριστών.

Και τέτοια είναι, σε ό,τι αφορά τα ίδια τα άτομα που χρησιμοποιούν τον Συνεταιρισμό για την εξυπηρέτηση διαφόρων αναγκών τους (είτε ως παραγωγοί είτε ως καταναλωτές αγαθών ή υπηρεσιών):

1ον. Κυρίως, πρώτο και βασικό, από την έλλειψη του οποίου ακολουθούν άλλα, η κατάλληλη συνεχής ενημέρωση των συνεταίρων και η ευρύτερη μόρφωση των αιρετών και των υπαλλήλων. Γι' αυτό έχουν σχεδιασθεί προγράμματα, έχουν γίνει μερικές εφαρμογές, αλλά ενώ το πρόβλημα είναι πολύ μεγάλο και βασικό, δεν υπάρχει η απαιτούμενη κατανόηση και οι μηχανισμοί πραγματικής αντιμετώπισής του.

2ον. Η ύπαρξη πραγματικής και στενής συνεργασίας των μελών με τον Συνεταιρισμό τους, σύμφωνα με το καταστατικό. Ο Συνεταιρισμός πρέπει να είναι η καθημερινή πραγματικότητα για τους συνεταίρους, όχι το αποκούμπι για μια έκτακτη περίπτωση. Αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό με δεσμεύσεις, με οικονομικές συνέπειες, κλπ. Τα καταστατικά πρέπει να ξεκαθαρίζουν και να τηρούν τις δεσμεύσεις για απομάκρυνση των ψευτοσυνεταίρων, ώστε, όσοι μένουν ως πραγματικά μέλη να τον κάνουν να είναι ζωντανή οικονομική μονάδα στον οικονομικό στίβο και όχι ομοίωμα Συνεταιρισμού. Είναι καλύτερο να υπάρχουν λιγότεροι και πραγματικά συνεργαζόμενοι συνεταίροι παρά πολλοί και αμέτοχοι στις συνεταιριστικές δραστηριότητες.

3ον. Για να υπάρχουν πραγματικοί Συνεταιρισμοί και να δρουν αποτελεσματικά, δεν αρκούν τα παραπάνω. Αλλά χρειάζονται και τα απαραίτητα κεφάλαια, ανάλογα

με τις εργασίες που θα κάνει ο Συνεταιρισμός. Και απαιτείται σοβαρή απασχόληση με το βασικό αυτό πρόβλημα, που απασχολεί - όσο γνωρίζω - και καθηγητές του Πανεπιστημίου σας.

4ον. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στον κάθε Συνεταιρισμό και οργάνωση σύγχρονου τύπου στις εγκαταστάσεις, στην τεχνολογία, τα χρηματοπιστωτικά, τις εμπορικές γνώσεις, τον ανθρώπινο γενικά παράγοντα. Όταν, τώρα και αύριο, οι τεράστιες διεθνείς και εσωτερικές ανταγωνιστικές οργανώσεις, που εργάζονται για μεγαλύτερα κέρδη στο κεφάλαιο, διαθέτουν πανίσχυρους μηχανισμούς, δεν είναι δυνατόν οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις να αγωνίζονται με σφενδόνες και τυφέκια, με τις γνώσεις και ικανότητες του εκλεκτού αγρότη προέδρου και των μελών των συμβουλίων, που προωθούνται σε διοικητές των Ενώσεων και Κεντρικών Οργανώσεων, όπου όμως είναι απαραίτητες πολλές γνώσεις και ικανότητες και, συνεπώς, συνεργασία με μορφωμένα και ικανά στελέχη, υπηρεσιακά και γενικότερα με το τρέξιμο πίσω από τα γεγονότα και με αυτοσχεδιασμούς και διάφορες εξωσυνεταιριστικές κομματικές και άλλες επιρροές.

5ον. Πρόσθετη βασική προϋπόθεση για την επιτυχή μετεξέλιξη είναι η ύπαρξη συστηματικής συνεργασίας (και πολύ περισσότερο η έλλειψη ανταγωνισμού) μεταξύ των Οργανώσεων που διαχειρίζονται ομοειδή και συγγενικά προϊόντα. Και ακόμη περισσότερο η συστηματική συνεργασία μεταξύ των Κεντρικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, με βάση ένα σε διαρκή εφαρμογή σύμφωνο, αντί η κάθε Οργάνωση να είναι και ένα χωριστό κέντρο κατευθύνσεων, που κινείται και δρα με τις ειδικές δικές του μονομερείς ικανότητες και επιρροές. Ένα γενικότερο Συμβούλιο Συνεργασίας και Κατευθύνσεων είναι απαραίτητο.

6ον. Υπάρχουν βέβαια και πολλά άλλα σε ό,τι αφορά τις ενέργειες των ατόμων που δρουν μέσα στους Συνεταιρισμούς, τα οποία δεν είναι δυνατόν να αναφέρω τώρα. Για πολλά τέτοια έχουν γίνει κατά καιρούς επίμονες υποδείξεις από παλαιότερους συνεταιριστές, μελετητές που πονούσαν για τη σωστή συνεταιριστική ανάπτυξη. Και είναι καιρός να υπάρξει το σχετικό ενδιαφέρον από την ίδια τη συνεταιριστική κίνηση να ανυψώσει το επίπεδό της.

*

Όσον αφορά τώρα την πλευρά του κυρίαρχου Κράτους στη χάραξη της πολιτικής του έναντι των Συνεταιριστικών Οργανώσεων (με την ειδική νομοθεσία περί Συνεταιρισμών, με τη γενικότερη οικονομικο-κοινωνική νομοθεσία του και με τις Κυβερνητικές αποφάσεις και εφαρμογές):

Είναι βέβαια αποδεκτό ότι το σύγχρονο δημοκρατικό κράτος (με οποιασδήποτε κομματικής κατεύθυνσης Κυβέρνηση), πρέπει να φροντίζει να συνδυάζει τα συμφέροντα των ατόμων, των ομάδων, των ιδεολογικών και άλλων πιέσεων με τις ελληνικές δυνατότητες και τις διεθνείς συγκυρίες και δεσμεύσεις, ώστε να παράγεται τελικά και να εφαρμόζεται η κατάλληλη πολιτική για την ανάπτυξη του συνόλου των πολιτών.

Γνωστό όμως είναι ακόμη ότι στη διαμόρφωση των κρατικών αποφάσεων και ενεργειών είναι πάντα ισχυρή η επίδραση διαφόρων παραγόντων (ιδεολογιών, οργανωμένων ομάδων πίεσης, ατομικών οικονομικών ή άλλων δυνάμεων, διεθνών επιρροών, πολιτικού κόστους και της αρμόδιας γραφειοκρατίας των Υπουργείων κλπ., που πολύ λίγο γνωρίζει «τι είναι ο Συνεταιρισμός ως εφαρμογή».

Συνεπώς, το κατά πόσον η εκάστοτε Κυβέρνηση θα χαράξει ή θα χαράζει ή θα ασκεί πολιτική υποβοηθητική ή όχι της συνεταιριστικής ανάπτυξης, αυτό εξαρτάται

από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων και η δυνατότητα οργάνωσης του συνεταιριστικού παράγοντα, ώστε να προτείνει αποδεκτές λύσεις και να επιτυγχάνει την αποδοχή τους (με τις νόμιμες ενέργειες και πιέσεις).

Με βάση τα παραπάνω, πρέπει να διατυπωθεί ότι:

Ανεξάρτητα από ό,τι θετικό ή αρνητικό συνέβαινε κάθε φορά στο παρελθόν, οι σημερινές και οι αυριανές Κυβερνήσεις οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις και επικλήσεις των Οργανισμών διεθνούς κύρους και δυνάμεως (κυβερνητικών και μη-κυβερνητικών) που αναφέραμε πιο πάνω και που απευθύνονται σε όλες τις κυβερνήσεις και όλους τους αρμόδιους παράγοντες.

Οπωσδήποτε, βασική υποχρέωση του Κράτους είναι η αποδέσμευση της συνεταιριστικής δραστηριότητας από τα δεσμά διαφόρων διατάξεων της νομοθεσίας, που εκτρέπουν ή δεσμεύουν τη συνεταιριστική δραστηριότητα και υπήρξαν ή είναι η αιτία μείωσης της συνεταιριστικής δραστηριότητας σε διάφορους τομείς. Χρειάζεται η δημιουργία απ' αρχής, ειδικής κατάλληλης νομοθεσίας περί Συνεταιρισμών, τέτοιας βέβαια που να μην καταπνίγει τις δυνατότητες του θεσμού στις διάφορες μορφές εφαρμογής του. Υπάρχει το κατάλληλο υλικό στη διάθεση όσων ασχολούνται τον τελευταίο καιρό με την θρυλούμενη απελευθέρωση της νομοθεσίας Συνεταιρισμών. Όμως, συνήθως, οι διατυπώνοντες και εισηγούμενοι τα νομοσχέδια και οι ψηφίζοντες τους νόμους πολύ λίγο προσφεύγουν στις γνώσεις των ειδικών, διότι τα ορθά δεν ανταποκρίνονται συνήθως στις κομματικές και προσωπικές επιδιώξεις.

Θα ήταν πολύ χρήσιμο και για τώρα και για το μέλλον αν η Κεντρική Εκπροσώπηση της συνεταιριστικής κινήσεως καταπιανόταν σοβαρά στη διατύπωση ενός πλήρους και αξιόλογου αιτιολογημένου σχεδίου νόμου περί Συνεταιρισμών, που να προβάλλεται για νομοθέτηση με διάφορους τρόπους (είτε ως πληροφόρηση καλόπιστων ή φιλοσυνεταιριστών βουλευτών, είτε κομμάτων, ή με τη νόμιμη πίεση ή αντίδραση).

Και βέβαια, πέρα από τη νομοθεσία, υπάρχουν για το Κράτος και άλλοι βασικοί τομείς, κυρίως μορφωτικοί, όπου οφείλει, για το γενικότερο συμφέρον του τόπου, να συμβάλλει για τη σωστή συνεταιριστική ενημέρωση και οργάνωση, όπως, π.χ., είναι:

Η σύσταση ενός Κεντρικού αντιπροσωπευτικού Συμβουλίου ανωτέρας συνθέσεως (για τα βασικά θέματα).

Η προβολή των τόσο χρήσιμων αρχών και πραγματοποιήσεων του Συνεταιρισμού μέσα από το σχολικό βιβλίο και τη σχολική αγωγή (με σχολικό Συνεταιρισμό) στο Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο.

Ακόμη, η επιστημονική διδασκαλία της ύλης περί Συνεταιρισμών (σε έκταση και ποιότητα) στην τριτοβάθμια και ανώτατη πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Και τόσα άλλα, που υποδεικνύονται επί χρόνια σε δημοσιεύματα ειδικών καθηγητών, από τα Ινστιτούτα και από άλλους ειδικούς.

✱

Και τελικά, ποια μπορεί να είναι η απάντηση στο βασικό σήμερα ερώτημα, αν θα αντέξει ο θεσμός του Συνεταιρισμού - τόσο ανά τον κόσμο όσο και ειδικότερα στα καθ' ημάς, στην Ελλάδα - στις διαμορφούμενες και στις πιθανολογούμενες ριζικές μεταβολές από τη νέα τάξη πραγμάτων, όλων δηλαδή των στοιχείων που τώρα τελευταία κινούνται ελεύθερα και ταχύτατα και πιεστικά σε βάρος γενικότερα των μικρομεσαίων δυνάμεων (αφού δεν υπάρχουν ή είναι δυσεφάρμοστες αντιμονοπω-

λιακές και άλλες προστατευτικές διατάξεις κοινωνικού περιεχομένου);

Η συνεταιριστική διάνοηση και επιστήμη και οι γνώμες των ειδικών της εφαρμογής ανά τον κόσμο έχουν βέβαια ανησυχήσει (όπως είπα) από τις μέχρι τώρα επιδράσεις που είναι σε βάρος της ακμίας, μέχρι πρότινος, συνεταιριστικής δραστηριότητας σε διάφορες και μάλιστα προοδευμένες συνεταιριστικά χώρες.

Όμως, πιστεύουν ότι με τα όσα υποδεικνύουν, αν γίνουν αποδεκτά από τις ευρύτερες κοινωνίες στις οποίες έχουν εκδηλωθεί και θα εκδηλώνονται εκμεταλλευτικές πιέσεις της ασυδοσίας ισχυρών κεφαλαιοκρατικών μηχανισμών και αν αντιδράσουν, όπως πρέπει, οι κοινωνίες για να υπάρξουν οι απαραίτητες ισορροπίες, τότε ασφαλώς ο Συνεταιρισμός θα εξακολουθήσει, με την κατάλληλη μετεξέλιξη και προσαρμογή του, να παραμείνει το κυριότερο πρακτικό μέσο, ώστε να προστατευθούν και να ενεργοποιηθούν οι δυνάμεις των προσώπων των μικρομεσαίων καταναλωτών ή παραγωγών. Ο συνεταιριστικός τρόπος δράσης αποτελεί τον μοναδικό τρόπο με τον οποίο οι μεγάλες μάζες των ανθρώπων μπορούν να ασκήσουν και να απολαύσουν τα δικά τους συλλογικά δικαιώματα, χωρίς να εκμεταλλεύονται ο ένας τον άλλον.

✱

Αυτά στις γενικότερες παγκόσμιες έρευνες, μελέτες και διατυπώσεις.

Αλλά και ειδικότερα εμείς στην Ελλάδα, που στο διάστημα των αιώνων και μέσα σε διαφορετικές κάθε φορά δύσκολες συνθήκες, εμφανίσαμε τόσες και ποικίλες μορφές πετυχημένης καλής συνεργασίας, όπως η περίφημη Συντροφιά των Αμπελακίων (που δεν ήταν η μοναδική σε παρόμοιες εφαρμογές), οι ναυτικοί συνεταιρισμοί, οι πολλές άλλες μορφές που περιγράφονται σε έγκυρες μελέτες, όλα αυτά που αποτελούν συστατικά της ελληνικής ζωής ανά τους αιώνες και που πραγματοποιήθηκαν παρά τον κάπως εγωιστικό χαρακτήρα του Έλληνα, οδηγούν στο συμπέρασμα:

Ότι οι Έλληνες θα εξακολουθήσουν να είναι και οι δραστήριοι ατομικοί νικητές της ζωής και οι άνθρωποι της συνεργασίας και των συσπειρώσεων, μια από τις οποίες και τις καλύτερες είναι ο σύγχρονος τύπος Συνεταιρισμός, ως ασπίδα προστασίας από τις κεφαλαιοκρατικές καταπιέσεις νέου τύπου, παράλληλα βέβαια με τις προστατευτικές κοινωνικές διατάξεις, που οπωσδήποτε θα τεθούν για αντίβαρο στην εκμετάλλευση από το κεφάλαιο. (βλ. π.χ. τις τελευταίες αντιδράσεις και αυτού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο σχέδιο του ΟΟΣΑ για την πολυμερή Συμφωνία για τις επενδύσεις).

Όλα αυτά, εάν και εφόσον υπάρχει η διαρκής προσπάθεια των ίδιων των ατόμων, του Κράτους, της επιστημονικής καθοδήγησης και η συμβολή των ιδεολόγων που θα υπηρετούν με ανιδιοτέλεια τον θεσμό των Συνεταιρισμών. Θεσμό, που, επαναλαμβάνω και τονίζω, ότι είναι μία από τις καλύτερες προσφορές σε παγκόσμια έκταση για την ειρηνική οικονομικο-κοινωνική εξυπηρέτηση των μικρομεσαίων στρωμάτων, ώστε να αποφεύγουν την εκμετάλλευση από δυνάμεις που υπηρετούν αποκλειστικά τα συμφέροντα του κεφαλαίου.

Τον λόγο λοιπόν έχουν, όπως πάντα, οι κοινωνίες που είναι σε θέση, είτε για αντιμετώπιση ανάγκης είτε από μόρφωση, να δημιουργούν καλούς θεσμούς και να τους χρησιμοποιούν κατάλληλα.

Σας ευχαριστώ θερμά.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΠΝΑ.

Η Σ.Ε.Κ.Ε. αποτελεί τη συνεταιριστική επιχείρηση των Ελλήνων καπνοπαραγωγών στην επεξεργασία και στις εξαγωγές του καπνού.

Οικονομικά ισχυρή και επιχειρηματικά δραστήρια, η Σ.Ε.Κ.Ε. διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις για 22.000 τόνους καπνού, κυρίως στη Θεσσαλονίκη, στην Καβάλα και στην Ξάνθη.

Αξιοποιώντας τη γνώση και τη δύναμη της συνεργασίας, λειτουργεί ανταγωνιστικά και με επιτυχία στις συνθήκες του ισχυρού παγκόσμιου ανταγωνισμού στην αγορά του καπνού.

Με την απασχόληση 1.500 ατόμων στην περίοδο επεξεργασίας του καπνού, η Σ.Ε.Κ.Ε. αποτελεί σημαντικό στήριγμα για τα εισοδήματα των καπνοπαραγωγικών περιοχών.

Επί μισό αιώνα και σε δύσκολους καιρούς, η Σ.Ε.Κ.Ε. στήριξε και στηρίζει την ελληνική καπνοπαραγωγή.

Σ.Ε.Κ.Ε. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ: ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ 1, ΕΥΟΣΜΟΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ: ΤΗΛ.: (031) 60.93.00
ΥΠΟΚ/ΜΑ ΑΘΗΝΩΝ: ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 6, 106 71 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ.: 36.29.273

ΤΑ 50 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΕΚΕ

Του ΒΑΣ. ΙΩΡΔ. ΙΛΑΝΤΖΗ

Επιτίμου Γεν. Διευθυντή της ΣΕΚΕ

Σύμφωνα με τα καθιερωμένα από την πρώτη 10ετία της ζωής της Συνεταιριστικής Εταιρείας Καπνοπαραγωγών Ελλάδος (ΣΕΚΕ) γίνεται περιοδικά –εκτός από τις Ετήσιες Γενικές Συνελεύσεις– και ευρύτερη εορταστική τελετή –με συγκέντρωση των αιρετών, των διοικητικών υπηρεσιακών στελεχών, των εκπροσώπων των μετόχων Συνεταιριστικών Οργανώσεων και προσκεκλημένων– κατά την οποία δίδεται η ευκαιρία να μελετηθεί ο δρόμος που έχει διανυθεί, να γίνει ενατένιση για το μέλλον αλλά και να τιμηθούν όλοι οι παράγοντες (αυτοί που εργάζονται και προσφέρουν σήμερα αλλά και οι πρωτοπόροι και θεμελιωτές) της πολύ πετυχημένης αυτής Συνεταιριστικής Εταιρείας στον πολύ δύσκολο τομέα του καπνού.

Στην τελετή για τον εορτασμό της 50ετίας που έγινε στη Θεσσαλονίκη στις 14 Δεκεμβρίου παρουσία εκατοντάδων συνεταιριστών και εργαζομένων, μίλησαν οι σημερινοί υπεύθυνοι, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Δημ. Πεταλωτής και ο Γεν. Διευθυντής κ. Δημ. Κουνιατιάδης που υπήρξαν και υπότροφοι της ΣΕΚΕ κατά την περίοδο που λειτουργούσε ο θεσμός των υποτροφιών.

Σχετική ομιλία έκανε και ο εκλεκτός συνεταιριστής κ. Βασ. Ιλαντζής που ως ο πρώτος Γεν. Διευθυντής από το 1947, σε συνεργασία με τον Πρόεδρό της Αλέξανδρο Μπαλατατζή και τους άλλους εκλεκτούς αιρετούς και υπηρεσιακούς λειτουργούς, θεμελίωσαν την Συνεταιριστική Εταιρεία και την οδήγησαν σε μεγάλες επιτυχίες μέσα από πολύ δύσκολα μονοπάτια της ανώμαλης περιόδου από το 1947, για να είναι σήμερα με την εργασία και των άξιων διαδόχων μια οργάνωση που τιμά τον θεσμό της συνεταιριστικής συνεργασίας.

Στη συνέχεια δίνουμε την πολύ ενδιαφέρουσα αυτή ομιλία του κ. Βασ. Ιλαντζή που εξακολουθεί πάντα να στέκεται στο πλευρό νεότερων στελεχών ως επίτιμος Γεν. Διευθυντής.

Δοξάζω το Θεό, που με αξίωσε, σε προχωρημένη τώρα ηλικία να παρευρεθώ στη σημερινή μας λαμπρή αυτή εκδήλωση που οργάνωσε, κατά τα καθιερωμένα, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΣΕΚΕ, για να γιορτάσουμε την 50ή επέτειο από της ιδρύσεώς της.

Επιτρέψτε μου, φίλοι συνεταιριστές και αξιότιμοι Κυρίες και Κύριοι, με την ιδιότητα του Επίτιμου Γενικού Διευθυντού της ΣΕΚΕ, που την υπηρέτησα ως Γενικός Διευθυντής επί 30 χρόνια, από της ιδρύσεώς της το 1947 μέχρι τα μέσα του 1983, με διακοπή 7 χρόνια της στρατιωτικής δικτατορίας, να σας χαιρετήσω εγκάρδια και να σας ευχαριστήσω θερμά γιατί τιμήσατε με την παρουσία σας την ιστορική αυτή εκδήλωση.

Με ιδιαίτερη χαρά θέλω να απευθύνω εγκάρδιο συνεταιριστικό χαιρετισμό στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΣΕΚΕ, που αποτελείται από δυναμικά συνεταιριστικά στελέχη του καπνοπαραγωγικού μας κόσμου και ιδιαίτερα τον διακεκριμένο Πρόεδρό του ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΠΕΤΑΛΩΤΗ, φωτισμένο εξ υποτρόφων της

ΣΕΚΕ συνεταιριστή, οικονομολόγο, διδάκτορα του Πανεπιστημίου του Μονάχου και έμπειρο Μάνατζερ, καθώς και τον υπηρεσιακό μηχανισμό της ΣΕΚΕ, που τον εμπυχώνουν ικανοί και ευσυνείδητοι υπάλληλοι και ιδιαίτερα τον άξιο Γενικό Διευθυντή της, δυναμικό συνεταιριστή εξ υποτρόφων και έμπειρο καπνοτεχνικό, ΔΗΜΗΤΡΙΟ ΚΟΥΝΑΤΙΑΔΗ.

Θέλω ν' απευθύνω σ' όλους τους λειτουργικούς παράγοντες της ΣΕΚΕ τα θερμά μου συγχαρητήρια, γιατί χάρη στην αρμονική και γόνιμη συνεργασία, την καλά οργανωμένη και κατευθυνόμενη συλλογική προσπάθειά τους και τέλος χάρη στη βελτίωση, τα τελευταία χρόνια, της γενικότερης καπνικής καταστάσεώς μας, η ΣΕΚΕ θαυματούργησε κυριολεκτικά. Κατέλαβε την πρώτη θέση στη σειρά των αμιγών Ελληνικών καπνεμπορικών επιχειρήσεων, έδρασε αυτοδύναμα και ανταγωνιστικά στο δύσκολο εξαγωγικό τομέα των καπνών, χωρίς συγκεκαλυμένες επιδοτήσεις (δανεικά κι' αγύριστα, άγνωστα στη ΣΕΚΕ) και έδρασε πάντα με γνώμονα τα καλώς εννοούμενα συμφέροντα των καπνοπαραγωγών.

Θέλω ν' απευθύνω επίσης εγκάρδιο συνεταιριστικό χαιρετισμό στους καπνοπαραγωγούς μας, άνδρες, γυναίκες και παιδιά, στους ηρωικούς αυτούς ανθρώπους, οι οποίοι με σκληρό μόχθο και στερήσεις, παράγουν το πολύτιμο και πρώτο συναλλαγματόφορο γεωργικό μας προϊόν, τον καπνό, στους καπνοπαραγωγούς που αποτελούν τους στυλοβάτες της ΣΕΚΕ.

Θέλω επίσης ν' απευθύνω θερμό χαιρετισμό στη συμπαθή τάξη των καπνεργατών και καπνεργατριών, που είναι φυσικοί σύμμαχοι των καπνοπαραγωγών στους αγώνες για τα κρατικά μέτρα υπέρ του καπνού και στενοί συνεργάτες της ΣΕΚΕ στη διαδικασία για την εμπορική αξιοποίηση του προϊόντος.

Τέλος, θέλω ν' απευθύνω εγκάρδιο συνεταιριστικό χαιρετισμό στους παλαίμαχους συνεταιριστές και συνεργάτες της ΣΕΚΕ, που υπηρέτησαν, είτε ως αιρετοί είτε ως υπάλληλοι, είτε και ως απλοί συνεργάτες (αγοραστικά κυρίως όργανα), στα δύσκολα και χαλεπά χρόνια, κατά την πρώτη εικοσαετία της λειτουργίας της και είχαν ως μόνιμο σύντροφο στην προσπάθειά τους το άγχος και τη λιτότητα, οι οποίοι έδωσαν πολλά και πήραν λίγα, και να τους ευχαριστήσω θερμά για τη γόνιμη συνεργασία μας και την αγάπη και την υποστήριξη με την οποία με περιέβαλαν.

Ιδιαίτερα θέλω να χαιρετήσω τον κορυφαίο συνεταιριστή, φίλο, συνάδελφο και συνεργάτη και παλαίμαχο αγροτικό αγωνιστή πάνω από μισό αιώνα, τον αγαπητό ΝΙΚΟ ΚΟΛΥΜΒΑ, ο οποίος καλλιέργησε και απέκτησε τις αρετές του ιδανικού ανθρώπου και συνεταιριστή και να τον ευχαριστήσω για την πολυσχιδή του δράση και τη μεγάλη προσφορά του στον αγροτικό κόσμο, στη ΣΕΚΕ και στη συνεταιριστική μας κίνηση.

Αγαπητοί φίλοι,

Δεν θ' αναφερθώ με στοιχεία και αριθμούς στις καπνικές δραστηριότητες της ΣΕΚΕ, που είναι, ως γνωστό, το κύριο έργο της, ούτε στα ευεργετικά αποτελέσματα του παρεμβατικού της ρόλου, στις αγορές και εξαγωγές των καπνών, για τους καπνοπαραγωγούς και την εθνική μας οικονομία, διότι αυτά

είναι ευρύτερα γνωστά αλλά και δεν μας παίρνει ο χρόνος.

Θα περιοριστώ στο να αναφέρω δύο βαρυσήμαντους χαρακτηρισμούς για την επιτυχία της ΣΕΚΕ, δύο εμπειριών προωπικότητων του δημόσιου βίου.

Ο αείμνηστος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ, Αρχηγός του Κόμματος της ΕΔΗΚ, ο οποίος διετέλεσε επανειλημμένα Υπουργός Εμπορίου, καθώς και Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, βαθύς γνώστης των καπνικών μας θεμάτων, σε επιστολή που μου έστειλε για να με συγχαρεί για το βιβλίο μου “ΣΕΚΕ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΣ - Χρονικό Συνεταιριστικής Δημιουργίας”, που κυκλοφόρησε το 1973 (απολογισμός της πρώτης 20ετίας της ΣΕΚΕ), γράφει τα εξής: **“Για το έργο που επετέλεσε, υπό την εμπνευσμένη καθοδήγησή σας, η συνεταιριστική οργάνωση ΣΕΚΕ σας αξίζει εθνικός έπαινος”**.

Εξ άλλου, ο αείμνηστος ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΖΩΡΤΖΑΚΗΣ, μεγάλος συνεταιριστής, πνευματικός ηγέτης του συνεταιριστικού μας κινήματος, διατελέσας επί σειράν ετών ανώτερος Σύμβουλος της ΑΤΕ, σε ομιλία του σε Γενική Συνέλευση της ΣΕΚΕ, είπε τα εξής: **“Η ΣΕΚΕ, με το έργο και την επιτυχία της, τίμησε όχι μόνο το Ελληνικό συνεταιριστικό κίνημα αλλά και το παγκόσμιο”**, θέλοντας έτσι να τονίσει την επιτυχία και του πρωτοεϊσακτου θεσμού στη χώρα μας, της Ανώνυμης Συνεταιριστικής Εταιρείας, της οποίας υπήρξε ο θεωρητικός θεμελιωτής.

Όπως είναι γνωστό, εφέτος συμπληρώθηκαν 10 χρόνια από το θάνατο του ιδρυτή και πρώτου Προέδρου της ΣΕΚΕ, του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ, του μεγάλου και αξέχαστου ηγέτη της Ελληνικής συνεταιριστικής κίνησης. Η επέτειος αυτή μου επιβάλλει να αναφερθώ στην ομιλία μου σε δύο μεγάλα επιτεύγματα, απ’ τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της ΣΕΚΕ, στη δημιουργία και επιτυχία των οποίων ο ΑΛΕΞΑΝΔΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ έπαιξε καταλυτικό ρόλο και τα οποία είναι ελάχιστα γνωστά στους νεώτερους συνεταιριστές. Αναφέρομαι στη Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία, τη ΣΕΚΑΠ, και στις υποτροφίες της ΣΕΚΕ.

Και πρώτα η ΣΕΚΑΠ

Διετέλεσα Πρόεδρος της ΣΕΚΑΠ από της ιδρύσεώς της στα τέλη του 1975 μέχρι τα μέσα του 1983, ήτοι επί 8 χρόνια, χρόνια σκληρά και δύσκολα. Το πρώτο χτύπημα που δέχτηκε η ΣΕΚΑΠ ήταν η απόρριψη από τη Νομισματική Επιτροπή της χρηματοδοτήσεώς της για την επένδυση, με την πρόφαση ότι η ΣΕΚΑΠ δεν είναι γεωργική βιομηχανία, παρά την λίαν ευνοϊκή και τεκμηριωμένη εισήγηση της μεσολαβούσης Αγροτικής Τράπεζας.

Ήταν προφανές ότι η απόρριψη οφείλετο στην οργανωμένη ισχυρή αντίδραση των καπνεμποροβιομηχανικών κύκλων, με επί κεφαλής την πανίσχυρη Καπνεμπορική Ομοσπονδία καθώς και άλλων αντιδραστικών οικονομικών και πολιτικών παραγόντων, οι οποίοι επιδίωξαν, με κάθε τρόπο και μέσον, να τορπιλίσουν την ίδρυση συνεταιριστικής καπνοβιομηχανίας, με ψευδείς και έωλους ισχυρισμούς, ότι η ΣΕΚΑΠ δεν είναι βιώσιμη και είναι καταδικασμένη να αποτύχει από τα πρώτα βήματά της, με αποτέλεσμα να διασπαθιστούν μερι-

κές εκατοντάδες εκατομμύρια δραχμών.

Με δραστική παρέμβαση στην Κυβέρνηση και στις αρμόδιες αρχές του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ, Βουλευτού τότε Ξάνθης και σημαίνοντος πολιτικού παράγοντος, επετεύχθη η ανάκληση της αρχικής απορριπτικής αποφάσεως και ενεκρίθη η χρηματοδότηση της ΣΕΚΑΠ για την επένδυσή της, μέσω και υπ' ευθύνη της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Έτσι, χάρη στο δυναμικό και μόνιμο συμπαραστάτη της ΣΕΚΑΠ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ, εξουδετερώθηκε η αντίδραση και δημιουργήθηκε η Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία Ελλάδος, που είναι το καύχημα και το καμάρι του συνεταιριστικού μας κινήματος.

Άλλο σοβαρό πρόβλημα, που αντιμετωπίστηκε με δραστικές και πάλι ενέργειες του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ, ήταν η άρση της επιτάξεως, την οποία είχαν επιβάλει οι στρατιωτικές αρχές σε μεγάλο τμήμα του οικοπέδου της ΣΕΚΑΠ, για την επέκταση του παρακείμενου στρατοπέδου.

Το επόμενο χτύπημα που δέχθηκε η ΣΕΚΑΠ, ήταν στα μέσα του 1980, ευθύς μόλις κυκλοφόρησαν τα πρώτα τσιγάρα της, σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο, που αγωνιζόταν σκληρά για την ευρύτερη δυνατή διάδοση των τσιγάρων της, με μια σκληρή συκοφαντική εκστρατεία σε βάρος της, καλά οργανωμένη και κατευθυνόμενη από πολιτικούς παράγοντες του αγροτοεργατικού κυρίως τομέα, με όργανο την εφημερίδα "ΕΘΝΟΣ" των Αθηνών και με κύρια κατηγορία ότι νοθεύτηκε ο συνεταιριστικός χαρακτήρας της ΣΕΚΑΠ με τη συμμετοχή, δήθεν, και ιδιωτών στην κεφαλαιακή συγκρότησή της (πράγμα ψευδέστατο), καθώς και μια ιταμή, υβριστική επίθεση, με ψευδολογίες, προσωπικά κατά του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ, κατά του υποφαινομένου, ως Προέδρου της ΣΕΚΑΠ, και κατά του ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΕΤΑΛΩΤΗ, ως Αντιπροέδρου της, πολύτιμου συνεργάτη μου, που σήκωσε στους ώμους του μεγάλο μέρος της προσπάθειας για τη συγκρότησή της.

Οι επιθέσεις αυτές με παρακίνησαν να γράψω ένα βιβλίο με τον τίτλο "Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ" και τον υπότιτλο "Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΧΩΡΙΣ ΦΟΒΟ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΠΑΘΟΣ", που κυκλοφόρησε στις αρχές του 1987, πικρό κάπως σε ορισμένα σημεία για λίγους συνεταιριστές αλλά διδακτικό γενικότερα, που ανταποκρίνεται στο γνωστό γνωμικό "για να μαθαίνουν οι νέοι και να θυμούνται οι παλιοί".

Από την περιπέτεια αυτή βγήκε, ευτυχώς, ελαφρά μόνο τραυματισμένη η ΣΕΚΑΠ, χάρη στην ισχυρή ηθική και ιδεολογική θωράκιση της ίδιας και των ηγετικών της στελεχών.

Τα χρόνια κύλισαν, τα πνεύματα ηρέμησαν και η ΣΕΚΑΠ ξεπέρασε τα βασικά προβλήματά της και βρίσκεται τώρα σε ανοδική πορεία και με καλές προοπτικές, έχοντας δικαιώσει τους ιδρυτές της.

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω την πρόσφατη εντυπωσιακή επιτυχία της ΣΕΚΑΠ, που είναι η κατασκευή και κυκλοφορία του φημισμένου τσιγάρου της BIO-FILTER, το οποίο, όπως υποστηρίζουν εύλογα έγκυροι ιατρικοί κύκλοι, προστατεύει σε μεγάλο βαθμό τους καπνιστές από τις επιβλαβείς επιδράσεις του καπνίσματος, επίτευγμα που ανέβασε κατακόρυφα τη φήμη και το κύρος

της ΣΕΚΑΠ και ανέβασε, επίσης, και σταθεροποίησε τα οικονομικά της σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Θέλω να συγχαρώ θερμά το αξιότιμο Διοικητικό της Συμβούλιο και ιδιαίτερα τον πρωταγωνιστή της επιτυχίας αυτής, τον δυναμικό Πρόεδρό της, τον αγαπητό ΗΛΙΑ ΣΕΙΤΑΝΙΔΗ και να τους ευχηθώ να έχουν τις ίδιες επιτυχίες στις νέες δυναμικές πρωτοβουλίες και προσπάθειές τους, για τη διάνοιξη νέων αγορών για τα τσιγάρα της ΣΕΚΑΠ, που βρίσκονται, όπως μαθαίνω, σε καλό δρόμο.

Και τώρα για τις θρυλικές υποτροφίες της ΣΕΚΕ

Αναγνωρίζεται καθολικά, ότι οι υποτροφίες της ΣΕΚΕ, που καθιερώθηκαν στα μέσα του 1949, δηλαδή δύο μόλις χρόνια από την έναρξη της λειτουργίας της, επέτυχαν σε γενική κλίμακα και απέδωσαν.

Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ, λάτρης των υποτροφιών, συνέβαλε αποφασιστικά στη δημιουργία και την επιτυχία τους.

Συμπαραστάθηκε θερμά στους πτυχιούχους υποτρόφους, στην εξέλιξη και στη σταδιοδρομία τους.

Πρώτον, επέτυχαν στον κοινωνικό στόχο τους: 350 νέοι, με έφεση στα γράμματα και τις επιστήμες, παιδιά φτωχών καπνοπαραγωγικών οικογενειών, από τη Βόρειο κυρίως Ελλάδα και κατά το πλείστον από τις Βουλγαροκρατούμενες κατά την κατοχή περιοχές, φοίτησαν, στα 15 χρόνια που λειτούργησε ο θεσμός, στις δύο οικονομικές πανεπιστημιακές σχολές μας, την Α.Σ.Ο.Ε.Ε. των Αθηνών και την Π.Ο.Ε. της Θεσσαλονίκης και επήραν τα πτυχία τους με σχετική άνεση.

Είναι ζήτημα αν οι μισοί από αυτούς θα μπορούσαν να σπουδάσουν με δικά τους οικονομικά μέσα, γιατί οι συνθήκες για τους φοιτητές την εποχή εκείνη ήταν εξαιρετικά δύσκολες. Δεν υπήρχαν κρατικές υποτροφίες ούτε και φοιτητικά συσσίτια και, το χειρότερο, όλες οι αγροτικές περιοχές και ιδιαίτερα οι καπνοπαραγωγικές, εμαστιζόντο από απερίγραπτη φτώχεια.

Έτσι, η πανεπιστημιακή μόρφωση ήταν προνόμιο των ευπόρων τάξεων και κυρίως των κατοίκων των πόλεων.

Ύστερα από τον αφανισμό που υπέστη ο Ελληνικός πληθυσμός στις Βουλγαροκρατούμενες περιοχές κατά την κατοχή, οι υποτροφίες της ΣΕΚΕ απέδωσαν τα πρώτα μορφωμένα στελέχη, που τόνωσαν την παραγωγική δραστηριότητα στις περιοχές αυτές, που έχουν εθνική σημασία.

Ο συνεταιριστικός στόχος αυτών των υποτροφιών επετεύχθη επίσης σε ικανοποιητικό βαθμό. Χάρη στις υποτροφίες της, η ΣΕΚΕ κάλυψε όλες τις υπεύθυνες θέσεις των υπηρεσιών της από υπαλληλικά στελέχη με επιστημονική μόρφωση, με ανεπτυγμένη υπηρεσιακή κατάρτιση και συνεταιριστική αγωγή.

Απέκτησε σύγχρονους μηχανισμούς για την ορθολογική οργάνωση των καπνικών της εργασιών και ιδιαίτερα του νέου, τότε, και δύσκολου κλάδου των συμψηφιστικών ανταλλαγών με τις ανατολικές χώρες, χάρη στις οποίες η ΣΕΚΕ κατόρθωσε ν' αντιμετωπίσει το οξύτατο εξαγωγικό της πρόβλημα, στην

περίοδο της μεγάλης μεταπολεμικής καπνικής κρίσεως.

Εξ άλλου, από τις υποτροφίες της ΣΕΚΕ αναδείχθηκαν γενικοί διευθυντές σε πέντε μεγάλες κεντρικές συνεταιριστικές οργανώσεις (ΠΑΣΕΓΕΣ, ΚΥΔΕΠ, ΣΕΚΑΠ, ΣΠΕΚΑ, και Ε.Α.Σ. Λάρισας), Πανεπιστημιακοί Καθηγητές, πολλοί Αγροτοτραπεζικοί υπάλληλοι και κυρίως Επόπτες και Επιθεωρητές Συνεταιρισμών, ελεύθεροι επιστήμονες και κυρίως διακεκριμένοι νομικοί καθώς και σημαντικοί συνεταιριστικοί οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες, που συνέβαλαν στην πρόοδο και την ανάπτυξη του τόπου μας και πρόβαλαν το συνεταιριστικό μας κίνημα.

Θεωρώ, ότι θα ήταν αδύνατο η ΣΕΚΕ ν' ανταποκριθεί στην ευρύτερη αποστολή της και στις μεγάλες ευθύνες της ως Κεντρικής Συνεταιριστικής Οργάνωσης των Καπνοπαραγωγών, χωρίς τις υποτροφίες και τους υποτρόφους της και προπαντός θα ήταν αδύνατο να σημειώσει τις μεγάλες επιτυχίες, την πρόοδο και την ανάπτυξη σ' όλους τους τομείς των δραστηριοτήτων της, τον θρίαμβό της των τελευταίων χρόνων, αν έλλειπαν τα δύο μεγάλα εξ υποτρόφων στελέχη της, ο Πρόεδρος της ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΕΤΑΛΩΤΗΣ και ο Γενικός Διευθυντής της ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΝΑΤΙΑΔΗΣ, φωτισμένοι συνεταιριστές και ικανότατοι Μάνατζερς.

Τελειώνοντας, θέλω ν' απευθύνω εγκάρδιο συνεταιριστικό χαιρετισμό σε όλους αδιακρίτως τους υποτρόφους της ΣΕΚΕ, να τους συγχαρώ για τις λαμπρές επιδόσεις και την ευδόκιμο σταδιοδρομία τους. Να τους ευχαριστήσω, γιατί όλοι τους (οι εντός και εκτός της συνεταιριστικής κινήσεως), ο καθένας τους με τον τρόπο του, στήριξε τη ΣΕΚΕ, που ήταν η πνευματική τροφός και μητέρα τους, και συνέβαλε στην εξύψωσή της.

Ιδιαίτερα θέλω να χαιρετήσω και να ευχαριστήσω τον αξιότιμο Πρόεδρο του Συλλόγου των υποτρόφων της ΣΕΚΕ, καθηγητή κ. ΣΤΕΡΓΙΟ ΚΑΤΣΑΝΙΔΗ, φλογερό συνεταιριστή, για την αξιόλογη προσφορά του στον σπουδαίο θεωρητικό και ιδεολογικό τομέα του συνεταιριστικού μας κινήματος.

Η καθολικά αναγνωρισμένη επιτυχία της ΣΕΚΕ αποτελεί φωτεινό συνεταιριστικό πρότυπο, που προσφέρεται για παράδειγμα προς μίμηση και πρέπει να προβληθεί συστηματικά, όπως και κάθε άλλη συνεταιριστική επιτυχία, ιδίως στη σημερινή εποχή, που, όπως είναι γνωστό, το συνεταιριστικό μας κίνημα βάλλεται από πολλές μεριές ανελέητα και δοκιμάζεται σκληρά.

Θέλω να σας ευχαριστήσω και πάλι και να σας ευχηθώ να έχετε υγεία και να αξιωθείτε να παρευρεθείτε και στις εκδηλώσεις για τον εορτασμό της 60ης επετείου της ΣΕΚΕ, υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες για τους καπνοπαραγωγούς μας, για το ταλαιπωρημένο συνεταιριστικό μας κίνημα και για την αγχωμένη Πατρίδα μας.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ (ΙΣΕΜ)

Γενική Συνέλευση 18 Μαρτίου 1998 ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ 1997/98

Έγινε την 18 Μαρτίου 1998 η τακτική Ετήσια Γενική Συνέλευση του ΙΣΕΜ. Στη συνέχεια δίδεται ευρύτατη περίληψη από την έκθεση πεπραγμένων του (όπως εκτέθηκαν εκ μέρους του Δ.Σ. από τον Πρόεδρό του Καθηγητή κ. Κ. Α. Παπαγεωργίου) τα στοιχεία της οποίας ενδιαφέρουν το ευρύτερο αναγνωστικό κοινό του περιοδικού μας και πληροφορούν για τους σχεδιασμούς για το μέλλον στην υπηρεσία της συνεταιριστικής ιδεολογίας, πρακτικής και γενικότερης προ-σπάθειας για το καλό όλων.

Η φετινή Γενική Συνέλευση πραγματοποιείται στα νέα Γραφεία του ΙΣΕΜ, των οποίων τη χρήση παραχώρησε ευγενικά η ΣΕΚΕ, αφού μάλιστα φρόντισε για την ανακαίνιση, ώστε να μπορούμε σήμερα να πούμε ότι το Ινστιτούτο έχει βρει λύση στο πρόβλημα της στέγης. Είναι μάλιστα ιδιαίτερα ικανοποιητικό το γεγονός ότι στο χώρο αυτόν υπάρχουν επαρκείς ευκολίες για βιβλιοθήκη και για συναντήσεις, όπως είχε προταθεί στις προηγούμενες συνελεύσεις.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζονται προς τη ΣΕΚΕ για τη σοβαρή αυτή στήριξη του Ινστιτούτου, το οποίο στηριζόμενο στην εθελοντική προσφορά των μελών του επιδιώκει να ανταποκριθεί στους στόχους που θέτει το Καταστατικό του.

Στις νέες εγκαταστάσεις του το ΙΣΕΜ διαθέτει τον αναγκαίο εξοπλισμό τηλεφώνων, ΦΑΞ, φωτοτυπικό μηχάνημα, ηλεκτρονικό υπολογιστή, κλπ, αλλά το κυριότερο διαθέτει εθελοντές που με την παρουσία τους κρατούν ζωντανό το Ινστιτούτο.

Ο Επίτιμος Πρόεδρος κ. Κολύμβας, ο κ. Α. Κλήμης και ο κ. Στ. Ντούλας, εναλλάσσουν την παρουσία τους κατά τις πρωινές ώρες και εξυπηρετούν και από κάθε άλλη άποψη τις ανάγκες του μαζί με τον υπεύθυνο λογιστή κ. Δ. Λακαφόση, που επιμελείται τις οικονομικές δοσοληψίες του. Η παρουσία εξεχόντων προσώπων στα γραφεία του ΙΣΕΜ δείχνει ότι το πνεύμα προσφοράς, που εμπεριέχεται στους συνεταιρισμούς, κάνει πάντα, πρακτικά, αισθητή την παρουσία του.

Μια ανασκόπηση των δραστηριοτήτων του ΙΣΕΜ κατά το χρόνο που έληξε, θα μπορούσε να περιλάβει τα ακόλουθα:

1. Τιμητική εκδήλωση

Κορυφαία εκδήλωση του ΙΣΕΜ κατά το χρόνο που πέρασε ήταν η τιμητική εκδήλωση που οργανώθηκε σε συνεργασία με το ΙΑΓΕ (Ινστιτούτο Αγροτικών Ερευνών), για δυο προσωπικότητες που τιμούν τον συνεταιριστικό χώρο, τον κ. Κλήμη και τον κ. Κολύμβα για τους οποίους δεν χρειάζονται ειδικές συστάσεις σ' αυτόν το χώρο.

Παρά τις δύσκολες συνθήκες που επικρατούσαν εκείνη την ημέρα (δυνατό ψύχος και απεργία των συγκοινωνιακών μέσων), η προσέλευση ήταν μεγάλη και οι εκδηλώσεις ιδιαίτερα θερμές και συγκινητικές. Παραβρέθηκαν ο Πρύτανης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Σ. Κυρίτσης και ο Αντιπρύτανης κ. Χ. Ολύμπιος, ο Υποδιοικητής της ΑΤΕ κ. Α. Παπαγεωργίου, ο πρώην Υποδιοικητής και μέλος του ΙΣΕΜ κ. Φ. Παναγιωτόπουλος, ο Πρόεδρος του Τμήματος Γεωργικής Οικονομίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου κ. Ν. Μαρτίνοβος και αρκετοί καθηγητές πανεπιστημίου, σημαντικές προσωπικότητες των συνεταιρισμών και αρκετά μέλη του ΙΣΕΜ και του ΙΑΓΕ.

Όλοι οι παρευρεθέντες συμφώνησαν ότι τέτοιες εκδηλώσεις αποτελούν χρέος για προσωπικότητες που προσωποποιούν τη συνεταιριστική αρετή.

Στους τιμηθέντες Ν. Κολύμβα και Α. Κλήμη παραδόθηκε αναμνηστική πλακέτα και σύντομα θα τους δοθεί λεύκωμα φωτογραφιών και βιντεοκασέτα από τη θερμή αυτή εκδήλωση.

2. Ερευνητικά προγράμματα

Κατά το χρόνο αυτό το ΙΣΕΜ έχει κάτι θετικό να αναφέρει, σε σύγκριση με το παρελθόν, όταν αναφέραμε τις προσπάθειες που γίνονταν και οι οποίες δεν είχαν οδηγήσει σε αποτέλεσμα. Το ΙΣΕΜ σήμερα συμμετέχει σε δύο ερευνητικά προγράμματα. Το πρώτο αναφέρεται στη συνεργασία σε ένα πρόγραμμα της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, που αποβλέπει στη στατιστική απεικόνιση των συνεταιριστικών δυνάμεων στον Ευρωπαϊκό χώρο. Για το θέμα αυτό υπεύθυνος έχει ορισθεί ο Καθηγητής Διον. Μαυρογιαννης.

Αξίζει να τονισθεί ότι στην Ελλάδα σήμερα δεν υπάρχει κάποιου είδους απογραφή των συνεταιριστικών δυνάμεων και των δραστηριοτήτων τους. Για τον αγροτικό χώρο υπήρχε στο παρελθόν η ετήσια έκθεση της Διεύθυνσης Συνεταιρισμών της ΑΤΕ, της οποίας όμως έχει διακοπεί η έκδοση από το 1992. Από τότε δεν υπάρχει κάποια αξιόπιστη πηγή ούτε για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς. Για τους αστικούς συνεταιρισμούς, η αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας δεν διαθέτει προσωπικό για τη συστηματοποίηση του έστω περιορισμένου υλικού που διαθέτει.

Ίσως θα ήταν σκόπιμο τόσο το Ινστιτούτο όσο και η ΠΑΣΕΓΕΣ και τα Πανεπιστήμια να ενεργήσουν από κοινού ή χωριστά προς την ΑΤΕ να συνεχίσει την έκδοση της Έκθεσης έστω και με καθυστέρηση, και προς το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας να εκδηλώσει πρακτικά το ενδιαφέρον του για τους συνεταιρισμούς.

Πρόσφατα επισκέφθηκε το Ινστιτούτο ο κ. Invernizzi, ο υπεύθυνος του προγράμματος από πλευράς Δ.Σ.Ε. και είχε συνεργασία με τον κ. Μαυρογιαν-

νη, ο οποίος είχε καταρτίσει το σχετικό πρόγραμμα και τον συνόδευσε στις επισκέψεις του.

Για το πρόγραμμα αυτό δεν υπάρχει κάποια χρηματοδότηση.

Το δεύτερο πρόγραμμα έχει εγκριθεί πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια ανακοίνωσης της Γενικής Διεύθυνσης V (Απασχόληση, Βιομηχανικές Σχέσεις και Κοινωνικές Υποθέσεις) που προηγήθηκε και που ζητούσε την υποβολή προτάσεων για τη δράση «Τρίτο Σύστημα και απασχόληση».

Για το πρόγραμμα αυτό το CIRIEC (Διεθνές Κέντρο για την Έρευνα και την Πληροφόρηση στη Δημόσια, Κοινωνική και Συνεταιριστική Οικονομία) υπέβαλε πρόταση έρευνας με θέμα «Οι επιχειρήσεις και οι οργανώσεις του Τρίτου Συστήματος: μια στρατηγική πρόκληση για την απασχόληση». Το ΙΣΕΜ ανταποκρίθηκε θετικά στην πρόσκληση του CIRIEC για συμμετοχή.

Στο πρόγραμμα που εγκρίθηκε συμμετέχουν Ινστιτούτα ή Πανεπιστήμια ή οι εθνικές οργανώσεις του CIRIEC. Το ΙΣΕΜ, όπως και οι περισσότεροι εταίροι μετέχει σε ένα μέρος του προγράμματος που έχει προϋπολογισμό 18.000 ECU και Κοινοτική χρηματοδότηση 55%.

Υπεύθυνη αυτού του προγράμματος έχει ορισθεί η Κα Ολυμπία Κλήμη-Καμινάρη και φυσικά θα συνεργασθούν και άλλα μέλη του ΙΣΕΜ και ενδεχομένως εξωτερικοί συνεργάτες.

3. Προώθηση συνεργασίας με την Εταιρεία των Φίλων του Συνεργατισμού

Στο Δ.Σ. του ΙΣΕΜ συζητήθηκε επανειλημμένα το θέμα του συντονισμού των προσπαθειών του με εκείνες της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού και ανάλογες συζητήσεις έγιναν στο Δ.Σ. της Ε.Φ.Σ.

Από πρακτικής πλευράς το Ινστιτούτο διαθέτει τώρα επαρκείς χώρους για βιβλιοθήκη και για εκδηλώσεις, η δε Ε.Φ.Σ. εκδίδει το περιοδικό «Συνεταιριστική Πορεία» ενώ στεγάζεται σε ενοικιασμένο γραφείο.

Ο προβληματισμός σχετικά με τη σύσφιξη των σχέσεων δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, ώστε να υποβληθεί σχετική πρόταση στη Γενική Συνέλευση. Οι διαθέσεις είναι θετικές και από τις δύο πλευρές αλλά χρειάζεται να εξετασθούν ορισμένα ακόμη θέματα πρακτικής σημασίας.

4. Έκδοση του 5^{ου} τόμου του έργου του κ. Κλήμη «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα».

Στην περυσινή Γ.Σ. είχε γίνει λόγος για την πρωτοβουλία του ΙΣΕΜ να εξασφαλισθεί χρηματοδότηση της έκδοσης του 5^{ου} τόμου του μνημειώδους έργου του Α.Ν. Κλήμη. Ο κ. Δοδόπουλος είχε αμέσως τότε εκφράσει τη βούληση της ΣΕΚΑΠ να αναλάβει τη δαπάνη έκδοσης και του τόμου αυτού. Η σχετική διαδικασία έχει προχωρήσει και κάθε αισιοδοξία δικαιολογείται ότι όταν η συγγραφή ολοκληρωθεί θα συμπληρωθεί το κλασσικό αυτό έργο μέχρι και τα σχετικά πρόσφατα χρόνια.

5. Μηνιαίες εκδηλώσεις

Στις νέες εγκαταστάσεις του το ΙΣΕΜ ξεκίνησε μηνιαίες εκδηλώσεις για τη συζήτηση συνεταιριστικών θεμάτων. Ήδη έχουν γίνει τρεις εκδηλώσεις και η τέταρτη είναι η σημερινή:

Με εισηγητή τον κ. Γ. Δασκάλου και θέμα «Έχουν μέλλον οι συνεταιρισμοί;»

Με εισηγητή τον κ. Γ. Σελλιανάκη και θέμα «Τα χρέη των συνεταιρισμών»

Με εισηγητή τον κ. Δ. Μαυρόγιαννη και θέμα «Κράτος και συνεταιρισμοί»

Με εισηγητή τον κ. Κ. Παπαγεωργίου και θέμα «Κεφάλαια και φορολογία στους συνεταιρισμούς».

Οι συζητήσεις αυτές, που αποτελούν ανταπόκριση σε πρόταση που είχε γίνει στην περυσινή Γενική Συνέλευση, κρίνονται γόνιμες και θα συνεχισθούν.

6. Συμμετοχή στην Επιτροπή Επεξεργασίας Σχεδίου Νόμου για τους Συνεταιρισμούς

Ο Πρόεδρος και ο Γενικός Γραμματέας του ΙΣΕΜ συμμετέχουν σε επιτροπή του Υπουργείου Γεωργίας για την κατάρτιση σχεδίου νόμου για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς. Ο Γενικός Γραμματέας καθηγητής κ. Δ. Μαυρόγιαννης μετέχει και στην υποεπιτροπή νομικής διατύπωσης του σχεδίου.

Η σχετική επιτροπή άρχισε να λειτουργεί από τον περασμένο Αύγουστο και βρίσκεται στο τελευταίο στάδιο επεξεργασίας.

Τα προερχόμενα από το ΙΣΕΜ μέλη της επιτροπής είχαν υποστηρίξει από την αρχή την εκπόνηση ενός ενιαίου σχεδίου νόμου για όλες τις κατηγορίες των συνεταιρισμών αλλά κάτι τέτοιο δεν θεωρήθηκε εφικτό από τον επικεφαλής της Επιτροπής Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Γεωργίας, αφού θα απαιτούσε διϋπουργική απόφαση (και Κυβερνητική πρόθεση), την οποία δεν θεώρησε δυνατή.

7. Συνδιοργάνωση Ημερίδας

Το ΙΣΕΜ σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Αγροτικών Ερευνών, με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και με το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών, συνδιοργάνωσαν ημερίδα στο αμφιθέατρο του Υπουργείου Εξωτερικών με θέμα «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και ο ρόλος τους στις νέες προκλήσεις».

Αξίζει να σημειωθεί ότι οκτώ από το σύνολο των 19 εισηγητών ήταν μέλη του ΙΣΕΜ. Η εκδήλωση σημείωσε σημαντική επιτυχία από απόψεως προσελύψεως ενδιαφερομένων και συζητήσεων που έγιναν.

8. Συμμετοχές σε εκδηλώσεις

Ανταποκρινόμενος σε προσκλήσεις, ο Πρόεδρος του ΙΣΕΜ ήταν εισηγητής σε εκδηλώσεις που διοργάνωσαν άλλοι φορείς. Τέτοιες εκδηλώσεις ήταν:

Το Αγροτικό-Συνεταιριστικό-Πολιτικό Συνέδριο για τον Αλέξανδρο

Μπαλατατζή, που οργανώθηκε στην Ξάνθη από το Κέντρο Μελετών «Αλέξανδρος Μπαλατατζής», στις 24-26 Οκτωβρίου.

Την εκδήλωση που οργανώθηκε στις 12 Νοεμβρίου από τον Σύλλογο Διπλωματούχων Οικονομικών Επιστημόνων Χανίων στο Δημαρχείο Χανίων προς τιμήν των κκ. Κ. Αρχοντάκη και Ι. Τζαμαριουδάκη, τον εμπνευστή και τον κινητήριο μοχλό ίδρυσης της πρώτης Εταιρείας Λαϊκής Βάσης, και

Το 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Νέων Αγροτών, που οργανώθηκε από την Ένωση Νέων Αγροτών στα ιστορικά Αμπελάκια, στις 11-12 Σεπτεμβρίου 1997, με θέμα «Αγροτικές Οργανώσεις».

9. Συμμετοχή στη Γενική Συνέλευση της Δ.Σ.Ε.

Ο Γενικός Γραμματέας του ΙΣΕΜ, καθηγητής κ. Δ. Μαυρόγιαννης εκπροσώπησε το Ινστιτούτο στη Γενική Συνέλευση της Δ.Σ.Ε., που έγινε τον Σεπτέμβριο 1997 στη Γενεύη και στην οποία εξελέγη ο νέος Πρόεδρος της Δ.Σ.Ε.

Στη Γ.Σ. αυτή υπήρξαν ευκαιρίες για προσωπικές επαφές από τις οποίες προέκυψε και το θέμα που ακολουθεί.

10. Σχέδιο Τεχνικής Βοήθειας

Το Διεθνές Συμβούλιο Καταναλωτικών Συνεταιρισμών της Ρωσικής Ομοσπονδίας (Consuminter) και το Υπουργείο Εξωτερικών Οικονομικών Σχέσεων και Εμπορίου της Ρωσίας, ζήτησαν την οικονομική και επιστημονική συνδρομή της Ελλάδος και του Καθηγητή κ. Μαυρόγιαννη προς τις συνεταιριστικές οργανώσεις της Ρωσίας και του Καζακστάν με σκοπό τη μελέτη, εκπόνηση και παρουσίαση Σχεδίου Νόμου για τη Διακρατική Συνέλευση της Κοινότητας των 15 Ανεξάρτητων Κρατών.

Το θέμα συζητήθηκε στο Δ.Σ. του ΙΣΕΜ και διαπιστώθηκε ότι δεν ήταν εύκολη η εξεύρεση πόρων οικονομικής στήριξης του προγράμματος από το ΙΣΕΜ.

Αποφασίσθηκε να αναζητηθεί από τον κ. Μαυρόγιαννη υποστήριξη από άλλους φορείς. Από τον κ. Μαυρόγιαννη ετοιμάσθηκε πρόταση προς υποβολή για χρηματοδότηση στη διεθνή οργάνωση INTAS. Στην πρόταση αυτή το ΙΣΕΜ αποτελεί συνεργαζόμενο φορέα, χωρίς οικονομική επιβάρυνση.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ είναι η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρεία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους 60 Συνεταιριστικές Οργανώσεις, με κεφάλαια και αποθεματικά πάνω από 500 εκατομμύρια δραχμές.

Προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης σε όλους τους ζωτικούς κλάδους και εξασφαλίζει:

- α) τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση*
- β) την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση και*
- γ) Το σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους*

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Ακαδημίας & Γ. Γενναδίου 8
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Τσιμισκή 17 Τηλ. 268503
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ & ΓΡΑΦΕΙΑ σ' όλη την Ελλάδα

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΚΑΠ)

Κείμενο Γ. Π. ΖΑΝΙΑ⁽¹⁾

Περίληψη

Παρά τα θετικά αποτελέσματα που είχε η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ (1992) σε μια σειρά από κρίσιμες μεταβλητές, ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα αγροτικής πολιτικής αναμένεται να εκδηλωθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τον σημαντικότερο προσδιοριστικό παράγοντα των μελλοντικών εξελίξεων αποτελεί η μελλοντική ένταξη των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ένταξη αυτών των χωρών, με την σημερινή ΚΑΠ στη θέση της, συνεπάγεται ένα πολύ υψηλό κόστος για τον προϋπολογισμό της Κοινότητας το οποίο θεωρείται πολιτικά απαράδεκτο. Επιπρόσθετες πιέσεις αναμένεται να ασκηθούν μακροχρόνια και από την συμφωνία της GATT. Η περαιτέρω μείωση των γεωργικών τιμών αποτελεί πιθανή λύση ενώ πιέσεις για επανεθνικοποίηση της ΚΑΠ θα υπάρξουν. Ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεξεργάζεται σενάρια για την επόμενη μεταρρύθμιση, με πιο πιθανό αυτό της εμβάθυνσης και επέκτασης της μεταρρύθμισης του 1992, αναμένεται ότι η μελλοντική ΚΑΠ θα στηρίζεται λιγότερο στις τιμές και θα αντιμετωπίσει τα προβλήματα των αγροτικών περιοχών σε ένα πλαίσιο ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης.

Αρχές και Αποτελέσματα Λειτουργίας της ΚΑΠ μέχρι σήμερα

Η στήριξη της ΚΑΠ σε μία πολιτική τιμών οφείλεται σε ιστορικούς κύρια λόγους, δεδομένου ότι τα αρχικά έξι μέλη της Κοινότητας είχαν παρόμοιες αγροτικές πολιτικές που στηρίζονταν στις τιμές των προϊόντων και με αυτό τον τρόπο η λειτουργία της ΚΑΠ θα συνεπάγετο την μικρότερη δυνατή αναταραχή. Η συγκεκριμένη πολιτική τιμών που υιοθετήθηκε συνεπάγετο μεταφορά από τους καταναλωτές στους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων μέσω των υψηλών, σε σχέση με τις παγκόσμιες, τιμές τις οποίες έθετε. Μία τέτοια αγροτική πολιτική ήταν πιο εύκολο να υιοθετηθεί την δεκαετία του 1950 γιατί οι ελλείψεις τροφίμων και οι υψηλές τιμές που υπήρχαν μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ήταν ακόμη ζωντανές στην μνήμη των καταναλωτών. Αντίθετα, μία πολιτική η οποία θα στηριζόταν σε απευθείας επιδοτήσεις απαιτούσε ένα

(1) Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ισχυρό διοικητικό δίκτυο το οποίο ήταν δύσκολο να δημιουργηθεί στις πρώτες φάσεις της Κοινότητας όταν μάλιστα οι γεωργικοί τομείς των χωρών μελών ήταν σημαντικά μεγαλύτεροι από ότι είναι σήμερα.

Οι υψηλοί βαθμοί αυτάρκειας οι οποίοι επιτεύχθηκαν, η εμφάνιση σημαντικών αποθεμάτων και η σχετικά αργή βελτίωση των διαρθρώσεων συνέτειναν, στην αρχή της δεκαετίας του '70, στην υιοθέτηση κάποιων Οδηγιών με στόχο την βελτίωση των διαρθρώσεων και αύξηση της ανταγωνιστικότητας της Κοινοτικής γεωργίας. Η δεκαετία του '80 σηματοδεύτηκε από τις προσπάθειες μεταρρύθμισης του μηχανισμού τιμών της ΚΑΠ. Η πίεση που εκδηλώθηκε από τον προϋπολογισμό της Κοινότητας και, από τα μέσα της δεκαετίας του '80, η πίεση από τους εμπορικούς εταίρους αποτέλεσαν τους κυριότερους παράγοντες υπεύθυνους γι' αυτές τις μεταρρυθμίσεις. Κοινός παρανομαστής σε όλες αυτές τις προσπάθειες ήταν ο περιορισμός της παραγωγής και συνεπώς του κόστους λειτουργίας της ΚΑΠ. Η περιορισμένη όμως επιτυχία αυτών των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών οδήγησαν στην πιο ριζική μέχρι σήμερα μεταρρύθμιση της ΚΑΠ η οποία αποφασίστηκε το 1992 και υλοποιήθηκε σταδιακά από το 1993/94 μέχρι το 1995/96.

Το μεταρρυθμιστικό πακέτο μέτρων το οποίο υιοθετήθηκε το 1992 στοχεύει στην παραχώρηση ενός μεγαλύτερου ρόλου για τις δυνάμεις της αγοράς, σε σύγκριση με το πρόσφατο παρελθόν, και τον περιορισμό της στήριξης για απεριόριστες ποσότητες προϊόντος ενώ προωθούνται κάποιοι περιβαλλοντικοί στόχοι και συμφέροντα των καταναλωτών. Ο μεγαλύτερος ρόλος για τις δυνάμεις της αγοράς σημαίνει χαμηλότερες θεσμικές τιμές για μερικά γεωργικά προϊόντα, οι οποίες συνδέθηκαν με ισοδύναμες εισοδηματικές αποζημιώσεις για τους παραγωγούς. Στο κέντρο αυτών των μεταρρυθμίσεων βρίσκεται ο τομέας των σιτηρών.

Αυτή η μεταβολή στο σύστημα στήριξης μετατοπίζει μέρος του βάρους της στήριξης των παραγωγών από τους καταναλωτές στους φορολογούμενους ενώ η τιμή των σιτηρών στο εσωτερικό της Κοινότητας πλησιάζει περισσότερο τις διεθνείς τιμές. Επειδή οι αποζημιώσεις υπολογίζονται με βάση τις αποδόσεις του παρελθόντος, παραμένουν σταθερές σε ονομαστικούς όρους όσο διαρκεί η μεταρρύθμιση. Αυτή η ονομαστική σταθερότητα των αποζημιώσεων θα γίνεται με την πάροδο του χρόνου μικρότερη σε πραγματικούς όρους. Ίσως η πιο σημαντική συνέπεια αυτής της μεταβολής της πολιτικής στον τομέα των σιτηρών είναι η μερική αποσύνδεση η οποία επιτυγχάνεται ανάμεσα στην επιδότηση μέσω της τιμής και τον όγκο του προϊόντος.

Οι παραπάνω ρυθμίσεις συνεπάγονται μεγαλύτερη βραχυχρόνια επιβάρυνση για τον προϋπολογισμό της Κοινότητας (εφόσον μετατίθεται μέρος του κόστους της ΚΑΠ από τους καταναλωτές στους φορολογούμενους) ενώ «παγώνει» το επίπεδο παραγωγής των σιτηρών στα προηγούμενα υψηλά επίπεδα. Για να μειωθεί η ένταση αυτών των συνεπειών της μεταρρύθμισης, αποφασίστηκε ο έλεγχος της παραγωγής, μέσω ενός νέου μέτρου, της αγρανάπαυσης (set-aside). Σύμφωνα με αυτό το μέτρο, οι μεγάλοι παραγωγοί (με παραγωγή πάνω από 92 τόννους σιτηρών) υποχρεούνται να θέσουν σε αγρανάπαυση (ή να διαθέσουν για την παραγωγή μη διατροφικών προϊόντων ή μπιζελιών) 15% του μέσου όρου της έκτασης που καλλιεργούσαν με σιτηρά τα τρία προηγούμενα χρόνια. Η αγρανάπαυση αποτελεί προϋπόθεση για να λάβουν οι μεγάλοι

παραγωγή την παραπάνω αποζημίωση ανά μονάδα έκτασης. Οι μικροί παραγωγοί λαμβάνουν την αποζημίωση χωρίς υποχρέωση αγρανάπαυσης. Το ποσοστό της αγρανάπαυσης μειώθηκε από την αρχή εφαρμογής του μέτρου σε 12% και σήμερα είναι 10%. Τα τμήματα γης που τίθενται σε αγρανάπαυση από τον κάθε παραγωγό πρέπει να εναλλάσσονται κάθε χρόνο. Με αυτό το τρόπο, δεν θα τίθενται σε αγρανάπαυση τα πιο άγονα τμήματα ενώ η εναλλαγή έχει θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες.

Η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει επίσης τα λεγόμενα «συνοδευτικά» μέτρα τα οποία αφορούν κύρια την πρόωρη συνταξιοδότηση των αγροτών και την επιδότηση φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών. Προφανώς, η μεταρρύθμιση του 1992 δεν καλύπτει όλους τους τομείς γεωργικής παραγωγής αλλά η ευρωπαϊκή επιτροπή επεξεργάζεται προτάσεις για την μεταρρύθμιση και κάποιων άλλων τομέων όπως τα φρούτα, λαχανικά και το κρασί.

Η νέα πολιτική αναμένεται να εισάγει κάποια δημοσιονομική πειθαρχία στη λειτουργία της ΚΑΠ ενώ συνεπάγεται κάποια οφέλη για τους καταναλωτές και το περιβάλλον. Σαν αποτέλεσμα της δημοσιονομικής πειθαρχίας αναμένεται να απελευθερωθούν πόροι για την ανάπτυξη άλλων κοινών πολιτικών και πρωτοβουλιών για την προώθηση της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Τα πρώτα αποτελέσματα της μεταρρύθμισης και οι μακροχρόνιοι προσδιοριστικοί παράγοντες της ΚΑΠ

Το 1995/96 ολοκληρώθηκε η σταδιακή υλοποίηση της ΚΑΠ η οποία άρχισε το 1993/94. Το μέλλον της ΚΑΠ θα εξαρτηθεί τόσο από την αποτελεσματικότητα της μεταρρύθμισης του 1992 να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που οδήγησαν στη μεταρρύθμιση όσο και από μια σειρά άλλους παράγοντες οι οποίοι θα λειτουργήσουν στο μέλλον και οι οποίοι θα προστεθούν στις μόνιμες πηγές πίεσης για μεταρρύθμιση κύρια προς την κατεύθυνση της παραχώρησης μεγαλύτερου ρόλου στις δυνάμεις της αγοράς.

Οι μόνιμες πηγές πίεσης περιλαμβάνουν το δημοσιονομικό κόστος, την επιβάρυνση του περιβάλλοντος και τις πιέσεις των καταναλωτών. Οι πιέσεις από μέρους των εμπορικών εταίρων συνέβαλαν ήδη στη μεταρρύθμιση του 1992 αλλά κάποιοι από τους κανόνες που συμφωνήθηκαν στο Γύρο της Ουρουγουάης επιβάλλουν μακροχρόνιους περιορισμούς στην ΚΑΠ. Πιο μακροχρόνια ακόμη, αναμενόμενη ένταξη στην ΕΕ των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΧΚΑΕ) θα απαιτήσει πιο ριζικές μεταρρυθμίσεις στην υπάρχουσα δομή της ΚΑΠ.

Αρχίζοντας την ανάλυση των προσδιοριστικών παραγόντων της μελλοντικής ΚΑΠ, πρώτο σταθμό αποτελούν τα αποτελέσματα που είχε μέχρι σήμερα η μεταρρύθμιση του 1992. Με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν μέχρι σήμερα μπορούν να γίνουν οι παρακάτω διαπιστώσεις:

- τα τεράστια αποθέματα που υπήρχαν μειώθηκαν δραστικά για όλα τα προϊόντα,
- η δημοσιονομική δαπάνη για την ΚΑΠ κρατήθηκε κάτω από έλεγχο,
- τα γεωργικά εισοδήματα βελτιώθηκαν σε όλα τα κράτη-μέλη, ειδικά στους

τομείς που επεκτάθηκε η μεταρρύθμιση του 1992.

Πρέπει να σημειωθεί ότι αυτά τα αποτελέσματα αποτελούσαν τις προβλέψεις των πλέον αισιόδοξων υποστηρικτών της μεταρρύθμισης. Η επιτυχία της νέας ΚΑΠ περιόρισε σημαντικά τις πιέσεις για περαιτέρω μεταρρύθμιση σε αυτή τη φάση. Γιατί όμως η μεταρρύθμιση βελτίωσε τόσο σημαντικά κάποιους δείκτες κλειδιά; Οι λόγοι πρέπει να αναζητηθούν τόσο στις διατάξεις της νέας ΚΑΠ όσο και στις διεθνείς εξελίξεις. Όσον αφορά το ρόλο των νέων διατάξεων της ΚΑΠ, πρέπει να αναφερθούν τα εξής: Η μείωση των τιμών των σιτηρών αύξησε την ζήτηση για σιτηρά και η υποχρέωση της αγρανάπαυσης για τους μεγάλους παραγωγούς μείωσαν σε κάποιο ποσοστό την παραγωγή τους. Ο συνδυασμός αυτών των δύο παραγόντων οδήγησε σε μείωση των αποθεμάτων, των ποσοτήτων προς εξαγωγή και συνεπώς τις ανάγκες για εξαγωγικές επιδοτήσεις. Επίσης, οι αποζημιώσεις που δόθηκαν στους παραγωγούς σιτηρών σαν απευθείας επιδοτήσεις αύξησαν το εισόδημά τους. Στις διεθνείς αγορές οι εξελίξεις ήταν επίσης ευνοϊκές. Η πιο σημαντική εξέλιξη ήταν η αύξηση της τιμής του σιταριού η οποία κατέστη σχεδόν μη αναγκαίες τις εξαγωγικές επιδοτήσεις.

Τα πρώτα αποτελέσματα της νέας ΚΑΠ βοήθησαν στο να τηρηθούν οι περιορισμοί που έχουν τεθεί από τη συμφωνία για τη Γεωργία (²) στο Γύρο της Ουρουγουάης. Στο μέλλον όμως αναμένεται να υπάρξουν δυσκολίες σχετικά με την συμβατικότητα της τρέχουσας ΚΑΠ και της συμφωνίας στο Γύρο της Ουρουγουάης. Πιο συγκεκριμένα, βελτιώσεις στην παραγωγικότητα είναι πολύ πιθανό να δημιουργήσουν σημαντικά πλεονάσματα τα οποία, λόγω της περιορισμένης αύξησης της εσωτερικής ζήτησης, θα πρέπει να εξαχθούν με την παροχή επιδοτήσεων. Τότε αναμένεται να δημιουργηθούν προβλήματα στην τήρηση της Συμφωνίας η οποία όχι μόνο θέτει περιορισμούς στο ύψος της στήριξης της Κοινοτικής γεωργίας αλλά υπαγορεύει και τα μέτρα πολιτικής τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παροχή επιδοτήσεων πέραν των ορίων τα οποία έχουν τεθεί από την Συμφωνία. Οποιαδήποτε επιδότηση πέραν αυτών των ορίων, που πιθανόν θα απαιτηθούν λόγω αύξησης της παραγωγικότητας, πρέπει να γίνεται με μέσα τα οποία δεν προκαλούν στρεβλώσεις στο διεθνές εμπόριο γεωργικών προϊόντων. Αυτά τα μέτρα ανήκουν σε αυτό που ονομάστηκε «πράσινο κουτί» και δεν περιλαμβάνει επιδοτήσεις μέσω των τιμών. Δηλαδή, το βάρος της στήριξης της Κοινοτικής γεωργίας πέραν των προκαθορισμένων από τη Συμφωνία ορίων θα επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό της Κοινότητας. Θα δημιουργηθεί δηλαδή μία ανάγκη για αύξηση της δημοσιονομικής δαπάνης για τη γεωργία η οποία όμως, σύμφωνα με απόφαση που

(2) Η Συμφωνία για τη Γεωργία αφορά τους τομείς εσωτερικής στήριξης, πρόσβασης στην αγορά και τον τομέα των εξαγωγών. Στον τομέα της εσωτερικής στήριξης της γεωργίας στην Κοινότητα αποφασίστηκε η μείωση της κατά 20% σε σχέση με την περίοδο βάσης (1986-1988) σε μία περίοδο έξι ετών. Η μείωση αυτή αφορά ολόκληρο το γεωργικό τομέα και όχι κάθε προϊόν χωριστά. Συμφωνήθηκε δε ότι οι αποζημιώσεις που υιοθετήθηκαν με την μεταρρύθμιση του 1992 να μην περιληφθούν στο προς μείωση επίπεδο στήριξης επειδή θεωρήθηκε ότι δεν προκαλούν στρεβλώσεις στο διεθνές εμπόριο. Στον τομέα πρόσβασης στην αγορά συμφωνήθηκε η μετατροπή των αντισταθμιστικών εισφορών σε ισοδύναμους δασμούς και η μείωσή τους συνολικά κατά 36% (από την περίοδο βάσης) ενώ η ελάχιστη μείωση για κάθε προϊόν θα είναι 15%. Τέλος, στον τομέα των εξαγωγών, οι εξαγωγικές επιδοτήσεις πρέπει να μειωθούν κατά 36% και ο όγκος των επιδοτούμενων εξαγωγών κατά 12%. Αυτά τα στοιχεία αποτελούν τα κυριότερα σημεία της Συμφωνίας ενώ υπάρχουν και πάρα πολλές λεπτομέρειες.

πάρθηκε στην Κοινότητα το 1984, δεν μπορεί να ξεπεράσει το 74% της αύξησης του ΑΕΠ της ΕΕ.

Παρά τους σημαντικούς περιορισμούς τους οποίους θέτει η συμφωνία της GATT για τη μορφή της μελλοντικής ΚΑΠ, είναι η προσδοκώμενη είσοδος στην Κοινότητα των χωρών της ΚΑΕ (Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχία, Σλοβακία, Ρουμανία, Βουλγαρία) που αναμένεται να είναι ο πλέον σημαντικός προσδιοριστικός παράγοντας για το μέλλον της. Η επέκταση της ΕΕ προς Ανατολάς θα αυξήσει τον πληθυσμό της Κοινότητας κατά 26% αλλά το ΑΕΠ μόνο κατά 3%. Η γεωργική γη θα αυξηθεί κατά 39% αλλά ο αριθμός των αγροτών κατά 90%. Μία τόσο μεγάλη αύξηση του γεωργικού τομέα της ΕΕ με την ενσωμάτωση γεωργικών τομέων με σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα αλλά και σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης, θα δημιουργήσει αναπόφευκτα ένα δημοσιονομικό κόστος αλλά και σύγκρουση με τους περιορισμούς που έχει θέσει η συμφωνία στο Γύρο της Ουρουγουάης.

Εκτιμήσεις της Κοινότητας (CEC, 1995) ανεβάζει το κόστος επέκτασης της παρούσας ΚΑΠ στις χώρες της ΚΑΕ στα 12.000 εκατομμύρια ECU. Αν αυτά προστεθούν στα 36.000 εκατομμύρια ECU που ήδη στοιχίζει η ΚΑΠ και ληφθεί υπόψη ότι η αύξηση των εσόδων της Κοινότητας από αυτές τις χώρες θα είναι σχετικά μικρή λόγω των χαμηλών εισοδημάτων που έχουν, τότε ένα τεράστιο δημοσιονομικό πρόβλημα δημιουργείται. Σε αυτό το πρόβλημα πρέπει να προστεθεί και αυτό που θα δημιουργηθεί από τις δεσμεύσεις στη GATT. Επειδή και για τις χώρες της ΚΑΕ υπάρχουν περιορισμοί στην αύξηση στήριξης της γεωργίας τους, οι περιορισμοί αυτοί αναμένεται να προστεθούν σε αυτούς της ΕΕ των 15 μελών. Το επίπεδο όμως στήριξης που επιτρέπεται από την GATT είναι σχετικά χαμηλό (επειδή χαμηλή ήταν η στήριξη σε αυτές τις χώρες όταν επιτεύχθηκε συμφωνία στο Γύρο της Ουρουγουάης). Αυτό σημαίνει πως, αν δεν υπάρξει αναδιαπραγμάτευση της Συμφωνίας, η παρούσα ΚΑΠ, με το πολύ υψηλότερο επίπεδο στήριξης που παρέχει, δεν μπορεί να επεκταθεί σε αυτές τις χώρες. Μόνο εναλλακτικές πολιτικές απευθείας επιδοτήσεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν αλλά αυτές εντείνουν ακόμη περισσότερο το δημοσιονομικό πρόβλημα το οποίο αναμένεται να προκύψει.

Το μέγεθος των δημοσιονομικών προβλημάτων καθώς και αυτών που δυνατόν να ανακύψουν από την εφαρμογή της Συμφωνίας της GATT θα εξαρτηθεί από: την αύξηση της παραγωγικότητας στην ΕΕ, το μέγεθος της διαφοράς ανάμεσα στις τιμές της Κοινότητας και των διεθνών τιμών, τις μεταβολές στο γεωργικό προϊόν και την ζήτηση γεωργικών προϊόντων στις ΧΚΑΕ. Καθώς αυτές οι χώρες θα εξέρχονται από την τρέχουσα μεταβατική περίοδο και η οικονομική ανάπτυξη θα επιταχύνεται, η ζήτηση για γεωργικά προϊόντα θα αυξηθεί. Όμως, δεδομένου του υπάρχοντος ανεκμετάλλετου δυναμικού, η αύξηση της γεωργικής παραγωγής αναμένεται να είναι μεγαλύτερη οδηγώντας στη δημιουργία πλεονασμάτων τα οποία θα προστεθούν στα υπάρχοντα πλεονάσματα της ΕΕ-15. Καμμία από αυτές τις εξελίξεις δεν θα είχε σημασία εάν οι τιμές των γεωργικών προϊόντων στην Κοινότητα βρισκόνταν κοντά στις διεθνείς τιμές. Σε αυτή την περίπτωση η επιβάρυνση του Κοινοτικού προϋπολογισμού θα ήταν σχετικά μικρή ή μηδαμινή, ενώ οι υποχρεώσεις προς τα συμφωνηθέντα στα πλαίσια της GATT θα μπορούσαν εύκολα να αντιμετωπιστούν.

Ένα επιπρόσθετο πρόβλημα θα προκύψει εάν αποφασισθεί η επέκταση των

εισοδηματικών αποζημιώσεων οι οποίες εισήχθησαν με τη μεταρρύθμιση του 1992 στους γεωργούς των ΧΚΑΕ. Μία τέτοια προοπτική μπορεί να προκύψει μόνο εάν υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στις Κοινοτικές και διεθνείς τιμές κατά την ένταξη των χωρών αυτών στην Κοινότητα. Μία τέτοια προοπτική, όμως, θα επιβαρύνει σημαντικά τον προϋπολογισμό της Κοινότητας σε βαθμό που να την καθιστά απαγορευτική. Επιπλέον, αυτές οι αποζημιώσεις δόθηκαν στους παραγωγούς της ΕΕ σαν αποζημίωση για τις μειώσεις κάποιων τιμών με την μεταρρύθμιση του 1992. Με το σημερινό επίπεδο τιμών στις ΧΚΑΕ κάτι τέτοιο δεν θα απαιτηθεί. Υπάρχει βέβαια και το προηγούμενο των Σουηδών γεωργών οι οποίοι είχαν υποστεί μειώσεις τιμών πριν την είσοδο στην Κοινότητα, αλλά οι Κοινοτικές αποζημιώσεις επεκτάθηκαν και σε αυτούς.

Η μείωση των Κοινοτικών τιμών σε επίπεδα πλησίον των διεθνών τιμών, όπως υποστηρίχθηκε παραπάνω, θα λύσει το πρόβλημα του προϋπολογισμού της ΕΕ καθώς και αυτό της εφαρμογής της συμφωνίας της GATT αλλά θα δημιουργήσει άλλα προβλήματα. Έτσι, θα ήταν απαράδεκτο πολιτικά για την ΕΕ-15 να μειώσει περαιτέρω τις τιμές των γεωργικών προϊόντων χωρίς την χορήγηση κάποιων αποζημιώσεων από τον Κοινοτικό προϋπολογισμό, όπως έγινε και με την μεταρρύθμιση του 1992. Ακόμη και στην πιο πιθανή περίπτωση, που οι αποζημιώσεις αυτές δεν επεκταθούν στους παραγωγούς των ΧΚΑΕ, ένα τεράστιο πρόβλημα προϋπολογισμού θα προκύψει στην ΕΕ-15. Η επέκταση βέβαια των επιπλέον αυτών αποζημιώσεων στους παραγωγούς των ΧΚΑΕ θα πρέπει να θεωρείται απαγορευτική.

Μία πιθανή διέξοδος σε αυτά τα προβλήματα αποτελεί η χαλάρωση ή κατάργηση της αρχής της χρηματοδοτικής αλληλεγγύης στην οποία στηρίζεται η ΚΑΠ για να επιτραπεί η χορήγηση εθνικών επιδοτήσεων. Μία τέτοια εξέλιξη βρίσκεται στο πνεύμα της αρχής της επικουρικότητας, μειώνει το μέγεθος στήριξης της γεωργίας από Κοινοτικούς πόρους και συνεπώς μειώνει το κόστος απορρόφησης των ΧΚΑΕ. Κάτι τέτοιο όμως, αποτελεί μία πολύ ριζοσπαστική λύση και ουσιαστικά οδηγεί στη μερική επανεθνικοποίηση της ΚΑΠ και συνεπώς στην κατάργησή της. Επίσης, η χορήγηση εθνικών επιδοτήσεων μπορεί να υπάρξει μόνο εφόσον δεν προκαλεί στρεβλώσεις στον Κοινοτικό ανταγωνισμό.

Οι Επιλογές για το Μέλλον

Βλέπουμε δηλαδή ότι ένα σημαντικό πρόβλημα αγροτικής πολιτικής αναμένεται να εκδηλωθεί στην Κοινότητα. Γι' αυτό το λόγο η ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει η ίδια προωθήσει έναν προβληματισμό με την δημοσίευση του «Agricultural Strategy Paper» στο τέλος του 1995. Στο έντυπο αυτό ομαδοποιούνται οι δυνατές μορφές που μπορεί να πάρει η μελλοντική ΚΑΠ σε τρία σενάρια.

Το πρώτο σενάριο αποτελείται από το *status quo*. Τα προβλήματα που δημιουργούνται με αυτή την προοπτική αναφέρθηκαν ενωρίτερα και δεν φαίνεται να αποτελεί μία αξιόπιστη μακροχρόνια λύση για την ΚΑΠ. Το δεύτερο σενάριο προβλέπει μία ριζική μεταρρύθμιση η οποία θα καταργήσει την στήριξη μέσω των τιμών και των ποσοστώσεων και θα αποζημιώσει τους αγρότες με απευθείας επιδοτήσεις οι οποίες σταδιακά θα μειωθούν ενώ συγχρόνως θα αυξάνουν οι εθνικές επιδοτήσεις. Δηλαδή, οδηγούμαστε προς μια επανεθνικοποίηση της ΚΑΠ. Το τρίτο σενάριο προωθεί την περαιτέρω εμβάθυνση της μεταρρύθμι-

σης του 1992. Αυτό σημαίνει, επέκταση της μεταρρύθμισης και σε άλλους τομείς, κάποιους περιορισμούς ακόμη αλλά και την προώθηση μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής διαδικασίας για τις αγροτικές περιοχές η οποία θα καλύπτει, εκτός της γεωργίας, και άλλους τομείς.

Σε αυτή τη φάση, είναι δύσκολο να προβλεφθεί η μορφή της ΚΑΠ μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φαίνεται να ευνοεί την τρίτη επιλογή. Όμως, ακόμη και αν επιλεγεί τελική το τρίτο σενάριο, αυτό έχει αρκετές παραλλαγές. Η τρέχουσα ευνοϊκή συγκυρία στις διεθνείς αγορές και η αναμενόμενη δυστοκία στην προώθηση κάποιων λύσεων είχαν σαν αποτέλεσμα να μην επιχειρηθεί μία συζήτηση για το μέλλον της ΚΑΠ στη Διακυβερνητική Συνδιάσκεψη η οποία άρχισε τον περασμένο Μάρτιο και οι εργασίες της θα λήξουν σε λίγους μήνες. Οι συζητήσεις για το μέλλον της ΚΑΠ αναβλήθηκαν για μετά το τέλος της Διακυβερνητικής. Όμως, τα πραγματικά στοιχεία και οι διάφορες απόψεις συγκλίνουν στο ότι η μελλοντική ΚΑΠ πρέπει:

- να αποσυνδέσει περισσότερο την παραγωγή από τις επιδοτήσεις,
- να αυξήσει την στήριξη μέσω των απευθείας επιδοτήσεων,
- να ενισχύσει τα κριτήρια «ποιότητας» και τις φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές,
- να αντιμετωπίσει τα προβλήματα των αγροτικών περιοχών σε ένα πλαίσιο ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης.

Βιβλιογραφία

- Backwell A, Haynes J, Davidova S, Courboin V. and Kwiecinski A., (1994). «Feasibility of an Agricultural Strategy to prepare the countries of Central and Eastern Europe for EU Accession», Report to the Commission of the European Communities.
- Χανιώτης, Α., (1995). Αγροτική Οικονομία και Πολιτική. Νέοι Προσανατολισμοί και Αναζητήσεις, Συνέδριο ΓΕΩΤΕ, Αθήνα, 10—12 Δεκεμβρίου 1995.
- Commission of the European Communities, (1995). Agricultural Strategy Paper, CSE(95) 607.
- FAO, (1995). Impact of the Uruguay Round on Agriculture.
- Tarditi, S. and Marsh, J., (1994). Agricultural Strategies for the Enlargement of the European Union to Central and Eastern European Countries, Report to the Commission of the European Communities.
- Nallet H. and Van Stolk A., (1994). Relations between the European Union and the Central and Eastern European Countries in Matters Concerning Agriculture and Food Production, Report to the European Commission.
- OECD, (1994). The Uruguay Round: Preliminary Evaluation of the Impacts of the Agreement on Agriculture in the OECD Countries.
- Tangermann S, Josling T., (1994). Pre-accession Agricultural Policies for Central Europe and the European Union, Report to the Commission of the European Communities.

PRIMA

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΠ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

του Δρα ΜΙΧ. Β. ΦΕΦΕ - Δικηγόρου
L.L.M., Ph. D. στο Κοινοτικό Δίκαιο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Το 1992 η πρώτη μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) σήμανε την οριστική αλλαγή μιας συγκεκριμένης νοοτροπίας όσον αφορά στο ποιο καθεστώς θα διέπει την πολιτική της Κοινότητας στον αγροτικό τομέα. Ήδη άλλωστε είχε φανεί η τάση μείωσης του προστατευτισμού όσον αφορούσε στα αγροτικά προϊόντα με τις ποσοστώσεις, π.χ., ή τα τέλη συνυπευθυνότητας. Από το 1992 ακόμα ήταν φανερό ότι εκείνη δεν θα ήταν και η μόνη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ παρά μόνο ένα από τα στάδια της. Ήδη έχει σημάνει η ώρα της δεύτερης μεταρρύθμισης, η οποία πιθανότατα θα ονομαστεί μεταρρύθμιση Fischler, όπως και η πρώτη είχε αποκληθεί μεταρρύθμιση McSharry από το όνομα του τότε υπεύθυνου Επιτρόπου για τη γεωργία.

Στις 18 Μαρτίου 1998 η Επιτροπή κοινοποίησε τις οριστικές προτάσεις της για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Γεωργίας (οι οποίες βέβαια θα αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο Συμβούλιο). Ήδη με την περίφημη Ατζέντα 2000 η Επιτροπή είχε αφήσει να διαφανεί (μάλλον με σαφή τρόπο) ποιες είναι οι προτάσεις της για την περαιτέρω πορεία της ΚΑΠ. Είναι γεγονός ότι οι προτάσεις αυτές βρήκαν πολλά κράτη μέλη αντίθετα, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορούσε επί μέρους τομείς, όπως στρατηγικά τους προϊόντα τα οποία θίγονταν. Σε γενικές γραμμές όμως τα κράτη μέλη ήταν σύμφωνα με τους στόχους που έθετε η Επιτροπή. Λαμβανομένης υπόψιν αυτής της παραμέτρου καθώς επίσης και τη δαμόκλειο σπάθη των συζητήσεων που θα γίνουν στα πλαίσια του ΠΟΕ (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου τέως GATT), μπορεί κανείς να υποθέσει ότι οι προτάσεις της Επιτροπής, με μικρές αλλαγές, θα αποτελέσουν τον κορμό των νομοθετικών μέτρων που θα μεταρρυθμίσουν εκ νέου την ΚΑΠ. Αξίζει λοιπόν τον κόπο να περιγράψουμε συνοπτικά τις προτάσεις της Επιτροπής.

2) ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΚΑΠ είναι πρωτίστως ενδογενείς.

Πρώτον, το επίπεδο των τιμών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι ακόμα πολύ υψηλό σε σχέση με τις τιμές που επικρατούν στην παγκόσμια αγορά. Συνεπώς, παρόλο που θεωρείται σίγουρο ότι η ζήτηση προϊόντων θα αυξηθεί σημαντικά, η Ευρώπη δεν θα μπορέσει να ωφεληθεί. Αν αυτό δεν διορθωθεί, τότε τα παλαιά προβλήματα της ΚΑΠ (πλεονάσματα, αυξημένο κόστος αποθήκευσης κ.ο.κ.) θα επανεμφανιστούν. Η ΕΕ θα απωλέσει σταδιακά το μερίδιο αγοράς που κατέχει με δυσμενή αντίκτυπο και στην απασχόληση. Στο σημείο αυτό ιδιαίτερα σχεδόν κανένας Υπουργός Γεωργίας δεν έχει αντιρρήσεις.

Δεύτερον, η μεταρρύθμιση του 1992 διόρθωσε μερικώς μόνο κάποια προβλήματα. Υπάρχει ακόμα άνιση κατανομή της στήριξης των εισοδημάτων με αρνητικές συνέπειες για τις προβληματικές περιοχές της ΕΕ. Σαν συνέπεια, κάποιες περιοχές υπέφεραν από τη μείωση της αγροτικής απασχόλησης, ενώ άλλες ανέπτυξαν υπερβολικά εντατικές καλλιέργειες με αρνητικές επιδράσεις στο περιβάλλον. Όλα αυτά δημιουργούν μια κακή εικόνα για την ΚΑΠ στην κοινή γνώμη. Στόχος είναι να δημιουργηθεί μια ΚΑΠ αποδεκτή από το μέσο πολίτη.

Τρίτον, η σημερινή ΚΑΠ σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε για τα έξι ιδρυτικά κράτη μέλη και δεν ανταποκρίνεται στην πλουσιότερη ποικιλία φυσικών πόρων, καλλιεργητικών μεθόδων, παράδοσης, ανταγωνισμού και εισοδημάτων της γεωργίας των 15 μελών της ΕΕ. Η ποικιλία αυτή, που αποτελεί και τη δύναμη της Ευρωπαϊκής γεωργίας, πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο νέας σχεδίασης και διαχείρισης για να αποδώσει πλούσιους καρπούς. Αντικαθιστώντας την πολύπλοκη γραφειοκρατία, πρέπει να υπάρξει ένα είδος αποκεντρωμένου μοντέλου που θα δίνει τη δυνατότητα στο κάθε κράτος μέλος να ρυθμίζει μια σειρά θεμάτων, χωρίς αυτό να σηματοδοτεί είτε αλλοίωση του ανταγωνισμού είτε επανεθνικοποίηση της αγροτικής πολιτικής. Η αποκέντρωση είναι μεν προτεραιότητα, αλλά θα υπάρξει ένα πλαίσιο σαφών κανόνων και αυστηρών ελέγχων.

Οι προκλήσεις αυτές αποκτούν μεγαλύτερη δυναμική λαμβανομένων υπόψιν της επερχόμενης διεύρυνσης της ΕΕ και των διαπραγματεύσεων στα πλαίσια του ΠΟΕ. Άρα η ΕΕ πρέπει να προσδιορίσει τη μελλοντική αγροτική πολιτική της πριν από τις διαπραγματεύσεις, διευκρινίζοντας ταυτόχρονα, τουλάχιστον έμμεσα, ότι η μεταρρύθμιση οριοθετεί και το τι είναι η ΕΕ έτοιμη να συμφωνήσει στις διαπραγματεύσεις.

Οι κατευθυντήριες γραμμές της νέας ΚΑΠ συνοψίζονται ως εξής:

1) Η διαρκής ανταγωνιστικότητα θα εξασφαλιστεί με γενναίες περικοπές των τιμών παρέμβασης, που θα αντισταθμιστούν με ατομική στήριξη εισοδήματος. Η παρεμβατική δραστηριότητα της ΕΕ θα μειώνεται συνεχώς, αφού ο ρόλος της δεν θα είναι πια η εγγύηση της σταθερότητας των τιμών αλλά η λειτουργία της ως βαλβίδα ασφαλείας για τα αγροτικά εισοδήματα. Πιο σημαντικό μέτρο είναι η περικοπή κατά 20% της τιμής παρέμβασης στα δημητριακά, ενώ η διαφοροποίηση της τιμής ανάλογα με τον τύπο και την ποιότητα καταργείται. Η ατομική στήριξη εισοδήματος θα αυξηθεί σε 66 ECU ανά εκτάριο (10 στρέμματα), ενώ η υποχρεωτική ή/και εθελοντική αγρανάπαυση θα συνεχίσει

να χρησιμοποιείται ως μέσο άσκησης πολιτικής. Πάντως η αποτελεσματικότητά και η θετική επίδραση της εθελοντικής αγρανάπαυσης στο περιβάλλον πρέπει να βελτιωθεί περαιτέρω. Τέλος, οι εξαγωγικές επιδοτήσεις θα συνεχιστούν αλλά μόνο αν είναι απαραίτητες για τη σταθεροποίηση των αγορών, η οποία παραμένει στρατηγικός στόχος της ΚΟΑ δημητριακών.

Περικοπή κατά 30% θα υπάρξει στην σημερινή τιμή του βοδινού κρέατος (από 2.780 ECU ανά τόνο στις 1.950), όπου θα δημιουργηθεί νέα ΚΟΑ. Θα αυξηθούν όμως οι επιδοτήσεις για τα αρσενικά βοοειδή (ταύροι από 135 σε 220 ECU-ευνουχισμένοι ταύροι από 108,7 σε 170) και τις θηλάζουσες αγελάδες (από 144,9 σε 180 ECU), ενώ θα εισαχθεί ένα νέο πριμ για τις γαλακτοφόρες αγελάδες. Φυσικά η νέα ΚΟΑ προβλέπει αρκετές λεπτομέρειες και προϋποθέσεις για την εφαρμογή των παραπάνω.

2) Ένα μέρος της ατομικής στήριξης εισοδήματος θα πάρει τη μορφή "εθνικού πακέτου" και θα διανεμηθεί από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) ανάλογα με το μέγεθος της εθνικής παραγωγής. Κάθε κράτος θα διανείμει το πακέτο στους παραγωγούς κατά βούληση. Ο προβλεπόμενος νέος Κανονισμός για την αγροτική ανάπτυξη θα περιλάβει όλα τα αναπτυξιακά σχέδια σ' ένα ενιαίο πλαίσιο και κάθε κράτος μέλος θα καθορίζει τις προτεραιότητές του επιλέγοντας μεταξύ των σχεδίων του Κανονισμού. Οι επιλογές θα ενσωματωθούν σε ένα γενικό προγραμματικό πλαίσιο.

3) Αυτό το είδος της αποκέντρωσης πρέπει λογικά να συνοδεύεται από μια μεγάλη προσπάθεια απλούστευσης των κανόνων που διέπουν τα θέματα αυτά. Για παράδειγμα ο νέος Κανονισμός για την αγροτική ανάπτυξη που προαναφέρθηκε προβλέπει την κατάργηση ενός μεγάλου αριθμού πολύπλοκων μέτρων που ήταν συχνά δυσνόητα και αντιφατικά

4) Η αξιοπιστία της νέας ΚΑΠ θα ενισχυθεί με ιδιαίτερη μέριμνα για το περιβάλλον. Θα ενισχυθούν ιδιαίτερα οι περιβαλλοντικές καλλιέργειες, οι εκτατικές καλλιέργειες και οι εκμεταλλεύσεις μειωμένων εισροών (λιπάσματα, ορμόνες, φυτοφάρμακα, κ.ο.κ.). Θα υπάρχουν αυστηροί έλεγχοι από τα κράτη, ώστε να τηρούνται οι κανόνες αυτοί. Για πρώτη φορά η ΕΕ θέτει με το νέο Κανονισμό περί αγροτικής ανάπτυξης τις βάσεις για μια συνεπή αγροτική αναπτυξιακή πολιτική, η οποία θα λειτουργεί ως συμπλήρωμα των μηχανισμών της αγοράς με έμφαση στο σεβασμό για το περιβάλλον και τη διατήρηση της φύσης. Η αγροτική ανάπτυξη θα γίνει έτσι ο δεύτερος πυλώνας της ΚΑΠ. Αυτή η ρηξικέλευθη καινοτομία θα υποστηριχθεί από κοινοτικά κονδύλια, τα οποία θα χρηματοδοτήσουν σχέδια αγροτικής ανάπτυξης σε όλες τις αγροτικές περιοχές. Τα κονδύλια θα εξασφαλισθούν από την αλλαγή των προτεραιοτήτων του ΕΓΤΠΕ και την ευρεία μεταφορά κεφαλαίου από το Τμήμα Εγγυήσεων στο Τμήμα Προσανατολισμού.

5) Οι ποσοστώσεις γάλακτος θα αυξηθούν κατά 2%. Η μισή αύξηση θα δοθεί στις ορεινές περιοχές και η άλλη μισή σε νεοεισερχόμενους στο επάγγελμα παραγωγούς. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί, ώστε να μην καταστρατηγηθεί η διανομή της αύξησης αυτής. Θα δημιουργηθεί νέα ΚΟΑ για τα γαλακτοκομικά προϊόντα, ενώ οι τιμές για το βούτυρο και το αποβουτυρωμένο γάλα θα μειωθούν κατά 15%.

6) Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στα Μεσογειακά προϊόντα. Η Επιτροπή θα προτείνει την αλλαγή της οργάνωσης αγοράς στο ελαιόλαδο (είναι γνωστό ότι η Επιτροπή προτείνει ριζική μετατροπή του συστήματος επιδότησης μέσω της επιδότησης ανά δένδρο καθώς και ατομική στήριξη εισοδήματος για ορισμένους ελαιοπαραγωγούς), ενώ έχει ήδη παρουσιάσει την πρόταση μεταρρύθμισης του τομέα του καπνού. Τέλος, η πρόταση για τον οινοπαραγωγικό τομέα θα δοθεί στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο τον Ιούνιο του 1998.

7) Η Επιτροπή θεωρεί ζωτική προτεραιότητα να διορθώσει διάφορες ανισότητες και καταχρήσεις που βλάπτουν σοβαρά την εικόνα της ΚΑΠ. Έτσι, θα υπάρξει συγκεκριμένη οροφή στο ποσό ενίσχυσης που κάποια εκμετάλλευση θα μπορεί να εισπράξει από τα διάφορα σχέδια υποστήριξης που συνδέονται με τις ΚΟΑ. Η Επιτροπή δεν θέλει η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ να δώσει περαιτέρω ευκαιρίες για υπέρ το δέον γενναιόδωρες κρατικές ενισχύσεις σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις. Τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν ατομικές ενισχύσεις σε αρμονία με το Κοινοτικό Δίκαιο μόνο σε εκμεταλλεύσεις που ασχολούνται πραγματικά με τη γεωργία βάζοντας τέρμα στις καταχρήσεις που γίνονταν από κάποιους επιτήδειους, που εκμεταλλεόμενοι νομικά κενά έπαιρναν βοηθήματα από την ΚΑΠ χωρίς να είναι αγρότες. Τα κράτη μέλη θα μπορούν επίσης να αυξομειώνουν τα ποσά με κριτήριο το ποσοστό απασχόλησης εργατικού δυναμικού στις διάφορες εκμεταλλεύσεις. Τα χρήματα που θα διατεθούν θα διανεμηθούν από τα κράτη μέλη σε αγρο-περιβαλλοντικά σχέδια.

3) ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ:

Μέσω των προτάσεών της η Επιτροπή θέλει να παρουσιάσει το μελλοντικό Ευρωπαϊκό μοντέλο για τη γεωργία. Οι βασικές κατευθυντήριες γραμμές του μοντέλου περιγράφονται ως εξής:

1) Ανταγωνιστικός αγροτικός τομέας που θα μπορέσει σταδιακά να αντιμετωπίσει την παγκόσμια αγορά χωρίς υπερβολικές ενισχύσεις, πράγμα που είναι άλλωστε όλο και λιγότερο αποδεκτό διεθνώς.

2) Λογικές και περιβαλλοντικά φιλικές μέθοδοι παραγωγής, ικανές να εφοδιάσουν την αγορά με ποιοτικά προϊόντα που ανταποκρίνονται σε αυτό που ζητούν οι καταναλωτές.

3) Διαφορετικές μορφές γεωργίας, πλούσιες σε παράδοση, όχι απλά στραμμένες στην παραγωγή προϊόντων αλλά και με σεβασμό στο περιβάλλον και στη διατήρηση του φυσικού κάλλους.

4) Ζωντανές και σφύζουσες αγροτικές κοινότητες, που δημιουργούν και διατηρούν θέσεις εργασίας.

5) Απλούστερη και πιο κατανοητή αγροτική πολιτική με διακριτές διαχωριστικές γραμμές μεταξύ των αποφάσεων που λαμβάνονται από κοινού και αυτών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών.

6) Αγροτική πολιτική που ξεκαθαρίζει ότι οι πόροι που της διατίθενται αντισταθμίζονται από τις υπηρεσίες που απολαμβάνει γενικά η κοινωνία από τους αγρότες μας.

Το μοντέλο αυτό διαφέρει αρκετά από τα μοντέλα των κυριότερων ανταγωνιστών της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό μοντέλο θέλει μεν να είναι ανταγωνιστικό, αλλά δεν ακολουθεί τυφλά τις επιταγές μιας αγοράς κάθε άλλο παρά τέλειας. Είναι σχεδιασμένο για να εξασφαλίζει τα εισοδήματα των αγροτών κρατώντας τα σταθερά, μέσω των γνωστών μηχανισμών (ΚΟΑ, ενίσχυση εισοδήματος). Το κύριο χαρακτηριστικό του μοντέλου αυτού είναι η πολυλειτουργικότητά του και ο ρόλος που παίζει στην οικονομία και το περιβάλλον, στην κοινωνία και τη φύση, εξού και η αναγκαιότητα να διατηρηθεί το αγροτικό επάγγελμα σ' όλη την Ευρώπη και να εξασφαλιστεί το εισόδημα των αγροτών.

Το συγκεκριμένο μοντέλο είναι, κατά την Επιτροπή, μονόδρομος. Η προσπάθεια να συμβιβαστεί κανείς το μοντέλο αυτό με υψηλές παρεμβατικές τιμές, υψηλό επίπεδο προστασίας και γραφειοκρατικό έλεγχο της παραγωγής είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Ούτε οι αγρότες θα ωφεληθούν, ούτε η διεθνείς συγκυρίες το επιτρέπουν, ούτε οι καταναλωτές και φορολογούμενοι πολίτες το θέλουν. Η διατήρηση της παρούσας κατάστασης ίσως προσφέρει βραχυπρόθεσμα οφέλη αλλά μακροπρόθεσμα μόνο διαβρωτικά μπορεί να λειτουργήσει.

4) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΠ:

Μπορεί να θεωρεί κανείς δεδομένο ότι η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ θα γίνει, ακόμα κι αν υπάρξουν ισχυρές αντιρρήσεις από διάφορα κράτη μέλη. Η εμπειρία της πρώτης μεταρρύθμισης μάλιστα, η οποία είχε προκαλέσει θύελλα διαμαρτυριών από κάποια κράτη μέλη και από παραγωγούς, είναι εύγλωττη. Η χώρα μας, συνεπώς, πρέπει να προσπαθήσει να εκμεταλλευτεί την περίπτωση προς όφελος των Ελλήνων αγροτών και όχι να χρονοτριβήσει σε διαμαρτυρίες που πιθανότατα δεν θα έχουν κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα. Φυσικά κανείς δεν υπονοεί ότι η Ελλάδα πρέπει να δεχτεί αμαχητί τα κελεύσματα της Επιτροπής και των άλλων εταίρων μας. Αντίθετα πρέπει μεθοδικά και με τις απαραίτητες συμμαχίες να εξασφαλίσει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα στον τομέα του ελαιολάδου συγκεκριμένα.

Πέρα από αυτό όμως η σωστή τακτική για τη χώρα μας είναι η επικρότηση των προτάσεων της Επιτροπής και η ενίσχυσή τους στους τομείς εκείνους που συμφέρουν τη χώρα μας. Θα μπορούσαμε να πούμε, χωρίς δόση υπερβολής, ότι το Ευρωπαϊκό μοντέλο για τη γεωργία, όπως παρουσιάζεται από την Επιτροπή είναι "κομμένο και ραμμένο" στα μέτρα χωρών όπως η Ελλάδα. Η ιδιαίτερη έμφαση στην οικογενειακή αγροτική εκμετάλλευση, την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, την αναγέννηση της επαρχίας με δυναμική στήριξη στις μειονεκτικές και δυσπρόσιτες περιοχές, την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και την ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη ταιριάζει απόλυτα στη χώρα μας. Η ελληνική γεωργία χαρακτηρίζεται από το μικρό και πολυδιασπασμένο κλήρο, συνεπώς από μικρές οικογενειακές εκμεταλλεύσεις που σε καμμία περίπτωση δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τις μεγάλες επιχειρήσεις των εταίρων από άποψη κόστους παραγωγής.

Όμως η ελληνική γεωργία χαρακτηρίζεται επίσης από συγκεκριμένες κλιματολογικές συνθήκες που ευνοούν την παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊό-

ντων. Επίσης, η Ελλάδα είναι μια χώρα με τεράστια βιολογική ποικιλότητα. Η περιορισμένη ανθρώπινη παρέμβαση στο περιβάλλον κάνει τη χώρα μας την πλουσιότερη στην Ευρώπη από άποψη ποικιλίας χλωρίδας και πανίδας. Τα στοιχεία αυτά μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα μπορεί κάλλιστα να εκμεταλλευτεί τη νέα κατεύθυνση της ΚΑΠ προς το συμφέρον της και να υποστηρίξει θερμά, και ανέξοδα, τις προτάσεις της Επιτροπής, εξασφαλίζοντας γι' αυτή τη θερμή υποστήριξη και τα δέοντα ανταλλάγματα σε άλλους τομείς.

Οδηγοί σ' αυτή την προσπάθεια μπορούν να είναι μόνο οι συνεταιρισμοί. Χωρίς να θεωρούνται πανάκεια, οι σωστά οργανωμένοι συνεταιρισμοί είναι ο μόνος τρόπος ν' αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα της γεωργίας μας. Περιττεύει ν' αναφερθούμε εκτενώς στα πλεονεκτήματα των συνεταιρισμών ως επιχειρήσεων, διότι έχουν δημοσιευτεί αμέτρητα άρθρα στη "Συνεταιριστική Πορεία" και αλλού για το θέμα αυτό και από συγγραφείς που έχουν αφιερώσει τη ζωή τους στο συνεταιριστικό κίνημα. Αρκεί ν' αναφερθεί ότι οι συνεταιρισμοί, πέρα από την περαιτέρω συμπίεση του κόστους παραγωγής που μπορούν να καταφέρουν, είναι οι ιδανικοί οργανωτές του νέου μοντέλου αγροτικής πολιτικής και ανάπτυξης.

Μέσω των συνεταιρισμών θα δοθεί έμφαση στην παραγωγή ποιοτικών και παραδοσιακών προϊόντων, τα οποία είναι ιδιαίτερα δημοφιλή στους καταναλωτές των εταίρων μας. Η βιοκαλλιέργειες και οι παραδοσιακοί τρόποι παραγωγής θα βελτιώσουν το περιβάλλον της υπαίθρου μας και θα το διατηρήσουν αναλλοίωτο. Έτσι οι συνεταιρισμοί μπορούν να πρωταγωνιστήσουν στην ανάπτυξη αγροτουριστικών επιχειρήσεων, που έχουν ως στόχο την προσέλκυση τουριστών με υψηλά εισοδήματα, ενώ ταυτόχρονα μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία και ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων (που σημειωτέον ενισχύονται από την ΕΕ) που θα προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες στους επισκέπτες. Οι συνεταιρισμοί τέλος μπορούν να προσφέρουν στη διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα της υπαίθρου μας αναστηλώνοντας ή χτίζοντας παραδοσιακά κτίσματα, κάτι που θα είναι και τουριστικά προσοδοφόρο. Εν ολίγοις, οι συνεταιρισμοί είναι οι ιδανικοί φορείς αυτού που καλείται ολοκληρωμένη και αειφόρος αγροτική ανάπτυξη.

Για να γίνει βέβαια κάτι τέτοιο πρέπει οι συνεταιρισμοί μας να εξυγιανθούν και να ξεκινήσουν τη λειτουργία τους ουσιαστικά από νέα βάση ως επιχειρήσεις που λειτουργούν με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια των οποίων τα μέλη είναι υπεύθυνα για την καλή ή όχι πορεία τους πρόθυμα να απολαύσουν τα οφέλη αλλά και να υποστούν τις ζημίες από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού τους. Πρέπει να γίνει συνείδηση στους συνεταιίρους ότι οι συνεταιρισμοί δεν είναι δημόσιες επιχειρήσεις και δεν στηρίζονται σε κρατικές ενισχύσεις και προστασία αλλά ούτε και δέχονται κρατικές παρεμβάσεις στη λειτουργία τους ούτε ασκούν αμφίβολης αποτελεσματικότητας και νομιμότητας "κοινωνική" πολιτική. Όλα αυτά ίσως ακούγονται ρομαντικά και απραγματοποίητα. Οι επιτυχημένοι όμως συνεταιρισμοί που δρουν στη χώρα μας (και δεν είναι λίγοι) είναι η απόδειξη για το αντίθετο. Υπάρχουν αρκετά περιθώρια αναμόρφωσης των συνεταιρισμών μας, αρκεί η προσπάθεια να ξεκινήσει τώρα. Τα χρονικά περιθώρια έχουν στενέψει, οι διεθνείς διαπραγματεύσεις στον ΠΟΕ θ' αρχί-

σουν το 1999 και ίσως θα είναι πολύ πιο δύσκολο να προσαρμοστούμε στα τότε δεδομένα αν δεν ξεκινήσουμε την προσπάθειά μας σήμερα.

Παράδειγμα προς μίμηση είναι οι συνεταιρισμοί που λειτουργούν σε άλλα κράτη μέλη, π.χ., στη Δανία και την Ολλανδία, και, δρώντας σε περιβάλλον ελεύθερου ανταγωνισμού, καταλαμβάνουν μεγάλο μερίδιο ή ακόμα και δεσπόζουσα θέση στις αγορές. Άλλο παράδειγμα προς μίμηση προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας. Δημοσιεύτηκε στις 28/4/98 ότι τέσσερις οινοποιητικές επιχειρήσεις με αρκετά καλό όνομα στην ελληνική αγορά (Μερκούρης, Στροφυλιά, Κατώγι και Αντωνόπουλος) δημιουργούν μια νέα εταιρεία (ΟΚΤΑΝΑ ΑΕ), διατηρώντας την επιχειρηματική τους ανεξαρτησία, και ενώνουν τις δυνάμεις τους για να μειώσουν κι άλλο το κόστος παραγωγής τους και να εξορμήσουν και στο εξωτερικό. Στοχεύοντας τις οικονομίες κλίμακος θα δημιουργήσουν κοινό εμφιαλωτήριο και θα αναλάβουν από κοινού δραστηριότητες όπως η έρευνα αγοράς, προώθηση προϊόντων, κ.ο.κ.

Οι εταιρείες αυτές απλώς εφαρμόζουν τα προστάγματα της αποκαλούμενης "παγκοσμιοποίησης" της αγοράς, η οποία επιβάλλει πια τις συγχωνεύσεις, τις εξαγορές και τις συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων με στόχο την αύξηση των επιχειρηματικών μεγεθών. Θεωρείται ότι μόνο με αυτό τον τρόπο θα επιβιώσουν επιχειρήσεις που θέλουν να δράσουν επιτυχώς στα πλαίσια ενός αυξανόμενου ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Τα προαναφερόμενα παραδείγματα δείχνουν ότι μια ειλικρινής και ισότιμη συνεργασία μπορεί να συμβάλλει αφενός στην επιβίωση και αφετέρου στην επιτυχία. Η ειλικρινής και ισότιμη συνεργασία είναι όμως η ουσία και το νόημα του συνεταιρισμού. Θα είναι κρίμα αν, έστω και την τελευταία στιγμή, οι συνεταιρισμοί μας δεν οργανωθούν αποτελεσματικά ώστε να προσφέρουν κι αυτοί στην ανάπτυξη του τόπου μας. Το πως θα γίνει αυτό το δείχνει αφενός η νέα κατεύθυνση της ΚΑΠ και αφετέρου οι μελέτες τόσων και τόσων έγκυρων επιστημόνων συνεταιριστών (ή και απλών συνεταιριστών που λόγω πείρας γνωρίζουν) που χρόνια τώρα προσπαθούν να νουθετήσουν και να καθοδηγήσουν την πολιτική και συνεταιριστική μας ηγεσία. Ας ευχηθούμε όλοι να εισακουστούν και να μην χαθεί και αυτή η ευκαιρία (ίσως η τελευταία).

Κ . Σ . Ο . Σ .

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1940

**ΜΕΛΗ: είναι 59 Ενώσεις Συνεταιρισμών
Σουλτανοπαγωγών περιοχών
που περιλαμβάνουν το σύνολο σχεδόν
των σουλτανοπαγωγών της χώρας**

ΕΔΡΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ : ΑΘΗΝΑ - Κανάρη 24

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - Δ/ση Εργοστασίου : Ηράκλειο Κρήτης

Η ΚΣΟΣ διαθέτει ένα καινούργιο εργοστάσιο εφοδιασμένο με τα πιο σύγχρονα αυτόματα μηχανήματα επεξεργασίας, διαλογής και συσκευασίας σταφίδας, δυναμικότητας 80 τόννων το 7ωρο. Επίσης διαθέτει άρτια εκπαιδευμένο και πεπειραμένο προσωπικό, εξειδικευμένο στα θέματα σουλτανίνας. Με τα εφόδια αυτά και τη μόνιμη και δημιουργική δραστηριότητα που αναπτύσσει σαν κορυφαία Συνεταιριστική Οργάνωση των σουλτανοπαγωγών, η ΚΣΟΣ κατατάσσεται μεταξύ των κυριότερων φορέων αξιοποίησης της σουλτανίνας και αποτελεί εγγύηση για την άριστη ποιότητά της.

Σκέψεις και παρατηρήσεις από την επικαιρότητα

Εσφαλμένες

ή μύπως

και δυσφημιστικές

εκφράσεις:

Διαβάζουμε συχνά σε εφημερίδες ότι «η ΑΤΕ» ή «ο Διοικητής της ΑΤΕ», σε εφαρμογή της αναπτυξιακής πολιτικής της «θα πουλήσει» την Α, την Β, ή την Γ Συνεταιριστική Οργάνωση και μάλιστα αναφέρονται οι επωνυμίες βασικών, αξιόλογων και πετυχημένων συνεταιριστικών Οργανώσεων (πότε ΑΓΝΟ, πότε Δωδώνη και άλλες), που πρόσφεραν και προσφέρουν πολλά όχι μόνο στους αγρότες-μέλη των βασικών συνεταιρικών οργανώσεων, αλλά και γενικότερα στο καταναλωτικό κοινό και στις εξαγωγές. Και που ήταν οι πρωτοπόροι στα δύσκολα χρόνια στη δημιουργία γεωργικών βιομηχανιών.

Τώρα βέβαια υπάρχει η καραμέλλα «της ιδιωτικοποίησης» χωρίς να προσέχουν οι αρμόδιοι κυβερνητικοί ή οι γράφοντες και λέγοντες ότι και οι συνεταιρισμοί είναι εκφράσεις οικονομικές της Ιδωτικής Οικονομίας και μάλιστα του κοινωνικού και όχι του εκμεταλλευτικού κερδοσκοπικού τύπου.

Και ότι εάν τυχόν μερικές έχουν οικονομικά προβλήματα αυτά προήλθον πρώτα από τον κομματισμό (τη διαλυτική επιδρομή των κομμάτων για ψηφοθηρία) και τα υψηλά αβάστακτα επιτόκια των Τραπεζών και της ΑΤΕ, που οι υπηρεσίες της όχι μόνον συμφωνούσαν, αλλά προέτρεπαν και χειροκροτούσαν τις Οργανώσεις όταν προχωρούσαν σε δημιουργία των

πολύ χρήσιμων εγκαταστάσεών τους με δανεισμό από την ΑΤΕ η και με συμμετοχή της ΑΤΕ στο κεφάλαιο (με βάση ειδική νομοθεσία).

Εάν λοιπόν η ΑΤΕ, για το δικό της αποκλειστικά συμφέρον θέλει να αποσυρθεί από το βασικό σκοπό της ιδρύσεώς της, και να γίνει μια κοινή Τράπεζα έμπορος του χρήματος, αυτό ίσως μπορεί να το κάνει ξεχνώντας την ιστορία της και τον σκοπό της ιδρύσεώς της.

Όμως όταν μιλούν (η ΑΤΕ ή οι δημοσιογράφοι) για πώληση, πρέπει να προσέχουν. Δεν πουλιούνται, δεν μπορούν να πουλιούνται από την ΑΤΕ οι Οργανώσεις. Η ΑΤΕ μπορεί ίσως (αν το επιτρέπει η νομοθεσία) να πωλήσει το μερίδιό της, οι μετοχές της που έχει σε κάποια οργάνωση. Και η πώληση των μετοχών πρέπει να γίνεται κατά προτίμηση (και με ευνοϊκούς ακόμα όρους) σε συνεταιριστικές οργανώσεις που ενδιαφέρονται για το αγροτικό προϊόν με το οποίο ασχολείται η κάθε βιομηχανία.

Κάποια μεγαλύτερη προσοχή και στις ενέργειες και στις εκφράσεις είναι πολύ χρήσιμη.

✱

Ο «Καταναλωτής **KONSUM COOP»** **της Θεσσαλονίκης**

Σε διαρκή ανοδική εξέλιξη, ο ορθόδοξος αυτός Καταναλωτικός Συνεταιρισμός, έκανε στις 8 Μαΐου 1998 τα εκαίνια 2 νέων υπερσύγχρονων καταστημάτων του (Super Markets) στη Θεσσαλονίκη

(του 18^{ου} και του 19^{ου}) και ετοιμάζεται για να επεκτείνει τις εργασίες του μέσα στο 1998 και σε άλλα 1 με 2 καταστήματα.

Τα εγκαίνια έγιναν με την παρουσία του Δ.Σ. του Συνεταιρισμού, εκατοντάδων συνεταιριτών και πολλών επισήμων που ήλθαν να τιμήσουν με την παρουσία τους μια εφαρμογή όπου η Θεσσαλονίκη έχει την πρώτη θέση σε όλο τον Ελλαδικό χώρο. Και αυτό οφείλεται στην πίστη και τους κόπους λίγων ανθρώπων που το 1962 έθεσαν τα θεμέλια της προσπάθειας αυτής με την πρωτοβουλία του νεαρού τότε συνεταιριστή Κώστα Χουρμουζιάδη, που είχε επιστρέψει από τη συνεταιριστική μετεκπαίδευσή του στη Σουηδία.

Ανάμεσα στους παρόντες στα εγκαίνια ήταν και 2 μέλη του Ινστιτούτου Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών, οι ειδικοί Αριστ. Ν. Κλήμης και Διον. Μαυρογιάννης.

Έτσι τα Καταστήματα του Συνεταιρισμού αυτού που εξυπηρετούν σήμερα τους Καταναλωτές της πρωτεύουσας της Μακεδονίας είναι 19, τα επόμενα:

- Βενιζέλου 49
- Βασ. Όλγας 89
- Αγ. Σοφίας 75
- Εγνατίας 6
- Πλατεία Αμπελοκήπων
- Καλαμαριά: Κομνημών 45
- Κορδελιό: Π. Λεβάντη 11
- Δελφών 45

- Νεάπολη: Αγαθουπόλεως 38
- Βασ. Όλγας 225 (Ντεπώ)
- Κ. Τούμπα: Ερταλιώτου – Ατλαντίδος
- Εύοσμος: Καραολή – Δημητρίου 96
- Αγ. Ιωάννης Καλαμαριά: Καμπούρογλου 20
- Βασ. Γεωργίου 20
- Παρασκευοπούλου 43 και Παπαναστασίου 22
- Καισάρεις 6 και Έκτορος γωνία, Κηφισιά (Βότση)
- Παπαναστασίου 94
- Κορδελιό: Π. Λεβάντη 17 και Κρήτης
- Λευκός Πύργος: Στρ. Καλλάρη 4

Πρόκειται δηλαδή για μια υψηλή συνεταιριστική κατάκτηση που αναπτύσσεται μέσα στις πολύ αντίθετες σημερινές συνθήκες ανταγωνισμού και στηρίζεται στην καλή οργάνωση – διοίκηση και το κατάλληλο καταναλωτικό κοινό της Θεσσαλονίκης.

Αναλυτικές πληροφορίες για την ιστορία, την όλη εξέλιξη, τη σημερινή θέση και πολλά άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία, θα δοθούν σε προσεχές τεύχος μας, καθώς μάλιστα έχει οργανωθεί από το ΙΣΕΜ (στις σειρές των ομιλιών του) ειδική ομιλία στην αίθουσα του (Γενναδίου 8 και Ακαδημίας) στις 18 Ιουνίου 1998 με θέμα τον πρωτοπόρο αυτό Συνεταιρισμό και ομιλητή τον Πρόεδρό του κ. Κ. Χουρμουζιάδη που έχει μετακληθεί ειδικά από την Θεσσαλονίκη.

ΜΝΗΜΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΩΝ:

Μανιός Καλούδης

Ο συνεταιριστής κ. Εμμ. Μαραγκουδάκης, επίτιμος Γενικός Διευθυντής της Ελαιουργικής Συν ΠΕ με επιστολή του προς το περιοδικό μας, λέει:

«Με βαθύτατη συγκίνηση διάβασα στο τεύχος 47 του Ιουλίου – Σεπτεμβρίου 1997, θερμότατον αποχαιρετισμόν των αλησμονήτων βετεράνων Συνεταιριστών, Ευριπίδη Τζουμέρτη, Βασιλ. Τρίχου και Μανώλη Καλούδη που έφυγαν για την αιωνία ζωή.

Η μνήμη τους θα είναι αιωνία για όλους εμάς που τους ζήσαμεν από κοντά ή γνωρίσαμε τους ηρωικούς αγώνες τους, για την στήριξιν, ανάπτυξιν και επικράτησιν του Συνεταιριστικού κινήματος των αγροτών της χώρας μας.

Στα σαράντα του μακαρίτη Μανιό Καλούδη είχα δημοσιεύσει σε εφημερίδα της ιδιαιτέρας πατρίδας του, στο Ρέθυμνο την «Κρητική Επιθεώρηση» εγκάρδιον αποχαιρετισμόν και παρακαλώ πολύ, εάν το κρίνετε σκόπιμο και δυνατόν, να το αναδημοσιεύσετε στην Συνεταιριστική Πορεία, ως ένα μικρό, προσωπικό, λιθαράκι στο όλο οικοδόμημα - Φρούριο του Συνεργατισμού, για να διατηρούνται, όσον περισσότερο γίνεται, οι μνήμες των μεγάλων αγωνιστών, ιεραποστόλων του Συνεταιριστικού κινήματος».

Παρόλο που έχουμε ως αρχή να δημοσιεύουμε κείμενα που είναι γραμμένα ειδικά για το περιοδικό μας ικανοποιούμε αίτημα του αγαπητού συνεταιριστή. Και με την ευκαιρία παρακαλούμε τους φίλους αναγνώστες να μας ειδοποιούν και να μας δίνουν μερικά στοιχεία για συνεταιριστές που έφυγαν από τη ζωή δεδομένου ότι δεν έχουμε τη δυνατότητα να πληροφορούμεθα από όλη την Ελλάδα, με άλλο τρόπο, τον αποχωρισμό αυτό.

Το κείμενο είναι το ακόλουθο:

«Ένας ακριβός, εκλεκτός, αγαπητός μου φίλος, ο Μανιός Καλούδης πέθανε πρόωρα, χωρίς, δυστυχώς, να μάθω έγκαιρα ούτε για την ασθένειά του, ούτε και για το θάνατό του και έτσι πολύ καθυστερημένα εκφράζω τώρα, στα σαράντα του, τα θερμά μου συλλυπητήρια στην βαρυπενθούσα σύζυγό του και τα ενάρετα παιδιά του.

Επί πολλές δεκαετίες είχαμε στενές φιλικές σχέσεις, περισσότερο από συγγενικές, ακόμη και δι' αλληλογραφίας. Ο Μανιός ήτανε πολυγραφότατος και πάντα μου ταχυδρομούσε όλα τα δημοσιεύματά του, γιατί ήξερε ότι, πολύ μου άρεσαν, οι σκέψεις του, οι τοποθετήσεις του, στα διάφορα συνεταιριστικά, κοινωνικά και πολιτικά θέματα που με ισχυρή πάντοτε επιχειρηματολογία τα ανέλυε και τα έκρινε, σαν βαθύς οραματιστής, στοχαστής και κριτικός ερευνητής.

Θα ήτανε η καλύτερη ανάμνηση στην αιώνια μνήμη του, αν όλα τα πάρα πολλά δημοσιεύματά του συνεκεντρώνοντο και καταγράφοντο σ' ένα, ειδικό, καλαίσθητο βιβλίο, σαν ένα μέρος των απομνημονευμάτων του, από την ωραία

και μαχητική δράση του στην συνεταιριστική και ανθρωπιστική πορεία του, από τα πενήντα τελευταία χρόνια της ζωής του.

Η ιστορία που έγραψε, κυρίως στα καυτά και πάντα επίκαιρα συνεταιριστικά προβλήματα, αποτελούν ένα μεγάλο φωτεινό φάρο, τόσο για τους σημερινούς ηγετικούς παράγοντες, όσο για τους ιδεολόγους αφοσιωμένους στην συνεταιριστική ιδέα, νεότερους και μεταγενέστερους υπαλλήλους.

Θα είναι ένα βιβλίο, διδακτικό, μοναδικό, μορφωτικό και σαν ζωντανό παράδειγμα προς μίμηση και μίμηση. Οι φίλοι του, όσοι τον γνώρισαν και η κοινωνία τον παρακολουθούσε, εθαύμαζε τον ενάρετο χαρακτήρα, την ανδροπρεπή συμπεριφορά του, τα γνήσια κρητικά χαρίσματά του, την ντομπροσύνη του, την εντιμότητά του και τις τόσες άλλες αρετές που ήταν προικισμένος από τον Θεό και την ιστορική και αξιότιμη οικογένειά του που τον γαλούχησαν και τον δίδαξαν για τον δίκαιον και όμορφον κόσμο μας.

Ήταν υπόδειγμα ενάρετου οικογενειάρχη, λατρευτού συζύγου και πατέρα και ο Θεός των αξίωσε να ζήσει και να χαρεί την οικογενειακή θαλπωρή, την οικογενειακή ευτυχία και να αξιωθεί να θαυμάσει και να χαρεί τα παιδιά του στην πολύ επιτυχημένη και διακεκριμένη σταδιοδρομία τους.

Πρέπει να αποχαιρέτησε τον προσωρινόν κόσμο, παρά τον πρόωρον θάνατόν του, ευχαριστημένος γιατί τα σύννεφα που σκέπασαν τη ζωή του ήταν πολύ λίγα και περαστικά.

Καθημερινά ζούσε με τιμή και βαθιά εκτίμηση και σεβασμό από όλους όσοι είχαν την καλή τύχη να τον γνωρίζουν από κοντά όσο λίγοι συνάνθρωποί μας.

Ήταν τιμή και μεγάλη χαρά σ' αυτούς που είχαν την τύχη να είναι πολύ φίλοι του, πολύ κοντινοί του, πολύ δικοί του, όπως προσωπικά εγώ είχα νιώσει.

Γι' αυτό και η μνήμη του θα είναι παντοτεινή όχι μόνο από την οικογένειά του, αλλά και απ' όλη την κοινωνία του Ρεθύμνου και πέραν αυτής.

Ως χριστιανός ήταν υπόδειγμα, φιλόανθρωπου, χαρισματικού, πονετικού και αρωγού σε κάθε αναξιοπαθούντα συνάνθρωπο και ο Θεός θα ανταμείψει την χριστιανοσύνη του και θα του δώσει τη γαλήνη στον παράδεισο.

Η οικογένειά του και όλοι οι δικοί του θα νιώθουν παρηγοριά και ανακούφιση στον πρόωρον και απορηγόρητον χαμόν του και θα διατηρούν αιώνια τη μνήμη του, όπως αξίζει σε αξέχαστους όπως ο Μανιός.

Αιώνια η μνήμη σου ακριβέ
και αγαπητέ μου φίλε Μανιό»

ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2169 ΤΟΥ 1993

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Είναι γνωστή η πρόχειρη και σε σύντομα χρονικά διαστήματα διαρκής τροποποίηση της νομοθεσίας περί συνεταιρισμών από τις εκάστοτε Κυβερνήσεις. Το γεγονός αυτό, δημιουργεί μεγάλα προβλήματα στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις που είναι υποχρεωμένες να γνωρίζουν τι νομοθετείται και τι ισχύει κάθε φορά.

Στο παρελθόν είχαμε δημοσιεύσει πολλά σχετικάκείμενα, στο προηγούμενο δε τεύχος 49 είχαμε δημοσιεύσει τις διατάξεις του Νόμου 2538/1997 όσες αφορούσαν τους Συνεταιρισμούς.

Η Συνεταιριστική Ασφαλιστική για να βοηθήσει τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις και όλους που είχαν δοσοληψίες με αυτές, δημοσίευσε πριν λίγους μήνες μια χρήσιμη ερασία του συνεταιριστή Αντώνη Χατζηβασιλείου, διευθυντή της ΕΑΣ Αιγιαλείας με την οποία γινόταν κωδικοποίηση της ισχύουσας σήμερα νομοθεσίας δηλαδή του Νόμου 2169/1993 όπως τροποποιήθηκε με τους νόμους 2181/1994 και 2538/1997.

Επειδή το θέμα ενδιαφέρει μεγαλύτερο αριθμό Οργανώσεων και συνεταιριστών ο κ. Χατζηβασιλείου μας παρέχώρησε το κείμενο για δημοσίευση στο περιοδικό μας, ώστε να βοηθηθούν και εκείνοι που δεν έχουν λάβει την έκδοση της Συνεταιριστικής Ασφαλιστικής. Στη συνέχεια δημοσιεύεται ένα μέρος της κωδικοποίησης. Το υπόλοιπο θα δημοσιευθεί στο επόμενο τεύχος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Άρθρο 1

Ορισμός - Σκοπός - Νομική μορφή - Διαβαθμίσεις

1. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Α.Σ.Ο.) όλων των βαθμίδων και οι Κοινοπραξίες τους είναι εκούσιες ενώσεις προσώπων, οι οποίες επιδιώκουν την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη, μέσα από μία κοινή επιχείρηση με ισότιμη συνεργασία και αμοιβαία βοήθεια των μελών της.
2. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις όλων των βαθμίδων και οι Κοινοπραξίες τους είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν εμπορική ιδιότητα.
3. Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από το νόμο αυτόν εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι κανόνες του αστικού και του εμπορικού δικαίου.
4. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις διαβαθμίζονται ως εξής:
 - α) Πρωτοβάθμιες:

- αα) Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (Α.Σ.).
- ββ) Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιρισμών.
- β) Δευτεροβάθμιες:
 - αα) Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.).
 - ββ) Κοινοπραξίες Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών.
- γ) Τριτοβάθμιες:
 - αα) Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις.
 - ββ) Κοινοπραξίες Κεντρικών Συνεταιριστικών Ενώσεων.

5. Στις διατάξεις του νόμου αυτού υπάγεται και η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.), που είναι το ανώτατο ιδεολογικό και συντονιστικό όργανο του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος της χώρας.

6. Δεν αποτελούν βαθμούς Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων:

α) Η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.).

β) Οι κοινές επιχειρήσεις στις οποίες μετέχουν οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, Κοινοπραξίες και Εταιρείες τους.

γ) Οι Συνεταιριστικές Εταιρείες (άρθρο 39).

Άρθρο 2

Δραστηριότητες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων

1. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις αναπτύσσουν οποιαδήποτε δραστηριότητα για την επίτευξη του σκοπού τους, που μπορεί να καλύπτει την παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων, την παραγωγή και προμήθεια γεωργικών εφοδίων, καθώς και την κατασκευή και προμήθεια των μέσων αγροτικής παραγωγής και βιοτικής ανάγκης.

2. Για την εκπλήρωση των σκοπών τους, οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις μπορεί να ιδρύουν υποκαταστήματα στο εσωτερικό και εξωτερικό, να συμπράττουν σε κοινές επιχειρήσεις με καταναλωτικούς και άλλους συνεταιρισμούς, νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται από την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65Α'), και επανοριοθετήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101Α'), με κοινωφελείς οργανισμούς, με επιχειρήσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), με συνεταιριστικές Οργανώσεις άλλων χωρών, με φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα πλαίσια της διακρατικής ή και διεπαγγελματικής συνεργασίας που αναγνωρίζει και θεσμοθετεί η Κοινότητα και να συμμετέχουν σε θεσμικά όργανα της Κοινότητας, όπως ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού, Ευρωπαϊκή Εταιρεία, κ.α.

Άρθρο 3*

Έδρα – Περιφέρεια – Επωνυμία

1. Έδρα της Αγροτικής Συνεταιριστικής Οργάνωσης είναι ο Δήμος ή η Κοινότητα, όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή της.

* (Όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2181/94)

2. Η περιφέρεια της Α.Σ.Ο. ορίζεται από το καταστατικό της.

Δεν επιτρέπεται η ίδρυση δεύτερου αγροτικού συνεταιρισμού μέσα στα όρια ενός δήμου ή κοινότητας. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών ειδικού σκοπού, ιδίως, δασικών, κτηνοτροφικών, αλιευτικών, σηροτροφικών, μελισσοκομικών, ανθοκομικών, εκτροφής γουνοφόρων ζώων, αγροτικής βιοτεχνίας και οικιοτεχνίας, μετά από πρόταση του Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ και έκδοση σχετικής απόφασης του Υπουργού Γεωργίας. Οι ήδη λειτουργούντες συνεταιρισμοί των οποίων οι περιφέρειες βρίσκονται μέσα στον ίδιο δήμο ή κοινότητα συνεχίζουν τη λειτουργία τους.

3. Η επωνυμία εκφράζει το σκοπό ή τα αντικείμενα δραστηριότητας του συνεταιρισμού και περιλαμβάνει υποχρεωτικά την ιδιότητα αυτού ως Αγροτικού και το όνομα του Δήμου ή της Κοινότητας όπου βρίσκεται η έδρα του.

4. Η επωνυμία χρησιμοποιείται υποχρεωτικά στις συναλλαγές και σε κάθε νομική πράξη, την οποία επιχειρούν ή στην οποία μετέχουν οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και οι Κοινοπραξίες τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 4

Όροι σύστασης

1. Για τη σύσταση Αγροτικού Συνεταιρισμού απαιτείται η σύνταξη καταστατικού και η υπογραφή του από είκοσι (20) τουλάχιστον πρόσωπα, που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 7, καθώς και η έγκρισή του από το ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού.

2. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση της Ένωσης Συνεταιρισμών της περιφέρειας του υπό ίδρυση συνεταιρισμού, είναι δυνατή η σύσταση αγροτικού συνεταιρισμού με λιγότερα από είκοσι (20) μέλη σε περιοχές όπου ειδικές συνθήκες το επιβάλλουν.

3. Οι ήδη λειτουργούντες αγροτικοί συνεταιρισμοί με μέλη λιγότερα από είκοσι (20) συνεχίζουν τη λειτουργία τους.

Άρθρο 5

Τύπος και περιεχόμενο Καταστατικού

1. Το Καταστατικό καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο, που χρονολογείται και υπογράφεται από τα ιδρυτικά του μέλη.

2. Το Καταστατικό περιέχει υποχρεωτικά:

α) Το ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο ή επωνυμία και κατοικία των ιδρυτικών μελών.

β) Την επωνυμία, έδρα και περιφέρεια του συνεταιρισμού.

γ) Το σκοπό και το αντικείμενο των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού.

δ) Τους όρους εγγραφής, αποχώρησης και διαγραφής των μελών, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

ε) Την έκταση της συνεταιρικής μερίδας, τον τρόπο προσδιορισμού του αριθμού των υποχρεωτικών μερίδων και καταβολής τους, τη διαδικασία απόδοσής τους σε περίπτωση αποχώρησης, καθώς και την έκταση της ευθύνης των μελών.

στ) Τις προϋποθέσεις σύγκλησης και λήψης αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.), το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) και το Εποπτικό Συμβούλιο (Ε.Σ.).

ζ) Τις αρμοδιότητες της Γ.Σ., του Δ.Σ. και του Ε.Σ.

η) Τα ποσοστά επί των πλεονασμάτων χρήσης για δημιουργία αποθεματικών.

ι) Τον ορισμό Προσωρινού Διοικητικού Συμβουλίου για την τήρηση των νομίμων διαδικασιών για έγκριση του Καταστατικού και τη σύγκληση της Πρώτης Γενικής Συνέλευσης για ανάδειξη των οργάνων διοίκησης του Αγροτικού Συνεταιρισμού.

3. Το Καταστατικό μπορεί να ορίζει:

α) Τη σύσταση και λειτουργία Τοπικών Συνελεύσεων (Τ.Σ.) και Ειδικών Συνελεύσεων (Ειδ. Σ.), τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων τους, τη σχέση τους με τις Γενικές Συνελεύσεις και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών τους.

β) Τη χρονική διάρκεια του συνεταιρισμού η οποία μπορεί να είναι απεριόριστη.

γ) Την υποχρέωση τήρησης πρόσθετων βιβλίων.

δ) Θέματα σχετικά με την κοινή χρήση περιουσιακών στοιχείων των μελών.

ε) Τους όρους παροχής εργασίας των μελών και παράδοσης της παραγωγής στο συνεταιρισμό, επεξεργασίας, διακίνησης και εμπορίας της από αυτόν καθώς και τις δυνατότητες παροχής προσωπικής εργασίας των μελών.

Άρθρο 6

Έγκριση – Καταχώρηση Καταστατικού

1. Το Καταστατικό εγκρίνεται από το ειρηνοδικείο της περιφέρειας όπου εδρεύει ο Αγροτικός Συνεταιρισμός.

2. Για την έγκριση του Καταστατικού υποβάλλεται στο ειρηνοδικείο αίτηση από το προσωρινό Δ.Σ., που εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

3. Αν το Καταστατικό δεν είναι σύννομο, το ειρηνοδικαίο καλεί το προσωρινό Δ.Σ. να προβεί στις απαραίτητες διορθώσεις μέσα σε πέντε (5) ημέρες. Στη συνέχεια εκδίδεται απόφαση του ειρηνοδικαίου και εάν αποδέχεται την αίτηση, καταχωρείται το Καταστατικό στο βιβλίο μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών, που τηρείται στο ειρηνοδικείο με μνεία του αριθμού της σχετικής απόφασης. Από την καταχώρηση αυτήν ο αγροτικός συνεταιρισμός αποκτά νομική προσωπικότητα. Η ίδια διαδικασία τηρείται και για την τροποποίηση του Καταστατικού. Σε κάθε περίπτωση κυρωμένο αντίγραφο της απόφασης και του Καταστατικού αποστέλλεται από το ειρηνοδικείο στη Διεύθυνση Αγροτικών Συνεταιρισμών του Υπουργείου Γεωργίας.

4. Κατά της απορριπτικής απόφασης του ειρηνοδικείου μπορεί να ασκηθεί έφεση στο μονομελές πρωτοδικείο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΜΕΛΗ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 7

Μέλη

1. Μέλη Αγροτικού Συνεταιρισμού μπορεί να γίνουν ενήλικα φυσικά πρόσωπα, που είναι κάτοχοι ή μισθωτές εκμεταλλεύσεων σε οποιονδήποτε κλάδο της αγροτικής οικο-

νομίας, στις οποίες απασχολούνται κατά κύριο λόγο και ο κλάδος αυτός να προβλέπεται από τον καταστατικό σκοπό του Συνεταιρισμού. Επίσης μπορεί να γίνουν μέλη εκκλησιαστικά ή κοινωφελή ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με τις ίδιες ως άνω προϋποθέσεις. Για την ίδια αγροτική εκμετάλλευση γίνονται δεκτοί στο Συνεταιρισμό, ο αρχηγός της εκμετάλλευσης και τυχόν ενήλικα τέκνα του, με τα οποία την εκμεταλλεύεται από κοινού. Δεν υπάρχει περιορισμός για την εισδοχή μελών στους ελεύθερους Δασικούς και Αλιευτικούς Συνεταιρισμούς Εργασίας.

2. Μέλος Αγροτικού Συνεταιρισμού δεν μπορεί να είναι μέλος και σε άλλον Αγροτικό Συνεταιρισμό του ίδιου σκοπού και στην ίδια περιφέρεια.

3. Η ιδιότητα του ιδρυτικού μέλους Αγροτικού Συνεταιρισμού αποκτάται από την καταχώρηση του Καταστατικού στο βιβλίο μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών, σύμφωνα με το άρθρο 6 και την καταβαλή της συνεταιρικής μερίδας, σύμφωνα με το άρθρο 13 του παρόντος.

Άρθρο 8

Κωλύματα

1. Δεν μπορεί να γίνει μέλος Αγροτικού Συνεταιρισμού όποιος:

α) Ασκει δραστηριότητες ανταγωνιστικές με εκείνες του συνεταιρισμού.

β) Βλάπτει τα συμφέροντα του Συνεταιρισμού με οποιονδήποτε τρόπο.

γ) Τελεί υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη.

δ) Έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή εκ δόλου πλημμέλημα, σε βάρος της περιουσίας Αγροτικής Συνεταιριστικής Οργάνωσης ή του Δημοσίου. Στην περίπτωση αυτή η απαγόρευση ισχύει μέχρι της διαγραφής της ποινής από το ποινικό μητρώο σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2. Το Καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλες προϋποθέσεις ή κωλύματα για μη συμμετοχή στην Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση, αρκεί να μην δυσχεραίνεται η ελεύθερη εγγραφή μελών. Οι σχετικές διατάξεις ισχύουν μόνο για τα μετά από αυτές εγγραφόμενα μέλη.

Άρθρο 9

Διαδικασία εγγραφής μέλους

1. Η εγγραφή μέλους στο Συνεταιρισμό γίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου. Αν η αίτηση απορριφθεί ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει στη Γενική Συνέλευση, η οποία αποφασίζει οριστικά. Οι λοιποί όροι και η διαδικασία εγγραφής ορίζονται από το Καταστατικό. Αν η Γενική συνέλευση απορρίψει την αίτηση εγγραφής, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να προσφύγει στο αρμόδιο ειρηνοδικείο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης.

2. Το Δ.Σ. υποχρεούται να ενημερώνει στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους το ειρηνοδικείο για κάθε μεταβολή των μελών του.

Άρθρο 10

Υποχρεώσεις και δικαιώματα του μέλους

1. Κάθε μέλος του Αγροτικού Συνεταιρισμού υποχρεούται:

α) Να παραμένει μέλος του Συνεταιρισμού για όσο χρόνο προβλέπει το Καταστατικό

του, εκτός εάν συντρέχει σπουδαίος λόγος πρόωρης αποχώρησής του, τον οποίο υποχρεούται να δηλώσει έξι (6) τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.

Η διαδικασία και οι λοιποί όροι αποχώρησης ορίζονται στο Καταστατικό.

β) Να καταβάλλει τη συνεταιρική μερίδα. Μέλος που καθυστερεί έστω και μία δόση της συνεταιριστικής μερίδας δεν έχει δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση και δικαίωμα εκλέγεσθαι.

2. Κάθε μέλος του Αγροτικού Συνεταιρισμού δικαιούται:

α) Να εκλέγει και να εκλέγεται στο Διοικητικό και το Εποπτικό Συμβούλιο καθώς και ως αντιπρόσωπος σε ανώτερου βαθμού Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση και Κοινοπραξία.

β) Να ζητεί πληροφορίες σχετικά με την πορεία των υποθέσεων του Συνεταιρισμού. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει τις σχετικές πληροφορίες στην πρώτη, μετά την υποβολή της αίτησης, Γενική Συνέλευση των μελών.

γ) Να συμμετέχει στη Γενική Συνέλευση και να παίρνει αντίγραφο των πρακτικών αυτής καθώς και αντίγραφο του ισολογισμού και του λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσης.

δ) Να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου των ατομικών του λογαριασμών και των αποφάσεων των οργάνων διοίκησης του Συνεταιρισμού, σύμφωνα με τους όρους του Καταστατικού.

ε) Να συμμετέχει στο καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης και στο προϊόν της εκκαθάρισης.

Άρθρο 11

Αποχώρηση – Θάνατος μέλους

1. Ο συνεταίρος δεν μπορεί να αποχωρήσει από το Συνεταιρισμό, πριν περάσει ο χρόνος για τον οποίο έχει δεσμευτεί, εκτός αν συντρέχει σπουδαίος λόγος.

2. Ο συνεταίρος δηλώνει τη θέλησή του να αποχωρήσει από το Συνεταιρισμό, τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.

Η δήλωση αποχώρησης είναι ελεύθερα ανακλητή, κατά τη διάρκεια της διαχειριστικής περιόδου μέσα στην οποία υποβλήθηκε και ισχύει για το τέλος αυτής.

3. Ο συνεταίρος που αποχωρεί αναλαμβάνει την ονομαστική αξία της συνεταιρικής μερίδας ή του τμήματός της, που έχει ήδη καταβάλει, με ανάλογη μείωσή της, σε περίπτωση ζημιών του Συνεταιρισμού.

Το Καταστατικό καθορίζει τη διαδικασία απόδοσης της συνεταιρικής μερίδας.

4. Αν ο συνεταίρος που ζήτησε να αποχωρήσει είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή του Εποπτικού Συμβουλίου ή αντιπρόσωπος του Συνεταιρισμού σε Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση ανώτερου βαθμού, εκπίπτει αυτοδίκαια από το αξίωμά του από την ημέρα που δήλωσε ότι αποχωρεί. Η ανάκληση της δήλωσης αποχώρησης δεν επιφέρει αναβίωση του αξιώματός του.

5. Αν η Γενική Συνέλευση του Συνεταιρισμού αποφασίσει τη μεταβολή του σκοπού ή τη συγχώνευσή του με άλλον ή με άλλους Συνεταιρισμούς, τα μέλη που διαφωνούν μπορεί να αποχωρούν από το Συνεταιρισμό και πριν περάσει ο χρόνος για τον οποίο έχουν δεσμευτεί.

Η δήλωση για την αποχώρηση υποβάλλεται στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη λήψη της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης, μπορεί δε αυτή να ανακληθεί μέσα σε ένα (1) μήνα από τότε που υποβλήθηκε.

Η αποχώρηση επέρχεται με τη δημοσίευση της εγκριτικής δικαστικής απόφασης της τροποποίησης του Καταστατικού ή με την πραγματοποίηση της συγχώνευσης.

6. Ο συνεταίρος υποχρεούται να επανορθώσει κάθε ζημία του Συνεταιρισμού από την πρόωγη λύση της συνεταιριστικής σχέσης, χωρίς σπουδαίο λόγο, η συνδρομή του οποίου διαπιστώνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Το ύψος της ζημίας προσδιορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

7. Σε περίπτωση θανάτου μέλους του Συνεταιρισμού, ο κληρονόμος ή, όταν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι, αυτός που υποδείχθηκε με έγγραφη συμφωνία, εφόσον έχει τις προϋποθέσεις, υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πέθανε. Άλλως, η ονομαστική αξία της συνεταιριστικής μερίδας του, μειωμένη ανάλογα όταν υπάρχει ζημία, αποδίδεται στους κληρονόμους του στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου στη διάρκεια της οποίας επήλθε ο θάνατος του μέλους.

Άρθρο 12

Διαγραφή μέλους

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο, με αιτιολογημένη απόφασή του, υποχρεούται να διαγράφει το μέλος του Συνεταιρισμού όταν:

α) δεν έχει πλέον τις προϋποθέσεις εγγραφής του,

β) επήλθε στο πρόσωπό του ένα από τα κωλύματα εγγραφής,

γ) βλάπτει με πρόθεση τα συμφέροντα του συνεταιρισμού ή αδικαιολόγητα δεν εκπληροί τις προς αυτόν υποχρεώσεις του.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο, πριν από την απόφασή του περί διαγραφής συνεταίρου, τάσσει σ' αυτόν δεκαήμερη προθεσμία για παροχή εξηγήσεων και άρση του λόγου διαγραφής, αν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

3. Στις περιπτώσεις της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, επιτρέπεται προσφυγή του διαγραφέντος στην πρώτη Γενική Συνέλευση.

4. Κατά των παραπάνω αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης επιτρέπεται προσφυγή του διαγραφέντος στο ειρηνοδικείο εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης. Το ειρηνοδικείο δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και η απόφασή του δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.

5. Η διαγραφή επέρχεται δέκα (10) ημέρες μετά την κοινοποίηση της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης ή του Διοικητικού Συμβουλίου ή από τη δημοσίευση της δικαστικής απόφασης.

6. Το Δ.Σ. αποφασίζει αν το μέλος που διαγράφεται δικαιούται να αναλάβει την αξία της συνεταιριστικής του μερίδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ - ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 13

Συνεταιριστική μερίδα

1. Συνεταιριστική μερίδα είναι το χρηματικό ποσό με το οποίο κάθε μέλος συμμετέχει

στα κεφάλαια του Συνεταιρισμού και εκφράζει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμμετοχή. Κάθε συνεταίρος υποχρεούται να έχει μία τουλάχιστον συνεταιρική μερίδα.

2. Το Καταστατικό προβλέπει το ύψος της συνεταιρικής μερίδας, τις χρονικές δόσεις καταβολής της και τον αριθμό των μερίδων των συνεταίρων. Το ύψος της συνεταιρικής μερίδας δεν μπορεί να είναι μικρότερο των πενήντα χιλιάδων (50.000) δραχμών και ο χρόνος καταβολής δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των τριών (3) ετών.

3. Η συνεταιρική μερίδα είναι αδιαίρετη, αμεταβίβαστη και ίση για όλους τους συνεταίρους.

4. Το Καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη δυνατότητα απόκτησης περισσότερων της μιας συνεταιρικών μερίδων εκ μέρους των μελών και τις από αυτές απορρέουσες υποχρεώσεις και δικαιώματα, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 14 παρ. 1 και 16 παρ. 2 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 14

Ευθύνη του συνεταίρου για υποχρεώσεις του συνεταιρισμού

1. Για τις υποχρεώσεις του Συνεταιρισμού προς τρίτους τα μέλη ευθύνονται περιορισμένα στο εξαπλάσιο του ύψους της συνεταιρικής μερίδας. Το Καταστατικό μπορεί να προβλέπει και θέσπιση υψηλότερου ορίου ευθύνης των συνεταίρων.

Όταν από τον ισολογισμό της οικονομικής χρήσης προκύπτει ότι οι υποχρεώσεις του Συνεταιρισμού δεν καλύπτονται από τη συνολική συνεταιρική ευθύνη των μελών τους και την αξία των περιουσιακών στοιχείων του Συνεταιρισμού, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση των μελών για την αύξηση του ποσού της ευθύνης μέχρι να καλυφθεί το ποσό των υποχρεώσεων του Συνεταιρισμού και για ίσο ποσό για κάθε συνεταιρική μερίδα των μελών.

2. Η προσωπική ευθύνη των συνεταίρων απέναντι στους δανειστές του Συνεταιρισμού γεννάται όταν οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και οι Κοινοπραξίες τους αδυνατούν να πληρώσουν τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους και μόνον όταν κατά τη σύνταξη του ισολογισμού διαπιστωθεί ότι οι υποχρεώσεις του Συνεταιρισμού υπερβαίνουν το ενεργητικό κατά το διπλάσιο του συνολικού ποσού των κεφαλαίων του Συνεταιρισμού, που προέρχεται από τις καταβεβλημένες μερίδες και τα δημιουργούμενα από το άρθρο 30 αποθεματικά.

Το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλεί αμέσως τη Γενική Συνέλευση με θέμα τον επιμερισμό των ακάλυπτων χρεών του Συνεταιρισμού στα μέλη του, εντός πάντοτε του ορίου ευθύνης τους, προς την οποία υποβάλλει και πίνακα του επιμεριζόμενου χρέους του Συνεταιρισμού.

Ο πίνακας αυτός υποβάλλεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, αμέσως μετά την έγκρισή του από τη Γενική Συνέλευση, που αποφαινεται με τη συνήθη απαρτία και πλειοψηφία, στο ειρηνοδικείο της έδρας του Συνεταιρισμού και κηρύσσεται από αυτό εκτελεστός.

3. Ο συνεταίρος ευθύνεται με τον ίδιο τρόπο και μετά την έξοδό του από το Συνεταιρισμό για χρέη που δημιουργήθηκαν όταν ήταν μέλος ή για προηγούμενα χρέη που αποδέχθηκε κατά την εγγραφή του. Η αξίωση του Συνεταιρισμού ή τρίτων κατά του συνεταίρου παραγράφεται μετά παρέλευση πενταετίας από την έξοδό του.

4. Η ευθύνη του συνεταίρου παύει μετά την παρέλευση ενός (1) έτους από την ημερομηνία που περατώθηκε η εκκαθάριση του Συνεταιρισμού, στην περίπτωση της πτώχευσης ή διάλυσής του, εκτός αν μέσα στο έτος έχει ασκηθεί εναντίον του αγωγή.

5. Δεν διατάσσεται προσωπική κράτηση κατά του συνεταίρου για χρέη του Συνεταιρισμού προς τρίτους και το Δημόσιο.

Άρθρο 15

Υποχρεώσεις των συνεταίρων προς τρίτους

1. Οι δανειστές μέλους Αγροτικού Συνεταιρισμού δεν έχουν δικαίωμα στη συνεταιρική μερίδα, στα πλεονάσματα της χρήσης και στα κινητά ή ακίνητα που τυχόν η χρήση τους έχει παραχωρηθεί από το μέλος στο Συνεταιρισμό, προτού γεννηθεί το δικαίωμα του δανειστή.

2. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση ή λήψη ασφαλιστικών μέτρων για χρέη των συνεταίρων προς τρίτους:

α) Το αντάλλαγμα για την χρήση των περιουσιακών στοιχείων που έχουν παραχωρηθεί στο Συνεταιρισμό.

β) Τα προϊόντα της παραγωγής των μελών που παραδόθηκαν στο Συνεταιρισμό για πώληση ή διάθεση στην αγορά, αυτούσια ή μετά από μεταποίηση ή επεξεργασία.

γ) Το τίμημα των προϊόντων της περίπτωσης β'.

3. Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση στα χέρια του συνεταρισμού από τρίτους ως τρίτου:

α) Χρημάτων που έχουν ληφθεί από πιστωτικά ιδρύματα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους του.

β) Απαιτήσεων για παροχές σε είδος του Συνεταιρισμού προς τα μέλη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Άρθρο 16*

Γενική Συνέλευση μελών – Αρμοδιότητες

1. Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο του Συνεταιρισμού και απαρτίζεται από όλα τα μέλη του.

2. Στη Γενική Συνέλευση κάθε μέλος έχει μία ψήφο. Τα μέλη μετέχουν και ψηφίζουν στη Γενική Συνέλευση αυτοπροσώπως.

3. Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει για κάθε θέμα για το οποίο δεν προβλέπεται άλλο αρμόδιο όργανο.

Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης ανήκουν:

α) Η τροποποίηση του Καταστατικού.

* (Όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2181/94)

β) Η συγχώνευση, η παράταση της διάρκειας και η διάλυση του Συνεταιρισμού.

γ) Η ψήφιση και η τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού λειτουργίας του Συνεταιρισμού και του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης Προσωπικού.

δ) Η συμμετοχή του Συνεταιρισμού σε κοινές επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, σε Συνεταιριστικές Οργανώσεις ανώτερου βαθμού ή σε Συνεταιριστικές Εταιρείες του άρθρου 39 και η αποχώρησή του από αυτές.

ε) Η εκλογή, ανάκληση, αντικατάσταση και απαλλαγή από κάθε ευθύνη των μελών του Διοικητικού και του Εποπτικού Συμβουλίου, καθώς και των αντιπροσώπων σε Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

στ) Η έγκριση για την αγορά ή την πώληση ακινήτου ή την ίδρυση βιοτεχνίας ή βιομηχανίας, καθώς και η έγκριση για τη σύναψη δανείου για τους σκοπούς αυτούς και ο καθορισμός του ανώτατου ορίου και των όρων χορήγησης δανείων προς τα μέλη του.

ζ) Η έγκριση του Ισολογισμού και του Λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσης και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πλεονασμάτων της χρήσης ή της επιβάρυνσης των μελών από τυχόν ζημιές.

η) Η επιβολή ειδικής εισφοράς στα μέλη του Συνεταιρισμού για την εκπλήρωση συγκεκριμένων σκοπών, που πρέπει απαραίτητα να αναφέρονται στο Καταστατικό.

θ) Η έγκριση του προγράμματος δράσης και ανάπτυξης του Συνεταιρισμού για τα επόμενα έτη και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός.

ι) Κάθε άλλο θέμα το οποίο προβλέπεται στο Καταστατικό καθώς και ο ετήσιος προϋπολογισμός δαπανών.

4. Η Γενική Συνέλευση μπορεί με απόφασή της να μεταβιβάζει στο Διοικητικό Συμβούλιο την άσκηση των αρμοδιοτήτων της για την αγορά ή πώληση ακινήτου και τη σύναψη δανείου για το σκοπό αυτόν, καθώς και να εξουσιοδοτεί το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσα στα πλαίσια του προϋπολογισμού που εγκρίθηκε, για μεταφορά κονδυλίων από ένα λογαριασμό σε άλλον.

Άρθρο 17

Σύγκληση – Ημερήσια διάταξη

1. Η Γενική Συνέλευση συγκαλείται από το Διοικητικό Συμβούλιο σε τακτική σύνοδο μία φορά το έτος. Η συνέλευση πραγματοποιείται στην έδρα του Συνεταιρισμού μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τη λήξη της χρήσης.

Η διαδικασία της σύγκλησης καθορίζεται από το Καταστατικό.

2. Το Διοικητικό ή το Εποπτικό Συμβούλιο μπορεί να συγκαλούν έκτακτη Γενική Συνέλευση για λόγους οι οποίοι προβλέπονται από το νόμο ή το Καταστατικό ή όταν τούτο επιβάλλεται από το συμφέρον του Συνεταιρισμού.

3. Το ένα πέμπτο (1/5) των μελών του Συνεταιρισμού μπορεί να ζητήσει από το Διοικητικό Συμβούλιο τη σύγκληση έκτακτης Γενικής Συνέλευσης.

Αν το Διοικητικό Συμβούλιο δεν συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την υποβολή της αίτησης, τα παραπάνω μέλη έχουν δικαίωμα σύγκλησής της.

4. Το ίδιο ποσοστό μελών της παρ. 3 μπορεί να ζητήσει, κατά τους όρους του Καταστατικού, την εγγραφή θεμάτων στην ημερησία διάταξή της. Η εγγραφή των θεμάτων αυτών είναι υποχρεωτική.

5. Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει μόνο στα θέματα τα οποία περιλαμβάνονται στην πρόσκληση. Θέματα αναβολής ή διακοπής της Συνέλευσης, σύγκλησης νέας ή εγγραφής νέων μελών, δεν είναι αναγκαίο να αναγράφονται στην πρόσκληση.

6. Της Γενικής Συνέλευσης προεδρεύει προσωρινά ο πρόεδρος του Δ.Σ., για τη διαπίστωση της απαρτίας και μέχρι της εκλογής του οριστικού προέδρου αυτής, ο οποίος εκλέγεται με ψηφοφορία, όπως ορίζει το Καταστατικό.

Ο πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης προτείνει δύο πρακτικογράφους και δύο ψηφολέκτες, οι οποίοι εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση.

Άρθρο 18

Απαρτία

1. Η Γενική Συνέλευση συνεδριάζει έγκυρα, εφόσον στην αρχή της συνεδρίασης είναι παρόντα τα μισά τουλάχιστον μέλη (απαρτία).

2. Αν στην πρώτη συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης δεν διαπιστωθεί απαρτία, η Γενική Συνέλευση συνέρχεται χωρίς νέα πρόσκληση στον ίδιο τόπο, την ίδια ημέρα και ώρα της επόμενης εβδομάδας και με τα ίδια θέματα ημερησίας διάταξης.

Τη φορά αυτή υπάρχει απαρτία ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρισταμένων μελών.

3. Για θέματα που απαιτείται η αυξημένη πλειοψηφία της παρ. 1 του άρθρου 19, η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία αν είναι παρόντα τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των μελών. Άλλως, αναβάλλεται η Συνέλευση και συνέρχεται χωρίς νέα πρόσκληση στον ίδιο τόπο, την ίδια ημέρα και ώρα της επόμενης εβδομάδας και με τα ίδια ειδικά θέματα της ημερησίας διάταξης. Τη φορά αυτή υπάρχει απαρτία αν είναι παρόντα τα μισά τουλάχιστον μέλη.

4. Τα μέλη που έχουν δικαίωμα ψήφου περιλαμβάνονται σε πίνακα που αναρτά το Δ.Σ. στο χώρο συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης μετά από σχετική διαπίστωση.

Άρθρο 19

Απόφαση

1. Για τη λήψη απόφασης από τη Γενική Συνέλευση στα θέματα της ημερησίας διάταξης απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν ορίζεται διαφορετικά από τον παρόντα νόμο.

Για τα παρακάτω θέματα απαιτείται πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών που συγκροτούν την απαρτία, στην αρχή της Γενικής Συνέλευσης.

- α) Παράταση της διάρκειας ή διάλυση του Συνεταιρισμού.
- β) Μεταβολή του σκοπού ή συγχώνευση του Συνεταιρισμού.
- γ) Τροποποίηση του Καταστατικού του Συνεταιρισμού.
- δ) Εκποίηση ή δωρεά ακινήτων του Συνεταιρισμού.
- ε) Ανάκληση μελών Διοικητικού, Εποπτικού Συμβουλίου και Αντιπροσώπων σε ανώτερου βαθμού Οργανώσεις.

2. Η ψηφοφορία γίνεται όπως ορίζει το Καταστατικό. Η ψηφοφορία είναι μυστική για τα παρακάτω θέματα:

- α) Αρχαιρεσίες.
- β) Παροχή εμπιστοσύνης.

γ) Απαλλαγή από ευθύνη.

δ) Προσωπικά θέματα.

3. Τα μέλη του Διοικητικού και του Εποπτικού Συμβουλίου δεν έχουν δικαίωμα ψήφου σε θέματα απαλλαγής από ευθύνη τους στο Συνεταιρισμό.

Άρθρο 20

Ακύρωση απόφασης

1. Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που έχει ληφθεί κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου ή του Καταστατικού υπόκειται σε ακύρωση.

2. Η ακύρωση κηρύσσεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της Συνεταιριστικής Οργάνωσης μετά από αίτηση του ενός έκτου (1/6) των μελών του Συνεταιρισμού ή των αντιπροσώπων ή μελών που ειδικά θίγεται από την απόφαση.

Η αίτηση για την ακύρωση πρέπει να ασκηθεί μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη λήψη της απόφασης.

Αν πρόκειται για ακύρωση εκλογής ή ανάκλησης μελών του Διοικητικού ή του Εποπτικού Συμβουλίου ή αντιπροσώπων, η αίτηση πρέπει να ασκηθεί μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη λήψη της απόφασης.

Το δικαστήριο δικάζει την αίτηση κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και η απόφαση δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.

3. Αν η ακυρωτική απόφαση αφορά την εκλογή ενός ή περισσότερων μελών του Διοικητικού ή του Εποπτικού Συμβουλίου, για τα οποία δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί, τα υπόλοιπα μέλη, εφόσον είναι περισσότερα από τα μισά του όλου αριθμού τους, συγκαλούν τη Γενική Συνέλευση με μόνο θέμα την εκλογή ισάριθμων μελών που ακυρώθηκε η εκλογή τους.

Σε κάθε άλλη περίπτωση με την ακυρωτική απόφαση διορίζεται συγχρόνως προσωρινό Διοικητικό ή Εποπτικό Συμβούλιο από μέλη του Συνεταιρισμού και διατάσσεται η διενέργεια εκλογών για ανάδειξη Διοικητικού ή Εποπτικού Συμβουλίου ή μελών αυτών μέσα σε ένα (1) μήνα από τη δημοσίευση της απόφασης.

Άρθρο 21

Τοπικές Συνελεύσεις – Ειδικές Συνελεύσεις

1. Το Καταστατικό του Αγροτικού Συνεταιρισμού μπορεί να προβλέπει τη λειτουργία Τοπικών ή Ειδικών Συνελεύσεων των μελών του.

2. Το Καταστατικό του Αγροτικού Συνεταιρισμού καθορίζει τον τρόπο λειτουργίας της Τοπικής ή της Ειδικής Συνέλευσης και τη σχέση τους με το Διοικητικό Συμβούλιο.

Άρθρο 22

Διοικητικό Συμβούλιο – Συγκρότηση – Αρμοδιότητες – Λειτουργία

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού αποτελείται από πέντε (5) τουλάχιστον μέλη που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μελών. Ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνεταιρισμού ορίζεται από το Καταστατικό και είναι περιττός. Στο Δ.Σ. μετέχει επιπλέον και εκπρόσωπος του προσωπικού αν τρεις (3)

μήνες πριν από τις εκλογές ο αριθμός των μελών του μόνιμου προσωπικού του Συνεταιρισμού είναι μεγαλύτερος από είκοσι (20). Ο εκπρόσωπος του προσωπικού συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου μόνο σε θέματα προσωπικού.

2. Το Δ.Σ. εκπροσωπεί το Συνεταιρισμό δικαστικά και εξώδικα και αποφασίζει για όλα τα θέματα, που αφορούν τη διοίκηση και διαχείρισή του μέσα στα πλαίσια του νόμου, του Καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης. Το Δ.Σ. μπορεί να ορίζει ότι ο πρόεδρος του εκπροσωπεί το Συνεταιρισμό δικαστικά και εξώδικα και να μεταβιβάζει την άσκηση και άλλων αρμοδιοτήτων του ή αναθέτει τη διεξαγωγή ορισμένων εργασιών και την υπογραφή των σχετικών πράξεων κα εγγράφων σε ένα από τα μέλη του ή σε υπάλληλο του Συνεταιρισμού.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μία φορά το μήνα. Οι συνεδριάσεις του δεν είναι δημόσιες.

4. Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία, όταν τα παρόντα μέλη του είναι περισσότερα από τα απόντα και αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του προέδρου.

5. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορεί να μετέχει στις συνεδριάσεις του όταν συζητούνται θέματα που αφορούν άμεσα αυτό, ή σύζυγο ή τέκνα του.

6. Αν ο πρόεδρος ή μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι αντίδικοι του Συνεταιρισμού, το Συνεταιρισμό εκπροσωπεί το Εποπτικό Συμβούλιο ή το από αυτό εξουσιοδοτημένο μέλος του.

Άρθρο 23*

Αρχαιρεσίες

1. Οι εκλογές στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις για την ανάδειξη του Διοικητικού Συμβουλίου, του Εποπτικού Συμβουλίου και των αντιπροσώπων γίνονται ταυτόχρονα. Διενεργούνται από εφορευτική επιτροπή, η οποία εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση των μελών και αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη. Στις εκλογές των δευτεροβάθμιων, τριτοβάθμιων, κοινοπραξιών και της ΠΑΣΕΓΕΣ παρίσταται δικαστικός αντιπρόσωπος διοριζόμενος από το αρμόδιο δικαστήριο.

2. Δικαίωμα συμμετοχής στις αρχαιρεσίες και εκλογής στα όργανα διοίκησης των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων έχουν όλα τα μέλη που έχουν εγγραφεί στο Συνεταιρισμό τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν από την οριζόμενη εκάστοτε ημερομηνία σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης. Αποδοχή αίτησης εγγραφής μετά την πρόσκληση για τη σύγκληση Γενικής Συνέλευσης και μέχρι την έναρξη των εργασιών δεν επιτρέπεται.

3. Οι εκλογές διεξάγονται με μυστική ψηφοφορία με το σύστημα των συνδυασμών. Κάθε ψηφοδέλτιο συνδυασμού περιλαμβάνει κατά αλφαβητική σειρά τους υποψηφίους για το Διοικητικό Συμβούλιο και το Εποπτικό Συμβούλιο και τους υποψηφίους αντιπροσώπους. Στις εκλογές μπορούν να συμμετέχουν μεμονωμένοι υποψήφιοι και συνδυασμοί, ανεξάρτητα από τον αριθμό των υποψηφίων που περιλαμβάνουν.

4. Κάθε μέλος του Συνεταιρισμού ψηφίζει όσους υποψηφίους του συνδυασμού της προτίμησής του επιθυμεί, μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού των μελών του εκλεγόμενου οργάνου, με σταυρό που σημειώνεται δίπλα στο όνομα κάθε υποψηφίου. Ψηφοδέλτια που δεν έχουν σταυρό προτίμησης ή έχουν σταυρούς περισσότερους από τον

* (Όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2181/94)

αριθμό των συμβούλων που θα εκλεγούν είναι έγκυρα και υπολογίζονται υπέρ του συνδυασμού, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι σταυροί προτίμησης.

5. Οι έδρες του Διοικητικού Συμβουλίου κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών ανάλογα με την εκλογική τους δύναμη. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του Διοικητικού Συμβουλίου. Το πηλίκο της διαίρεσης και σε περίπτωση ύπαρξης κλάσματος ο πλησιέστερος προς το κλάσμα ακέραιος αριθμός, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Αν το κλάσμα ισούται με το μισό της μονάδας, ως εκλογικό μέτρο θεωρείται ο μεγαλύτερος ακέραιος αριθμός. Κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες στο διοικητικό συμβούλιο, όσες φορές χωράει το εκλογικό μέτρο στον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε. Μεμονωμένος υποψήφιος εκλέγεται μόνο αν λάβει αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων ίσο τουλάχιστον με το εκλογικό μέτρο. Οι έδρες που μένουν αδιάθετες κατανέμονται από μία στους συνδυασμούς εκείνους που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα και συγκεντρώνουν υπόλοιπο ψηφοδελτίων μεγαλύτερο από το ένα τρίτο (1/3) του εκλογικού μέτρου κατά τη σειρά του αριθμού των υπολοίπων. Οι έδρες που μένουν αδιάθετες και μετά την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών που έχουν το μεγαλύτερο υπόλοιπο ψηφοδελτίων κατά τη σειρά της επιτυχίας. Σε περίπτωση ισοδυναμίας γίνεται κλήρωση.

6. Από κάθε συνδυασμό εκλέγονται όσοι συγκεντρώνουν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης. Οι υπόλοιποι υποψήφιοι του συνδυασμού είναι αναπληρωματικοί κατά τη σειρά του αριθμού των σταυρών προτίμησης που έλαβαν. Σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση.

7. Η διάρκεια της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου, του Εποπτικού Συμβουλίου και των αντιπροσώπων είναι τριετής.

8. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτείται σε σώμα αμέσως μετά την εκλογή του, εκλέγει μεταξύ των μελών του πρόεδρο, αντιπρόεδρο, γενικό γραμματέα και ταμιά, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου, η από τα μέλη του απόφαση ανάκλησης και ανακατανομής αξιωμαίων μεταξύ των ίδιων προσώπων είναι δυνατή μόνο με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του.

9. Δεν μπορεί να εκλεγεί μέλος στα όργανα των συνεταιριστικών οργανώσεων εκείνος που:

α) Καταδικάστηκε με αμετάκλητη απόφαση σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, απάτη, υπεξαίρεση (κοινή ή στην υπηρεσία), εκβίαση, πλαστογραφία, ψευδορκία, απιστία, δωροδοκία, παράβαση καθήκοντος, υπαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης, υπεξαγωγής εγγράφου, λαθρεμπορία, κατοχή, χρήση και εμπορία ναρκωτικών.

β) Στερήθηκε τα πολιτικά του δικαιώματα, για όσο χρόνο διαρκεί η στέρηση.

γ) Ασκεί ή μετέχει μέσω της συζύγου του ή των συννοικούντων τέκνων του σε επιχείρηση με σκοπούς όμοιους με εκείνους, που επιδιώκει ο συνεταιρισμός.

10. Εάν κατά τη διάρκεια της θητείας των οργάνων των συνεταιριστικών οργανώσεων δημιουργηθεί σε μέλος του κώλυμα από τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, το μέλος αυτό εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμά του.

Άρθρο 24

Ευθύνη μελών Διοικητικού Συμβουλίου – Αποζημίωση

1. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ευθύνονται σύμμετρα για κάθε ζημία που υπαίτια προκάλεσαν στο Συνεταιρισμό κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο, το Εποπτικό Συμβούλιο ή το ένα δέκατο (1/10) τουλάχιστον του αριθμού των μελών του Συνεταιρισμού ή των αντιπροσώπων μπορεί να ασκήσουν αγωγή αποζημίωσης του Συνεταιρισμού εναντίον μέλους ή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου με αίτημα την αποκατάσταση της ζημιάς.

3. Το Καταστατικό της Συνεταιριστικής Οργάνωσης δύναται να προβλέπει την παροχή αποζημίωσης στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την απασχόλησή τους με τις υποθέσεις του Συνεταιρισμού. Το ύψος της αποζημίωσης καθορίζεται από τη Γενική Συνέλευση και είναι ανεξάρτητο από τα έξοδα κίνησης και παράστασης και από άλλες δαπάνες που γίνονται για το Συνεταιρισμό και αποδίδονται στα μέλη, κατά τους όρους του Καταστατικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΠΟΠΤΕΙΑ - ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 25

Εποπτικό Συμβούλιο

1. Η εποπτεία και ο έλεγχος της διοίκησης και της διαχείρισης των υποθέσεων των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Κοινοπραξιών τους ασκείται από το Εποπτικό Συμβούλιο.

2. Το Εποπτικό Συμβούλιο αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη, ένα από τα οποία εκλέγεται ως πρόεδρος. Για την εκλογή, συγκρότηση και λειτουργία του Εποπτικού Συμβουλίου εφαρμόζεται ανάλογα το άρθρο 23 του παρόντος. Δεν μπορεί να εκλεγεί μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου συνεταιίρος που κατά την προηγούμενη θητεία ήταν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ίδιας Αγροτικής Συνεταιριστικής Οργάνωσης ή Κοινοπραξίας καθώς και οργανώσεων ανώτερου βαθμού στις οποίες μετέχει η Οργάνωση.

Ο συνεταιίρος δεν μπορεί να είναι συγχρόνως μέλος Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Κοινοπραξιών τους.

3. Έργο του Εποπτικού Συμβουλίου είναι να ελέγχει την τήρηση των διατάξεων του νόμου, του Καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης.

Λαμβάνει γνώση των βιβλίων, εγγράφων και κάθε άλλου στοιχείου αναγκαίου για το λογιστικό - διαχειριστικό έλεγχο και ζητεί πληροφορίες για την πορεία των υποθέσεων των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Κοινοπραξιών τους.

4. Το Εποπτικό Συμβούλιο συντάσσει για κάθε διαχειριστική περίοδο αναλυτική και για κάθε δραστηριότητα κατατοπιστική έκθεση, την οποία υποχρεούται να δημοσιοποιήσει δέκα (10) ημέρες προ της σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης.

5. Το Εποπτικό Συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά στους δύο μήνες.

Άρθρο 26*

Εποπτεία Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Συνεταιριστικών Εταιριών

1. Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί κάθε βαθμού, οι Κοινοπραξίες και Εταιρίες τους, τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους.

2. Η εποπτεία έχει σκοπό:

* (Όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2538/97)

α) Τη νόμιμη λειτουργία των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων των Κοινοπραξιών και των Συνεταιριστικών Εταιριών και ιδίως την τήρηση από τα όργανά τους του νόμου του Καταστατικού και των Κανονισμών.

β) Το διαχειριστικό και λογιστικό έλεγχο των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, των Κοινοπραξιών και των Συνεταιριστικών Εταιριών και γενικά την παρακολούθηση της οικονομικής τους κατάστασης.

γ) Την υποβοήθηση του έργου των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, των Κοινοπραξιών και των Εταιριών τους για την ορθολογική οργάνωση, τη σωστή επιχειρηματική δράση, την αποδοτική λειτουργία και την πληρέστερη άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

δ) Την υποβοήθηση των Εποπτικών Συμβουλίων των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, των Κοινοπραξιών και των Εταιριών τους στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

3. Η εποπτεία του Κράτους στις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις όλων των βαθμίδων, Κοινοπραξίες και Εταιρίες τους, ασκείται από Σώμα Ειδικών Ελεγκτών. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας, ύστερα από γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ καθορίζεται η σύνθεση, διάρθρωση και λειτουργία του Σώματος, ο συνολικός αριθμός των ελεγκτών, οι διαδικασίες επιλογής, πρόσληψης, εκπαίδευσης και μετάθεσης των ελεγκτών, το περιεχόμενο και οι διαδικασίες ελέγχου, τα ειδικότερα καθήκοντα - δικαιώματα και υποχρεώσεις των ελεγκτών. Κατά την εκτέλεση της εργασίας τους οι ελεγκτές είναι ανεξάρτητοι. Οποιαδήποτε παρέμβαση στο έργο τους απαγορεύεται.

Οι δαπάνες λειτουργίας του Σώματος Ειδικών Ελεγκτών καλύπτονται:

α) Από τέλος 0,5% που επιβάλλεται στα πάσης φύσης χορηγούμενα δάνεια από τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, Κοινοπραξίες και Εταιρίες τους στα μέλη τους.

β) Από ετήσια οικονομική ενίσχυση με την καταβολή από τα έσοδα του ΕΛ.Γ.Α., που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη διάταξη του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 1790/1988 (ΦΕΚ 134Α'), όπως αυτή ισχύει κάθε φορά, ποσού ίσου με το 1%. Το ανωτέρω ποσοστό από τα έσοδα του ΕΛ.Γ.Α., δεν υπολογίζεται επί των επιχορηγήσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

γ) Από άλλους πόρους που θα προβλεφθούν από το προεδρικό διάταγμα της παρούσας παραγράφου.

4. Ο έλεγχος του Σώματος Ειδικών Ελεγκτών διακρίνεται σε γενικό και ειδικό.

Ο γενικός έλεγχος είναι αυτεπάγγελτος και διενεργείται μία τουλάχιστον φορά κάθε δύο (2) χρόνια. Η συχνότητα πραγματοποίησης του γενικού ελέγχου θα προσδιοριστεί στο προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων. Ο ειδικός έλεγχος διενεργείται μετά από αίτημα οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

5. Οι ελεγκτές δικαιούνται, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, να ελέγχουν τα βιβλία, τους λογαριασμούς και κάθε άλλο στοιχείο της Συνεταιριστικής Οργάνωσης, που κρίνεται χρήσιμο για την πλήρη και επιτυχή εκτέλεση του έργου τους. Οφείλουν να εξακριβώνουν την αλήθεια και τη νομιμότητα των εγγραφών στα βιβλία και στα διάφορα στοιχεία των ελεγχόμενων, ιδίως δε να ελέγχουν τον ισολογισμό και τον απολο-

γισμό των Συνεταιριστικών Οργανώσεων και να διαπιστώνουν την ακρίβεια, την ειλικρίνεια και τη νομιμότητα των περιεχομένων.

6. Οι ελεγκτές υποβάλλουν το πόρισμα του ελέγχου τους στο Εποπτικό Συμβούλιο με κοινοποίηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Συνεταιριστικής Οργάνωσης ή στο Διοικητικό Συμβούλιο των Συνεταιριστικών Εταιριών για να το ανακοινώσει στην πρώτη μετά τον έλεγχο Γενική συνέλευση των μελών της.

Στη Συνέλευση αυτή δικαιούται να παρίσταται και ο ελεγκτής που διενήργησε τον έλεγχο και αν ακόμη δεν έχει κληθεί να παραστεί.

Στην περίπτωση που τα αρμόδια όργανα της Οργάνωσης που ελέγχθηκε δεν ανακοινώσουν το πόρισμα στην πρώτη Γενική Συνέλευση, τα εποπτικά όργανα του Σώματος Ειδικών Ελεγκτών υποχρεούνται εντός μηνός από την πρώτη Γενική Συνέλευση να απευθύνονται στη Γενική συνέλευση, που συγκαλείται από το Εποπτικό Συμβούλιο των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, με σκοπό την ανακοίνωση του πορίσματος ελέγχου.

Αν από το πόρισμα του ελέγχου προκύπτει ότι έχουν συντελεστεί πράξεις που τιμωρούνται από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα ή των άλλων ειδικών ποινικών νόμων, το ελεγκτικό όργανο υποχρεούται εντός δέκα (10) ημερών να υποβάλει το πόρισμά του ή τη σχετική του έκθεση στην αρμόδια εισαγγελική αρχή.

7. Το Σώμα Ειδικών Ελεγκτών υποχρεούται να συντάσσει και να αποστέλλει στην ΠΑΣΕΓΕΣ και στη Διεύθυνση Αγροτικού Συνεταιρισμού και Ομαδικών Δραστηριοτήτων του Υπουργείου Γεωργίας, έναν (1) τουλάχιστον μήνα πριν από τη διεξαγωγή της τακτικής Γενικής Συνέλευσης, την ετήσια έκθεση για τους ελέγχους που διενήργησαν τα ελεγκτικά όργανα κατά το διάστημα που μεσολάβησε από την προηγούμενη τακτική Γενική Συνέλευση, καθώς και τα αντίστοιχα συμπεράσματά τους, με σκοπό την ανακοίνωσή της στην τακτική Γενική Συνέλευση.

Το Σώμα Ειδικών Ελεγκτών υποχρεούται να συντάσσει και να αποστέλλει στον Υπουργό Γεωργίας και στον πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής, έναν (1) τουλάχιστον μήνα πριν από τη διεξαγωγή της τακτικής Γενικής Συνέλευσης, την ετήσια έκθεση που αφορά τους ελέγχους που διενήργησαν τα ελεγκτικά όργανα στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, Κοινοπραξίες και Εταιρίες τους κατά το διάστημα που μεσολάβησε από την προηγούμενη τακτική Γενική Συνέλευση, καθώς και τα αντίστοιχα συμπεράσματά τους.

Την ως άνω υποχρέωση έχει το Σώμα Ειδικών Ελεγκτών και προς το Νομάρχη και το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, εφόσον ο ελεγχόμενος φορέας έχει την έδρα του στον οικείο νομό ή την οικεία περιφέρεια.

8. Η εποπτεία και ο έλεγχος του Υπουργείου Ανάπτυξης στις Ανώνυμες Συνεταιριστικές Εταιρίες δεν θίγονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού. Οι διατάξεις που αφορούν το διαχειριστικό, λογιστικό και οικονομικό έλεγχο των Συνεταιριστικών Αωνύμων Εταιριών, που ελέγχονται σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, δεν υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο των Σ.Ο.Ε., όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης.

(Συνεχίζεται)

BE YOU, BE COOPER!

NEO ULTRA 25

TAR: 1,0 mgr, NICOTINE: 0,1 mgr

SYNEDIA S.A

*Selected Quality
Tobacco*

COOPER
ultra

500 EXL

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

SYNEDIA

ΤΑΝ ΛΕΜΕ ΛΙΠΑΣΜΑ ΕΝΝΟΟΥΜΕ ΣΥΝΕΛ

ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΛΑ - ΣΥΝΘΕΤΑ - ΜΙΚΤΑ
ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗ ΒΑΣΙΚΗ
Ή ΣΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΛΙΠΑΝΣΗ
ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΠΛΗΡΩΣ ΥΔΑΤΟΔΙΑΛΥΤΑ
ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΜΕ ΙΧΝΟΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΙΚΑ (ΣΥΝΦΕΡΤ)
ΘΕΪΚΟΣ ΧΑΛΚΟΣ - ΘΕΙΑΦΙ
ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΕΔΑΦΟΥΣ - ΦΥΛΛΩΝ - ΝΕΡΩΝ

**ΕΓΓΥΗΣΗ ΟΜΑΛΟΥ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ**

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΔΙΚΤΥΟ
ΠΩΛΗΣΕΩΝ**

Εγγύηση Ποιότητας

ΑΘΗΝΑ: (01) 86.48.715 - 86.48.225. **ΘΕΣ/ΝΙΚΗ:** (031) 54.43.30 - 54.43.31. **ΒΟΛΟΣ:** (0421) 22.536.
ΚΑΒΑΛΑ: (051) 83.69.48 - 83.69.49. **ΗΡΑΚΛΕΙΟ:** (081) 25.65.43

«SINETERISTIKI PORIA»

COOPERATIVE REVIEW

Published by the «FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY»,
25 Koumoundourou Str., 104 37 Athens Greece.

CONTENTS OF No 50/1998

Page

☐ Ar. N. Klimis: The transformation needed for cooperatives judged on the basis of the prospective conditions and needs in the 21 st century: The case of Greece	65
☐ B. I. Ilantzis: The 50 years of the Cooperative Tobacco Union	77
☐ The activities of the Institute of Cooperation	83
☐ G.P. Zaniias: Decisive factors and future orientations of the Common Agricultural Policy	89
☐ M. B. Fefes: C.A.P. reform and the role of cooperatives	97
☐ Our views	105
☐ Obituaries	107
☐ A. Hadjivassiliou: Codification of Law 2169/93	109

«ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ»

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση Επιστημονικού - Ιδεολογικού προβληματισμού

Ιδιοκτήτης: ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Κουμουνδούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437 (τηλ. 5247.162)

Εκδότης - Διευθυντής: Κώστας Παπαγεωργίου, Θησέως 10, Μαρούσι
151 24 - Αθήνα - Τηλ. 8027.807

Συντακτ. Επιτροπή: Γ. Δασκάλου, Β. Λαμπροπούλου - Δημητριάδου, Ο. Κλήμη - Καμινάρη,
Χ. Κανελλακόπουλος, Κ. Παπαγεωργίου

Εισφορές: Για Νομικά Πρόσωπα δρχ. 3.000.

• Για Φυσικά Πρόσωπα δρχ. 2.000 • Για Φοιτητές δρχ. 1.000

Εμβάσματα: Νικ. Πατρίκιο, οδός Καλλιρόης 12
Αθήνα 117.43 (τηλ. 9226.777)

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. 5233.965

Κυκλοφορία: ΙΟΥΛΙΟΣ 1998

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΑΠΛΟΤΗΤΑΣ

Συνδετήρας.

Ένα πολυσύνθετο... απλό «εργαλείο».

Λιτό, λειτουργικό, έξυπνο, σίγουρο, ξεχωριστό, οικονομικό,
αποτελεσματικό, αξιόπραστο...

Κάπως έτσι φανταζόμαστε στη ΣΥΝΕΔΙΑ τη Διαφήμιση και κάπως
έτσι προσπαθούμε να την αξιοποιούμε καλύτερα.

Κάπως έτσι, κοντά της, μάθαμε να ΣΥΝΔΕΟΥΜΕ ΤΟ ΑΠΛΟ ΜΕ ΤΟ
ΧΡΗΣΙΜΟ.

SYNEDIA S.A.

ΑΔΥΕΚΤΙΣΙΝΙ

Καλλιρρόης 103 & Λεωφ. Συγγρού, 176 71 Καλλιθέα - Αθήνα

Τηλεφωνικό Κέντρο: 9213370, Fax: 9213045

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΑΣ ΑΝΟΙΞΗ!

ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
με ανθρώπινο πρόσωπο